serie de autor

PAUL AUSTER

TOMBUCTU

Paul Auster

Tombuctu

Traducere din limba engleză şi note de

Felicia Antip

EDITURA ART

2016

Paul Auster s-a născut în 1947, în Newark, New Jersey. A absolvit Universitatea Columbia, iar între 1970 şi 1974 a locuit la

Paris, începându-şi cariera ca traducător din limba franceză. Reîntors în SUA, a publicat mai multe volume de poezie. Debutul în proză a avut loc în 1985 cu *Oraşul de sticlă*, urmat în 1986 de *Fantome* şi *Camera încuiată*. În 1987 a reunit cele trei romane în *Trilogia New York-ului*, devenită rapid *bestseller*. *Leviathan*, *Invizibil*, *Un om în întuneric* sunt doar câteva dintre romanele care l-au impus ca scriitor complex, cu un stil literar în care se regăsesc elemente de postmodernism, roman *noir* şi *crime fiction*.

Paul Auster este căsătorit cu scriitoarea Siri Hustredt şi în prezent locuieşte în Brooldyn, New York. Este membru al American Academy of Arts and Letters şi al American Academy of Arts and Sciences. De-a lungul carierei a primit numeroase premii, dintre care NYC Literary Honors, Prix Medicis Étranger, Premio Napoli etc.

Pentru Robert McCrum

1

Domnul Osache ştia că Willy n-o să mai zăbovească mult pe lumea asta. Tuşea se cuibărise în el de mai bine de şase luni şi amărâtul nu mai avea acum nicio şansă să scape vreodată dracului de ea. Lent, dar inexorabil, fără niciun semn de ameliorare, tuşea asta ajunsese de sine stătătoare, înaintând de la un hârâit slab, înecat în flegmă, al plămânilor, la 3 februarie, până la horcăituri convulsive, cu expectorări explozive de spută, în toiul verii. Destul de rău şi până aici, dar în ultimele două săptămâni, în muzica bronhială se insinuase o tonalitate nouă – ceva strident şi aspru şi percutant – şi crizele veneau acum atât de des încât erau aproape continue. De fiecare dată când începea una, domnul Osache mai că se aştepta ca trupul lui Willy să plesnească sub valurile de presiune care-i bombardau cutia toracică. Îşi închipuia că avea să urmeze sângele şi sâmbătă după-amiază, când acest moment fatal a venit, a fost ca şi cum toţi îngerii din ceruri ar fi deschis gura şi ar fi început să cânte. Domnul Osache a văzut asta cu ochii lui, stând pe marginea drumului dintre

Washington şi Baltimore, în timp ce Willy scuipa în batistă

câteva cheaguri nenorocite de materie roşiatică, şi atunci şi acolo şi-a dat seama că se dusese şi ultimul dram de speranţă. Duhoarea morţii îl năpădise pe Willy G. Christmas şi aşa cum e sigur că soarele este o lampă aşezată între nori care se stinge şi se aprinde în fiecare zi, la fel de sigur era că se apropia sfârşitul.

Ce putea să facă un biet câine? Domnul Osache fusese împreună cu Willy din primele sale zile de căţel, iar acum îi era aproape cu neputinţă să-şi imagineze o lume care nu l-ar fi avut pe stăpânul lui în ea. Fiecare gând, fiecare amintire, fiecare particulă de pământ şi de aer erau saturate de prezenţa lui Willy. Obişnuinţele nu se dau duse şi există fără îndoială o brumă de adevăr în zicala „Nu înveţi cal bătrân în buiestru”, dar nu numai dragostea şi devotamentul îl făceau pe domnul Osache să se teamă de ceea ce avea să urmeze. Era o spaimă pur ontologică. Scoateţi-i pe Willy din lume şi, după toate probabilităţile, lumea însăşi va înceta să existe.

În dimineaţa aceea de august, în timp ce se tara pe străzile din Baltimore împreună cu stăpânul lui suferind, domnul Osache se afla în această situaţie fără ieşire. Un câine rămas singur nu e cu nimic mai bun decât un câine mort şi după ce Willy îşi va da sufletul, tot ce mai avea de aşteptat era propria-i pieire iminentă. Willy îl avertizase de mai multe zile în această privinţă şi domnul Osache învăţase lecţia pe dinafară: cum să se ferească de hingheri şi de poliţişti, de furgonetele închise şi de maşinile nemarcate, de ipocriţii din aşa-zisele societăţi umanitare. Indiferent cât de ademenitor ţi-ar vorbi ei, cuvântul *adăpost* înseamnă bucluc. Ar începe cu o plasă şi cu seringi cu tranchilizante, ar degenera într-un coşmar cu cuşti şi lumini fluorescente şi s-ar încheia cu o injecţie letală sau cu o doză de gaz toxic. Dacă domnul Osache ar fi aparţinut vreunei rase recognoscibile, ar fi avut o şansă în concursurile zilnice de

frumusețe în beneficiul celor dornici să-şi ia un câine, dar ortacul lui Willy era un ghiveci de specii – în parte collie, în parte labrador, în parte Spaniei, în parte enigmă canină – şi, pentru ca lucrurile să stea şi mai rău, blana lui răpciugoasă era plină de scaieți, gura îi mirosea urât, iar ochii lui injectați exprimau o tristețe perpetuă. Nimeni nu avea să dorească să-l salveze. Pentru a folosi expresia preferată de bardul vagabond, finalul era scris în piatră. Dacă nu-şi găsea alt stăpân cât ai bate din palme, domnul Osache era o javră sortită să dispară de pe fața pământului.

— Şi dacă nu te dau gata puştile care te fac să-ți pierzi cunoştința, a continuat Willy în dimineața aceea cețoasă din Baltimore, ținându-se de un felinar ca să nu cadă, mai sunt o mie de alte chestii care au s-o facă. Te avertizez, *kemosabe*. Dacă nu-ți găseşti alt fraier, zilele tale sunt numărate. Uită-te un pic la burgul ăsta lugubru. La fiecare colț de stradă e un restaurant chinezesc, şi dacă-ți închipui cumva că n-au să fie mulți cărora să le lase gura apă când te vor vedea hoinărind pe acolo, înseamnă că n-ai habar de bucătăria orientală. Se dau în vânt după gustul de câine, amice. Bucătarii prind câinii vagabonzi şi-i măcelăresc chiar lângă uşa din dos a bucătăriei – zece, douăzeci, treizeci de câini pe săptămână. Pot să-i treacă în meniu ca rațe sau ca purcei, dar inițiații ştiu despre ce este vorba, mâncăii rafinați nu pot fi păcăliți. Dacă nu vrei să sfârşeşti pe un platou în chip de *moogoo gai pan*, gândeşte-te de două ori înainte de a da din coadă în fața unei bodegi ținute de gălbejiți. Ai priceput aluzia, domnule Osache? Cunoaşte-ți duşmanul – şi după aceea păstrează distanța.

Domnul Osache a înțeles. Întotdeauna înțelegea ce-i spunea Willy. Aşa fusese de când ținea minte şi acum ajunsese să priceapă englezeşte la fel de bine ca orice alt imigrant care petrecuse şapte ani pe pământ american. Era, desigur, a doua

limbă, una foarte diferită de cea pe care o învăţase de la mama lui, dar chiar dacă pronunţia lui lăsa oarecum de dorit, ajunsese să stăpânească chiţibuşurile sintaxei şi ale gramaticii. Nimic din toate astea nu trebuie să pară bizar sau neobişnuit la un animal cu inteligenţa domnului Osache. Majoritatea câinilor dobândesc o bună cunoaştere practică a vorbirii bipezilor, dar în cazul domnului Osache era şi avantajul de a fi fost binecuvântat cu un stăpân care nu-l trata ca pe un inferior. Fuseseră de la bun început tovarăşi de chef şi dacă ţineai seama că domnul Osache era nu numai cel mai bun prieten al lui Willy, ci singurul său prieten, şi mai adăugai faptul că Willy era un tip îndrăgostit de sunetul propriei sale voci, un veritabil maniac al trăncănelii, care se oprea rareori din vorbit din clipa când deschidea ochii dimineaţa până noaptea când cădea beat mort, părea cât se poate de normal ca domnul Osache să se simtă atât de în largul lui în jargonul băştinaşilor. Ţinând seama de toate cele de mai sus, era de mirare doar că nu învăţase să vorbească el însuşi mai bine. Nu că n-ar fi făcut eforturi serioase, dar biologia îi era potrivnică şi conform configuraţiei botului, a dinţilor şi a limbii hărăzite de soartă, maximum ce putea face era să emită o serie de ham-hamuri şi hau-hauri şi uuuri, un tip de discurs hăulit, neclar. Era dureros de conştient de distanţa care separa aceste zgomote de fluenţă, dar Willy îl lăsa mereu să spună ce avea de spus şi, la urma urmei, asta era tot ce conta. Domnul Osache avea dreptul să-şi aducă obolul, stăpânul lui îi acorda atunci toată atenţia, iar dacă vedeai chipul lui Willy când urmărea strădania prietenului său de a se comporta ca un membru al tribului uman, puteai să juri că-i soarbe fiecare vorbă.

La Baltimore, în duminica aceea sumbră, domnul Osache n-a deschis totuşi gura. Veniseră ultimele zile pe care le mai era dat să le petreacă împreună, poate chiar ultimele ore, şi nu era momentul să se lanseze în discursuri lungi şi în digresiuni

întortocheate, nu era momentul pentru extravaganțele de altă dată. Anumite situații impun tact şi disciplină, iar acum, când se aflau la o asemenea ananghie, era mult mai bine să-şi țină gura şi să se poarte ca un câine bun şi credincios. L-a lăsat pe Willy să-i prindă lesa de zgardă fără să protesteze. Nu se plângea că nu mai mâncase de treizeci şi şase de ore. Nu adulmeca aerul în căutare de miresme feminine. Nu se oprea să ude fiecare felinar şi fiecare hidrant. Mergea pur şi simplu la pas pe lângă Willy, urmându-şi stăpânul în timp ce cercetau drumurile pustii în căutarea numărului 316 de pe strada Calvert.

Domnul Osache n-avea nimic împotriva oraşului Baltimore ca atare. Nu mirosea mai urât decât oricare alt oraş în care trăseseră de-a lungul anilor, dar, cu toate că înțelegea scopul acestei călătorii, îl necăjea gândul că un om se poate hotărî să-şi petreacă ultimele clipe de pe acest pământ într-un loc unde nu mai fusese niciodată înainte. Un câine n-ar face nicicând o asemenea prostie. Şi-ar lua rămas-bun de la lume şi după aceea ar avea grijă să-şi dea sufletul pe teren familiar. Willy mai avea însă de înfăptuit două lucruri înainte de a muri şi, cu încăpățânarea lui caracteristică, îşi pusese în cap că există o singură persoană care l-ar putea ajuta. Numele acelei persoane era Bea Swanson şi, deoarece ultimul domiciliu cunoscut al acestei Bea Swanson era la

Baltimore, veniseră la Baltimore ca s-o găsească. Toate bune şi frumoase, dar dacă planul lui Willy nu va duce la ceea ce trebuia să ducă, domnul Osache va rămâne de izbelişte în această urbe a plăcintelor cu crabi şi a treptelor de marmoră şi ce-o să se întâmple cu el atunci? Un telefon ar fi rezolvat problema într-un minut, dar Willy avea o aversiune filosofică față de folosirea telefonului pentru treburi importante. Mai curând ar fi mers pe jos zile întregi decât să pună mâna pe una din drăcoveniile alea şi

să vorbească cu cineva pe care nu putea să-l vadă. Aşa că iată-i aici, după ce parcurseseră vreo trei sute de kilometri, învârtindu-se pe străzile din Baltimore în căutarea unei adrese care s-ar fi putut să nu existe.

Niciunul dintre cele două lucruri pe care Willy mai spera încă să le ducă la îndeplinire înainte de a muri nu avea prioritate față de celălalt. Fiecare era extrem de important pentru el şi, întrucât timpul ajunsese prea scurt pentru a le trata separat, concepuse un plan căruia îi spunea Gambitul Chesapeake: o tentativă de ceasul al doisprezecelea de a împuşca doi iepuri dintr-un foc. Primul a mai fost discutat în paragrafele precedente: să găsească un nou sălaş tovarăşului său cu blană. Al doilea era să-şi încheie propriile socoteli şi să se asigure că manuscrisele lui vor ajunge pe mâini bune. În momentul acela, opera lui de o viață era înghesuită într-un dulăpior închiriat la capătul liniei de autobuze Greyhound de pe strada Fayette, la două străzi de locul în care se afla împreună cu domnul Osache. Cheia era la el în buzunar şi dacă nu găsea pe cineva de încredere pentru a i-o încredința, fiecare cuvânt scris vreodată de el ar fi fost distrus, aruncat, la fel ca atâtea alte bagaje nereclamate.

În cei douăzeci şi trei de ani care trecuseră de când şi-a luat numele de Christmas, Willy umpluse cu scrierile lui paginile a şaptezeci şi patru de caiete. Acestea cuprindeau poeme, povestiri, eseuri, note de jurnal, epigrame, reflecții autobiografice şi primele o mie opt sute de versuri ale unui poem-epic-în-curs-de-scriere, *Zile de hoinăreală*. Majoritatea acestor opere fuseseră compuse pe masa de bucătărie din apartamentul din Brooklyn al mamei lui, dar, de la moartea ei survenită cu patru ani în urmă, fusese silit să scrie în aer liber, adesea înfruntând forțele naturii în parcuri publice şi pe alei pline de praf, în timp ce se străduia să-şi aştearnă gândurile pe hârtie, în străfundul tainic al inimii

lui, Willy nu-şi făcea iluzii despre sine. Ştia că este un suflet tulburat şi nepotrivit pentru lumea asta, dar ştia şi că îngropase în caiete multe lucruri bune şi din acest motiv avea cel puţin dreptul de a ţine fruntea sus. Poate că dacă şi-ar fi luat mai scrupulos doctoriile, sau dacă trupul lui ar fi fost un pic mai puternic, sau dacă nu i-ar fi plăcut atât de mult berea şi spirtoasele şi vacarmul din baruri, ar fi putut să scrie şi mai multe lucruri bune. Perfect posibil, dar acum era prea târziu pentru a-şi mai bate capul cu regretele şi erorile. Willy scrisese ultima propoziţie pe care avea s-o scrie vreodată şi nu mai rămăseseră decât puţine tic-tacuri în ceas. Cuvintele din dulăpior erau tot ce avea de arătat. Dacă aceste cuvinte ar fi dispărut, ar fi fost ca şi cum el n-ar fi trăit niciodată.

Acesta era locul în care intra în scenă Bea Swanson. Willy ştia că e un glonţ tras la întâmplare, dar dacă şi când ar fi reuşit s-o găsească, era convins că ea ar fi făcut pe dracu-n patru ca să-i vină în ajutor. Cândva, în vremurile de demult, când lumea era încă tânără, doamna Swanson fusese profesoara lui de engleză la liceu şi, dacă n-ar fi fost ea, e puţin probabil că ar fi avut vreodată curajul de a se considera scriitor. Pe atunci era încă William Gurevitch, un băiat costeliv de şaisprezece ani, pasionat de cărţi şi de jazul beebop, iar ea l-a luat sub aripa ei şi i-a potopit primele scrieri cu laude atât de excesive, atât de disproporţionate în raport cu meritele lor reale, încât începuse să creadă despre sine că este viitoarea mare speranţă a literaturii americane. Problema nu este dacă ea avusese sau nu dreptate, căci în stadiul acela rezultatele sunt mai puţin importante decât ceea ce promiţi, iar doamna Swanson îi recunoscuse talentul, văzuse scânteia din sufletul lui novice, şi nimeni nu poate realiza ceva în viaţă fără ca cineva să creadă în el. E fapt dovedit, şi în timp ce jumătate din elevii cursului inferior de la Midwood High vedeau în doamna Swanson o femeie bondoacă de patruzeci şi ceva de ani cu braţe

groase care tresăltau şi tremurau ori de câte ori scria la tablă, Willy o considera frumoasă, un înger din ceruri cu chip uman.

Cu toate astea, în toamnă, când a reînceput şcoala, doamna Swanson nu mai era acolo. Soțul ei găsise un alt post la Baltimore, şi cum doamna Swanson nu era numai profesoară, ci şi soție, ce altceva ar fi putut face decât să părăsească Brooklyn-ul şi să se ducă acolo unde se ducea domnul Swanson? A fost o lovitură dură pentru Willy, dar ar fi putut să fie şi mai rău, pentru că, deşi era departe, profesoara lui nu l-a uitat. În următorii câțiva ani, doamna Swanson a întreținut o corespondență intensă cu tânărul ei prieten, continuând să citească şi să comenteze manuscrisele pe care el i le expedia, să-şi amintească de ziua lui de naştere dăruindu-i vechi discuri cu Charlie Parker şi să-i sugereze reviste modeste cărora putea începe să le trimită texte. Scrisoarea de recomandare emfatică, de un entuziasm debordant, pe care a scris-o pentru Willy în ultimul lui an de şcoală, l-a ajutat să obțină o bursă completă la Columbia. Doamna Swanson era muza, protectoarea şi *portbonheur*-ul lui reunite într-o singură persoană, iar în acea perioadă a vieții lui, speranțele lui Willie erau nemărginite. A venit însă schizo-eclipsa din 1968, demențialul fandango al adevărului sau al consecințelor dansat pe o sârmă de înaltă tensiune. L-au închis într-un spital şi, după şase luni de tratament cu şocuri şi terapie psihofarmacologică, n-a mai fost niciodată acelaşi. Willy intrase în rândurile celor ce-şi duc traumele pe picioare, şi cu toate că a continuat să-şi pritocească poemele şi povestirile, să scrie şi când era bolnav şi când era sănătos, nu mai reuşea decât rareori să răspundă la scrisorile doamnei Swanson. Motivele n-au nicio importanță. Poate că Willy se simțea prea stânjenit pentru a rămâne în contact cu ea. Poate că era distras, preocupat de alte îndeletniciri. Poate că-şi pierduse credința în serviciul poştal american şi nu mai avea încredere că factorii nu-şi vor băga nasul în scrisori

înainte de a le preda. Într-un fel sau altul, corespondența cândva voluminoasă cu doamna Swanson se redusese aproape la zero. Vreme de un an sau doi, s-a rezumat la câte o carte poştală sporadică, întâmplătoare, apoi la felicitarea de Crăciun cumpărată de gata şi după aceea, cam de prin 1976, s-a oprit cu totul. De atunci nu mai schimbaseră nici măcar o silabă unul cu altul.

Domnul Osache ştia toate astea şi tocmai de aceea era îngrijorat. Trecuseră şaptesprezece ani. Pentru numele lui Dumnezeu, pe vremea aceea preşedinte era Gerald Ford şi nici el însuşi nu fusese zămislit decât cu un deceniu mai târziu. Pe cine încerca Willy să ducă de nas? Gândiți-vă la toate lucrurile care se pot întâmpla într-un asemenea răstimp. Gândiți-vă la schimbările care pot interveni în şaptesprezece ore sau şaptesprezece minute – ca să nu mai vorbim de şaptesprezece ani. În cel mai bun caz, doamna Swanson se mutase probabil la altă adresă. Bătrânica trebuie să se apropie de şaptezeci de ani şi, dacă nu-i senilă şi nu locuieşte într-un parc de remorci în Florida, mai mult ca sigur că a murit. Willy recunoscuse asta de dimineață, când începuseră să bată străzile din Baltimore, dar ce naiba, zisese, era singura lor şansă, şi dacă viața e oricum un joc de noroc, de ce să nu mergi la risc?

Ah, Willy ăsta! spusese atâtea poveşti, vorbise simultan pe atâtea voci, încât domnul Osache nu ştia ce să mai creadă. Ce era adevărat şi ce era fals? Greu de ştiut când aveai de-a face cu un personaj atât de complex şi fantezist ca Willy G. Christmas. Domnul Osache putea să depună mărturie pentru lucrurile pe care le văzuse cu ochii lui, pentru ceea ce încercase pe pielea lui, dar el şi Willy fuseseră împreună doar şapte ani, iar faptele din cei treizeci şi opt de ani anteriori erau mai mult sau mai puțin la ghiceală. Dacă nu şi-ar fi petrecut pruncia locuind sub acelaşi

acoperiş cu mama lui Willy, întreaga poveste ar fi rămas tenebroasă, dar ascultând ce spusese doamna Gurevitch şi comparând afirmațiile ei cu acelea ale fiului ei, domnul Osache izbutise să încropească un portret rezonabil de coerent al lumii lui Willy aşa cum arătase înainte de intrarea lui în ea. Cu o mie de amănunte lipsă. Cu o mie altele foarte confuze. Domnul Osache intuia însă în linii mari, simțea cam cum arătase şi cum nu.

Nu fusese, de exemplu, bogată şi nu fusese veselă, iar aerul apartamentului fusese îmbibat adesea de amărăciune şi disperare. Ținând seama de tot ce îndurase familia înainte de a debarca în America, chiar faptul că David Gurevitch şi Ida Perlmutter izbutiseră să aibă un fiu era probabil un miracol. Dintre cei şapte copii ai bunicilor lui Willy, născuți la Varşovia şi la Łódź între 1910 şi 1921, numai ei doi au supraviețuit războiului. Numai ei n-au avut numere tatuate pe antebraț, numai ei au avut norocul de a se salva. Asta nu înseamnă însă că le-a fost uşor, iar domnul Osache auzise destule istorisiri care făcuseră să i se ridice perii măciucă. Au fost cele zece zile pe care le-au petrecut ascunşi într-un spațiu cât o cuşcă dintr-un pod din Varşovia. A fost drumul de o lună de la Paris până în Zona Liberă din sud, timp în care au rămas în viață dormind prin poduri cu fân şi furând ouă. A fost lagărul de refugiați de la Mende, au fost banii plătiți ca mită pentru a căpăta bilete de liberă trecere şi cele patru luni de infern birocratic de la Marsilia în timp ce aşteptau vizele de tranzit spaniole. A urmat îndelungata comă a imobilității la Lisabona, copilul născut mort de Ida în 1944, cei doi ani de contemplare a Atlanticului în timp ce războiul se prelungea, iar ei rămâneau fără bani. În 1946, când au ajuns în Brooklyn, părinții lui au început nu atât o viață nouă, cât o viață postumă, un interval între două morți. Tatăl lui Willy, cândva tânăr avocat capabil în Polonia, a cerşit o slujbă de la un văr îndepărtat şi şi-a petrecut următorii treisprezece ani

trambalându-se cu autobuzul de pe Strada 7 până la o fabrică de nasturi de pe Strada 28 Vest. În primul an, mama lui Willy a completat venitul familiei dând lecții de pian acasă la ea unor copilandri evrei, dar asta a luat sfârşit într-o dimineață din noiembrie 1947 când Willy şi-a ițit între picioarele ei fața micuță şi, în mod neaşteptat, a refuzat să moară.

A crescut ca american, un puşti din Brooklyn care bătea mingea pe străzi, citea noaptea sub pătură revista *Mad* şi-i asculta pe Buddy Holly şi pe Big Bopper. Niciunul dintre părinții lui nu era în stare să conceapă asemenea lucruri, dar din punctul lui de vedere asta pica foarte bine, deoarece principalul său scop în viață era pe atunci să reuşească să se convingă că mama şi tatăl lui nu erau adevărații lui părinți. îi considera nişte ființe stranii, cât se poate de stânjenitoare, nişte neadaptați cu accentul lor polonez şi cu prețiozitatea comportamentului lor afectat, de străini, şi fără să aibă nevoie să se gândească cu tot dinadinsul la asta, a înțeles că singura lui speranță de supraviețuire consta în a le rezista în toate împrejurările. Când tatăl lui a murit subit la patruzeci şi nouă de ani, răpus de un atac de inimă, durerea lui Willy a fost atenuată de un simțământ secret de uşurare. La numai doisprezece ani, abia ajuns în pragul adolescenței, îşi formulase filosofia după care avea să se conducă toată viața: să caute necazul cu lumânarea oriunde l-ar fi putut găsi. Cu cât viața ta era mai mizerabilă, cu atât erai mai aproape de adevăr, de miezul dur al existenței, şi ce poate fi mai îngrozitor decât să-ți pierzi părintele la şase săptămâni după a douăsprezecea ta aniversare? Aşa ceva te consacră ca figură tragică, te descalifică pentru cursa nevrednică a speranțelor deşarte şi a iluziilor sentimentale, îți conferă o aură de suferință legitimă. Adevărul era însă că Willy nu suferise cine ştie ce. Tatăl lui fusese întotdeauna o enigmă, un bărbat predispus la tăceri care durau o săptămână şi la izbucniri subite de mânie, şi nu numai o dată îl

plesnise pe Willy pentru cea mai mică, mai neînsemnată abatere. Nu, nu era greu să te adaptezi la o viață fără acest sac de explozibil. Nu trebuia să facă nici cel mai mic efort.

Sau cel puțin aşa socotea bunul Herr Doktor Osache. N-aveți decât să-i ignorați opinia, dar în cine altcineva sunteți gata să aveți încredere? După ce-a ascultat poveştile astea vreme de şapte ani, nu şi-a câştigat oare dreptul de a fi numit cea mai de seamă autoritate mondială în materie?

Aşadar, Willy a rămas singur cu mama lui. Mai nimeni n-ar fi considerat-o agreabilă, dar cel puțin îşi ținea mâinile acasă şi manifesta cantități apreciabile de afecțiune față de el, destulă căldură sufletească pentru a contrabalansa perioadele în care-l cicălea şi-l ocăra şi-l călca pe nervi. Una peste alta, Willy a încercat să fie un fiu bun. În rarele momente în care era în stare să nu se gândească la sine însuşi, făcea chiar efortul conştient de a fi amabil cu ea. Dacă aveau divergențe, acestea decurgeau nu atât din animozitate personală, cât din vederile lor diametral opuse asupra lumii. Din experiența ei scump plătită, doamna Gurevitch ştia că lumea stă la pândă ca s-o înhațe şi-şi trăia viața în consecință, făcând tot ce-i stătea în puteri pentru a se feri din calea răului. Willy ştia şi el că lumea stă la pândă ca să-l înhațe, dar, spre deosebire de mama lui, nu-şi făcea scrupule când era vorba să riposteze. Diferența consta nu în pesimismul unuia în contrast cu optimismul celuilalt, ci în faptul că pesimismul unuia dusese la un etos al fricii, în timp ce ai celuilalt dusese la un dispreț zgomotos, arțăgos față de Tot Ce-Mişcă. Unul s-a strâns în el, celălalt a sărit la bătaie. Unul respecta limitele impuse, celălalt le încălca cu tot dinadinsul. Se aflau de cele mai multe ori pe poziții diametral opuse şi, pentru că Willy constatase că e foarte uşor să-şi şocheze mama, rareori rata ocazia de a provoca o dispută. Dacă ea ar fi avut destulă minte pentru a bate puțin în

retragere, probabil că el nu şi-ar fi susținut cu atâta insistență punctele de vedere. Antagonismul ei îl inspira, îl împingea spre poziții şi mai radicale, iar când a venit vremea să plece de acasă pentru a se duce la colegiu, s-a autodistribuit în rolul pe care şi-l alesese: de nemulțumit, de rebel, de poet proscris care se târăşte prin şanțurile unei lumi în ruină.

Numai Cel de Sus ştie câte droguri ingerase acest băiat în cei doi ani şi jumătate pe care i-a petrecut la Morningside Heights. Numiți orice substanță ilegală: Willy ori a fumat-o, ori a tras-o pe nas, ori şi-a injectat-o în vene. Una este să te plimbi de colo până colo pretinzând că eşti a doua întruchipare a lui François Villon, dar dacă hrăneşti un tânăr instabil cu o cantitate de produse toxice care ar putea umple o groapă de gunoi de pe câmpiile din Jersey, chimia corpului său se va schimba fără doar şi poate. Nu trebuie exclusă ipoteza că, mai devreme sau mai târziu, Willy ar fi luat-o oricum razna, dar cine ar putea contesta că dezmățul psihedelic din perioada studenției lui a accelerat procesul? Când colegul lui de cameră a intrat peste Willy într-o dimineață la mijlocul penultimului an de studii şi l-a găsit gol puşcă pe podea recitând nume din cartea de telefon a Manhattanului şi mâncându-şi propriile excremente dintr-un castron, cariera academică a viitorului stăpân al domnului Osache s-a încheiat brusc o dată pentru totdeauna.

A urmat azilul de nebuni şi apoi Willy s-a întors în apartamentul mamei lui de pe bulevardul Glenwood. Poate nu era locuința ideală pentru el, dar unde altundeva să se fi dus cineva terminat aşa cum era bietul Willy? în primele şase luni, aranjamentul n-a prea dat roade. Totul era în esență la fel ca pe vremuri, cu excepția faptului că Willy trecuse de la droguri la alcool. Aceleaşi tensiuni, aceleaşi conflicte, aceleaşi neînțelegeri. Apoi, din senin, la sfârşitul lui decembrie 1969, Willy a avut

viziunea care a schimbat totul, mistica întâlnire cu starea de binecuvântare care l-a întors pe dos şi a dat un curs cu totul diferit vieții lui.

Era două şi jumătate noaptea. Mama lui se dusese la culcare de câteva ore şi Willy stătea tolănit pe canapeaua din living cu un pachet de Lucky alături şi cu o sticlă de whisky, uitându-se cu coada ochiului la televizor. Privitul la televizor era o obişnuință nouă pentru el, un produs secundar al recentei lui şederi în spital. Nu-l interesau cine ştie ce imaginile de pe ecran, îi plăcea însă bâzâitul de fond şi sclipirea televizorului şi considera liniştitoare umbrele gri-albăstrui pe care le arunca pe pereți. Se transmitea emisiunea „Noaptea foarte târziu” (ceva cu nişte cosaşi gigantici care-i devorau pe locuitorii din Sacramento, California), dar cea mai mare parte a timpului de emisie fusese cedată pledoariilor flamboaiante în favoarea unor miraculoase produse de ultimă oră: cuțite care nu se toceau niciodată, becuri care nu se ardeau, loțiuni cu formule secrete care îndepărtau urgia cheliei. Câh, câh, câh, a murmurat ca pentru sine Willy, aceeaşi gargară, tot vechile verzi şi uscate. Tocmai când se pregătea să se ridice ca să închidă televizorul, a început însă altă reclamă, cu un Moş Crăciun ițindu-se din căminul cuiva în ceva care arăta ca un living suburban din Massapequa, Long Island. Dată fiind apropierea Crăciunului, Willy ajunsese să se obişnuiască cu reclamele în care apăreau actori costumați în Moş Crăciun. Acesta era însă mai bun decât cei mai mulți dintre ei, un tip rubicond cu obraji rozalii şi o barbă albă absolut autentică. Willy s-a oprit ca să vadă începutul perorației, absolut convins că va auzi ceva despre detergenți pentru covoare sau despre alarme de apartament, când, brusc, Moş Crăciun a rostit cuvintele care aveau să-i schimbe soarta.

— William Gurevitch, a spus Moş Crăciun. Da, William

Gurevitch din Brooklyn, New York, cu tine vorbesc.

Willy nu băuse în seara aceea decât jumătate de sticlă, iar de la ultima lui halucinație în toată puterea cuvântului trecuseră opt luni. Nimeni nu putea să-l facă să înghită această gogoaşă. Cunoştea deosebirea dintre realitate şi iluzie, şi dacă Moş Crăciun îi vorbea din televizorul mamei lui, asta putea să însemne un singur lucru: că era mult mai beat decât îşi închipuise.

— Te bag în mă-ta, bă, a spus Willy şi a închis imediat aparatul.

Din păcate, n-a putut să lase lucrurile în plata Domnului. Pentru că era curios, sau pentru că voia să se asigure că nu are o nouă cădere, Willy s-a gândit că n-ar strica să deschidă din nou televizorul – doar ca să arunce o privire, o ultimă privire. N-o să facă rău nimănui, nu-i aşa? Mai bine să afle adevărul acum, decât să se învârtească prin lume în următorii patruzeci de ani cu mintea împovărată de sacul ăsta cu rahat de Moş Ajun.

Şi, să vezi şi să nu crezi, tot acolo era. Acelaşi afurisit de Moş Crăciun, care-l amenința pe Willy cu degetul şi dădea din cap cu o mină tristă, dezamăgită. Când a deschis gura ca să vorbească (reluând exact de unde rămăsese cu zece secunde în urmă), Willy n-a ştiut dacă trebuie să izbucnească în râs sau să sară pe fereastră. Se întâmpla, fraților. Chiar atunci şi acolo se întâmpla ceea ce nu era cu putință să se întâmple. Willy îşi dădea seama că nimic pe lumea asta nu va mai fi cum fusese înainte.

— N-a fost frumos din partea ta, William, i-a spus Moş Crăciun. Sunt aici ca să te ajut, dar n-o să ajungem niciodată nicăieri dacă nu mă laşi să vorbesc. Mă urmăreşti, fiule?

Întrebarea părea să ceară un răspuns, dar Willy şovăia. Era

destul de rău că-l asculta pe clovnul ăsta. Dorea însă cu adevărat să înrăutăţească şi mai mult lucrurile intrând în discuţie cu el?

— William, a reluat Moş Crăciun.

Vocea lui era severă şi încărcată de reproşuri şi exprima forţa unei personalităţi cu care nu era de glumit. Willy nu putea spera să scape de acest coşmar decât intrând în joc.

— Da, şefu', a mormăit. Te aud cât se poate de bine.

Grăsanul a zâmbit. Apoi, lent, foarte lent, aparatul de filmat s-a apropiat de el pentru un prim-plan.

În următoarele câteva secunde, Moş Crăciun a rămas acolo, mângâindu-şi barba, aparent căzut pe gânduri.

— Ştii cine sunt? l-a întrebat în cele din urmă.

— Ştiu cu cine semeni, a răspuns Willy, dar asta nu înseamnă că ştiu cine eşti. La început am crezut că eşti vreun pârlit de actor. După aceea m-am gândit c-ai putea fi duhul din sticlă. Acuma n-am habar.

— Sunt cel cu care semăn.

— Sigur, amice. Iar eu sunt cumnatul lui Haile Selassie.

— Moş Crăciun, William, zis şi Sfântul Nicolae. Moş Crăciun în persoană. Singura forţă a binelui care mai dăinuie în lume.

— Santa Claus? Şi nu cumva îţi scrii numele S-A-N-T-A?

— Ba da, exact aşa îl scriu.

— Mi-am închipuit. Rearanjează acum un pic literele şi ce

capeţi? S-A-T-A-N, asta capeţi. Eşti dracu' gol, bunicuţule, şi singurul loc în care exişti este mintea mea.

Observaţi cu câtă îndârjire a luptat Willy împotriva vedeniei, cât era de hotărât să-i spulbere vraja. Nu era un psihopat cu creierul cât un bob de mazăre care să se lase împins de colo-colo de năluci şi de stafii. Nu voia să fie părtaş la aşa ceva şi dezgustul pe care-l simţea, ostilitatea vădită pe care o exprima ori de câte ori îşi amintea aceste prime clipe ale întâlnirii l-au convins pe domnul

Osache că fusese de-adevăratelea, că Willy trăise experienţa unei viziuni autentice, nu născocise întreaga poveste. Auzindu-l cum povestea, îţi dădeai seama că situaţia fusese scandaloasă, o insultă la adresa inteligenţei lui, şi că simpla vedere a acestui ghiveci idiot de clişee făcuse să-i fiarbă sângele în vine. Legenda asta e bună pentru alţii. Crăciunul este o înşelătorie, un sezon al câştigurilor uşoare şi al zdrăngănitului caselor de marcat, iar ca simbol al acestui sezon, ca esenţă a întregii escrocherii consumeriste, Moş Crăciun e cea mai mare impostură.

Acest Moş Crăciun nu era însă un impostor şi niciun diavol deghizat. Era adevăratul Moş Crăciun, unicul Domn şi Stăpân al Spiriduşilor şi al Duhurilor, iar mesajul pe care venise să-l predice era un mesaj al bunătăţii, generozităţii şi jertfei de sine. Cea mai improbabilă dintre ficţiuni, contrazicerea a tot ce susţinea Willy, absurda coţcărie ambalată în mantie roşie şi ciubote îmblănite – da, Moş Crăciun în întreaga lui splendoare de Madison Avenue – ţâşnise din străfundurile Tărâmului Televiziunii pentru a spulbera certitudinile scepticismului lui Willy şi pentru a-i cârpi la loc sufletul. Cât se poate de simplu. Dacă exista un impostor, a spus Moş Crăciun, acela era Willy, după care a dat totul pe faţă, dăscălindu-l aproape un ceas întreg

pe tânărul speriat şi năucit. L-a făcut şarlatan, pozeur şi scrib lipsit de talent. Apoi a ridicat miza şi l-a numit zero, balon de săpun, cap sec şi, încetul cu încetul, a străpuns zidul de apărare al lui Willy şi l-a făcut să vadă cum stau lucrurile cu adevărat. Willy era acum la podea şi plângea cu lacrimi amare în timp ce cerşea îndurare şi făgăduia că se va îndrepta. Crăciunul era real, aflase asta şi pentru el nu va exista adevăr sau fericire decât după ce va începe să-i adopte spiritul. De acum înainte, aceasta va fi misiunea lui în viață: să întruchipeze mesajul Crăciunului în fiecare zi a anului, să nu pretindă nimic de la lume şi să-i dea în schimb numai iubire.

Cu alte cuvinte, Willy s-a decis să se transforme în sfânt.

Aşa s-a făcut că William Gurevitch şi-a încheiat socotelile pe acest pământ şi din trupul lui s-a născut un om nou numit William G. Christmas[1]. Pentru a sărbători evenimentul, Willy s-a repezit a doua zi dimineață până în Manhattan şi a pus să i se tatueze chipul lui Moş Crăciun pe brațul drept. A fost o încercare dureroasă, dar Willy a suportat bucuros acele, sentimentul lui de triumf izvorând din conştiința faptului că acum era purtătorul unui semn vizibil al transformării sale şi că va purta veşnic această pecete.

Dar vai, când s-a întors în Brooklyn şi i-a arătat cu mândrie noua podoabă mamei lui, doamna Gurevitch s-a înfuriat îngrozitor, izbucnind într-un plâns frenetic şi nevenindu-i să-şi creadă ochilor. A scos-o din fire nu numai ideea tatuajului (deşi şi asta a contribuit, dat fiind că tatuajul era interzis de legea evreiască şi dat fiind rolul jucat de tatuarea pielii evreilor în timpul vieții ei), ci mai ales ceea ce reprezenta *acest tatuaj* şi, în

---

[1] Christmas (engl.) – Crăciun.

măsura în care doamna Gurevitch a văzut în Moş Crăciunul în trei culori de pe braţul lui Willy un semn de trădare şi de nebunie incurabilă, izbucnirea ei din acel moment era probabil de înţeles. Până atunci reuşise să se amăgească şi să creadă că fiul ei se va vindeca pe deplin. Atribuise starea lui drogurilor şi o dată ce reziduurile nocive fuseseră eliminate din organismul lui, iar formula lui sanguină revenise la normal, credea că era doar o chestiune de timp ca el să închidă televizorul şi să se întoarcă la colegiu. Acum nu mai credea aşa. A fost suficient să vadă tatuajul pentru ca toate speranţele şi aşteptările zadarnice să se facă ţăndări la picioarele ei, ca şi cum ar fi fost de sticlă. Moş Crăciun era din cealaltă tabără. El le aparţinea prezbiterienilor şi romano-catolicilor, celor care-l adorau pe Iisus şi-i urau pe evrei, lui Hitler şi tuturor celor ca el. Creştinii puseseră stăpânire pe creierul lui Willy, iar după ce se insinuează în tine, nu-ţi mai dau drumul. Crăciunul nu este decât primul pas. Peste numai câteva luni va veni Pastele şi vor scoate iar crucile alea ale lor şi vor începe să vorbească despre asasinat şi foarte curând trupele de asalt vor sparge uşa. A văzut chipul lui Moş Crăciun încrustat pe braţul fiului ei, dar din punctul ei de vedere ar fi putut să fie la fel de bine o zvastică.

Willy a fost sincer uluit. Nu avusese nicio intenţie rea, iar în actuala lui stare binecuvântată, de remuşcări şi convertire, ultimul lucru pe care şi l-ar fi dorit ar fi fost să-şi supere mama. Dar oricât i-a vorbit şi i-a explicat, ea n-a vrut să-l asculte. A ţipat la el şi l-a făcut nazist, iar când a ţinut neapărat s-o ajute să înţeleagă că Moş Crăciun era o întrupare a lui Buddha, o făptură sfântă al cărei mesaj către lume era un mesaj de iubire îndurătoare şi de milă, l-a ameninţat că-l va trimite la spital chiar în după-amiaza aceea. Asta i-a readus în minte lui Willy o frază auzită de la alt pacient internat ca şi el la Saint Luke – „aş prefera o sticlă peste care să-mi aplec fruntea decât o lobotomie frontală”

– şi a înțeles instantaneu ce-l aştepta dacă i-ar fi permis maică-sii să aibă câştig de cauză. Aşa că, în loc să-şi bată gura de pomană, şi-a luat paltonul şi a părăsit apartamentul plecând întins, Dumnezeu ştie unde.

A fost începutul unui mecanism care a durat nu ştiu câți ani. Willy stătea câteva luni cu mama lui, apoi se căra pentru alte câteva luni, după care se întorcea. Prima plecare a fost cea mai dramatică, dacă nu de altceva, cel puțin pentru că Willy avea încă totul de învățat despre viața de hoinar. Lipsise doar scurtă vreme, şi cu toate că domnul Osache nu ştia niciodată cu certitudine ce înțelege Willy prin *scurtă*, ceea ce se petrecuse cu stăpânul lui în săptămânile sau lunile în care lipsise îl convinsese că şi-a găsit adevărata chemare.

— Să nu-mi spui că doi şi cu doi fac patru, i-a pus în vedere Willy mamei lui după ce s-a întors în Brooklyn. De unde ştim că doi e doi? Asta e adevărata întrebare.

A doua zi s-a aşezat la masă şi a început din nou să scrie. Era pentru prima oară după perioada din spital când punea mâna pe pix şi cuvintele țâşneau din el aşa cum țâşneşte apa dintr-o țeavă spartă. Willy G. Christmas s-a dovedit a fi un poet mai bun şi mai inspirat decât fusese vreodată William Gurevitch, şi dacă primele lui eforturi aveau unele lipsuri la capitolul originalitate, le compensa cu vârf şi îndesat un entuziasm îndrăcit. *Treizeci şi trei de reguli după care să trăieşti* constituia un bun exemplu în această privință. Versurile de început sunau după cum urmează:

Aruncă-te în brațele lumii şi aerul te va susține. Înfrânează-te şi lumea va sări să te încalece.

Porneşte haihui pe drumul oaselor.

Urmează muzica paşilor tăi, iar când luminile se sting

Nu fluiera, mai bine cânta.

Dacă ții ochii deschişi, te vei pierde.

Dăruieşte cămaşa şi aurul tău.

Dăruieşte-ți încălțările primului străin ce-ți iese-n cale.

Ceva incredibil va ieşi din nimic Dacă dansezi valsul freneziei...

Una e să faci literatură şi cu totul alta felul în care te porți în lume. Foarte posibil ca poemele lui Willy să se fi schimbat, dar asta nu răspundea încă la întrebarea dacă Willy s-a schimbat şi el. A devenit oare cu adevărat altă persoană, nu cumva plonjarea în sfințenie fusese doar un impuls trecător? Se repezise de-a-n-boulea într-o poziție imposibilă sau această nouă naştere a lui reprezenta ceva mai mult decât tatuajul de pe brațul drept şi decât porecla ridicolă pe care o folosea cu atâta încântare? Un răspuns cinstit ar fi şi da şi nu, poate câte puțin din amândouă. Căci Willy era slab, Willy era adesea agresiv şi Willy era predispus să uite unele lucruri. Nu suporta ca mintea lui, s-o ia razna şi ori de câte ori biliardul mecanic din capul lui îşi sporea viteza şi-şi schimba înclinarea, nu mai puteai fi sigur de nimic. Cum poate să se învăluie în mantia purității un om de factura lui? Nu numai că avea aplecare spre beție şi nu numai că era un mincinos din născare cu puternice tendințe paranoice, dar era şi mult prea hazos pentru binele lui. Când Willy începea să debiteze glume, Moş Crăciun lua foc şi întregul şpil cu inimioare-şi-floricele ardea şi el de nu mai rămânea nimic.

Şi cu toate astea, ar fi greşit să se spună că nu s-a străduit, o mare parte din poveste ține chiar de acesta strădanie. Chiar

dacă Willy nu se ridica totdeauna la înălțimea propriilor sale așteptări, cel puțin avea un model pentru felul în care ținea să se poarte. În rarele clipe când era în stare să-și organizeze gândurile și să-și controleze excesele în departamentul pileală, Willy demonstra că niciun act de generozitate nu era mai presus de el. În 1972, de exemplu, a salvat de la înec o fetiță de patru ani, cu riscuri deloc mici pentru el. În 1976, a sărit în ajutorul unui bătrân de optzeci și unu de ani care era jefuit pe Strada 43 Vest din New York – și pentru osteneală s-a ales cu o rană de cuțit în umăr și cu un glonte în picior. Nu o singură dată și-a dat ultimul dolar unui prieten la ananghie, i-a lăsat pe cei nefericiți în dragoste sau cu amărăciune în inimă să plângă pe umărul lui și de-a lungul anilor a convins un bărbat și două femei să renunțe la sinucidere. Existau lucruri frumoase în sufletul lui Willy și ori de câte ori le lăsa să iasă la lumină, uitai că mai erau și altele acolo. Da, era o pacoste, un împuțit, un țicnit, dar când capul îi mergea normal, Willy era o comoară rară, lucru știut de toți cei ale căror drumuri se încrucișau cu al lui.

De câte ori îi vorbea domnului Osache despre anii aceia de început, Willy avea tendința de a aminti lucrurile bune și de a le trece cu vederea pe cele rele. Dar cine l-ar putea învinui pentru idealizarea trecutului? O facem cu toții, câini și oameni deopotrivă. În 1970, Willy fusese în floarea tinereții, sănătatea lui era pe atunci mai robustă decât oricând, dinții intacți și, pe deasupra, avea și bani în bancă. O sumă modică din polița de asigurare de viață a tatălui său fusese pusă deoparte pentru el, și începând de la douăzeci și unu de ani, când a căpătat dreptul de a o folosi, a dispus de bani de buzunar vreme de aproape un deceniu. Dar mai presus și dincolo de avantajul banilor și al tinereții, a contat momentul istoric, înseși acele timpuri, spiritul care prevala în țară atunci când Willy și-a făcut debutul în cariera de vagabond. Era o mare forfotă de copii fugiți de acasă sau care

abandonaseră şcoala, neovizionari pletoşi, anarhişti disfuncționali şi inadaptabili drogați. Oricât de bizar ar fi fost în felul lui, Willy nu prea ieşea în evidență printre ei. Nu era decât încă unul dintre ciudații de pe scena americană, şi indiferent unde se întâmpla să-l ducă drumurile – fie la Pittsburgh sau la Plattsburgh, la Pocatello sau la Boca Raton – izbutea să se agațe de nişte suflete înrudite pentru a avea tovarăşi de drum. Sau cel puțin aşa spunea, şi la urma urmei domnul Osache nu vedea de ce ar fi pus la îndoială spusele lui.

Nu că ar fi schimbat ceva dacă s-ar fi îndoit. Câinele trăise destul de mult pentru a şti că o poveste bună nu este neapărat o poveste adevărată şi că decizia lui de a crede sau nu poveştile pe care Willy le spunea despre sine era mai puțin importantă decât faptul că Willy făcuse ceea ce făcuse şi că anii trecuseră. Ăsta era lucrul esențial, nu-i aşa? Anii, numărul anilor necesari pentru a ajunge din tânăr mai puțin-tânăr în timp ce, în jurul tău, lumea se schimbă. La vremea când domnul

Osache se furişa afară din pântecul mamei sale, nesăbuiții ani tineri ai lui Willy nu mai erau decât o palidă amintire, un morman de gunoi de grajd pe cale de a se descompune pe un teren viran. Fugarii se întorseseră cu coada între picioare acasă la mămica şi la tăticu'; fumătorii de marijuana schimbaseră mărgelele amorului pe cravate multicolore; războiul luase sfârşit. Willy rămăsese tot Willy, versificator băşcălios şi purtător autodesemnat al mesajului lui Moş Crăciun, un lasă-mă să te las.ca nimeni altul, înțolit în zdrențele soioase ale haimanalâcului. Trecerea timpului nu fusese clementă cu poetul şi nu-i mai era la fel de uşor să se strecoare neobservat. Puțea, îi curgeau balele, contraria lumea şi, ca urmare a rănilor de glonț şi de cuțit şi a deteriorării generale a persoanei lui fizice, îşi pierduse agerimea şi talentul cândva uluitor de a se furişa şi de a ieşi din

încurcătură. I se întâmpla să fie jefuit şi maltratat de străini. Îl loveau cu piciorul în timp ce dormea, îi aruncau cărţile în foc, profitau de durerile şi suferinţele lui. După ce o întâlnire de acest gen l-a trimis în spital cu vederea înceţoşată şi cu un braţ fracturat, şi-a dat seama că nu va putea să se mai descurce fără o oarecare protecţie. S-a gândit la un revolver, dar avea oroare de arme, aşa că s-a oprit la al doilea lucru bun la îndemâna omului: un paznic cu patru picioare.

Doamna Gurevitch a fost departe de a fi încântată, dar Willy a pus piciorul în prag şi a obţinut ceea ce voia. Ca urmare, tânărul domn Osache a fost smuls de lângă mama lui şi de lângă cei cinci fraţi şi surori de la adăpostul de animale North Shore şi mutat pe bulevardul Glenwood din Brooklyn. Ca să fie foarte cinstit, nu-şi amintea mare lucru din zilele acelea de demult. Pentru el, engleza era pe atunci teritoriu încă virgin şi date fiind locuţiunile bizar stâlcite ale doamnei Gurevitch şi obiceiul lui Willy de a vorbi pe diverse voci (un minut ca Gabby Hayes, în minutul următor ca Louis Armstrong; dimineaţa Groucho Marx, seara Maurice Chevalier), a avut nevoie de câteva luni ca s-o prindă. Mai erau şi necazurile condiţiei de pui: lupta pentru controlul băşicii udului şi al intestinelor, ziarele de pe podeaua bucătăriei, plesnirea peste bot de către doamna Gurevitch de fiecare dată când scăpa picături de pipi. Era o babă nărădăioasă care se plângea întruna, şi dacă n-ar fi fost mâinile blânde şi dezmierdările liniştitoare ale lui Willy, ar fi fost tare greu de trăit în apartamentul acela. Iarna era în toi şi, din cauza gheţii şi a cristalelor înţepătoare de sare de pe străzi, şi-a petrecut nouăzeci şi opt la sută din timp în casă, fie şezând la picioarele lui Willy în timp ce poetul îşi şlefuia ultima capodoperă, fie explorând ungherele şi coloanele noului său cămin. Apartamentul era alcătuit din patru camere şi jumătate şi, până la venirea primăverii, domnul Osache se familiarizase cu fiecare piesă de

mobilier, cu fiecare pată de pe covor, cu fiecare crăpătură din linoleum.

Cunoştea mirosul papucilor doamnei Gurevitch şi al izmenelor lui Willy. Cunoştea deosebirea dintre soneria de la uşă şi telefon, putea să distingă zornăitul cheilor de zdrăngănind pilulelor într-un flacon de plastic şi a ajuns destul de repede prieten cu fiecare gândac care locuia în dulăpiorul de sub chiuveta din bucătărie. Era o rutină monotonă, dar de unde era să ştie asta domnul Osache? Nu era decât un căţel lipsit de minte, un prostuţ cu lăbuţe moi care fugea după propria lui coadă şi-şi morfolea singur excrementele, şi dacă asta era unica viaţă căreia îi cunoscuse vreodată gustul, cine era el ca să judece dacă trebuia să se considere bogat sau sărac în ceea ce face ca viaţa să merite să fie trăită?

Ce mai surpriză o aştepta pe mica potaie! Când, în cele din urmă, vremea s-a încălzit şi florile şi-au deschis bobocii, a aflat că Willy mai era şi altceva, nu numai un scârţa-scârţa pe hârtie consemnat la domiciliu şi un profesionist al onanismului. Stăpânul lui era un om cu inimă de câine. Era un plimbăreţ, un aventurier gata de orice, un biped care improviza regulile din mers precum nimeni altul, într-o dimineaţă de la jumătatea lui aprilie, şi-au luat pur şi simplu coada la spinare şi au plecat, s-au avântat în marele necunoscut şi n-au mai zărit nici urmă de Brooklyn până a doua zi după Halloween. Poate un câine să ceară mai mult? Din punctul lui de vedere, domnul Osache era fiinţa cea mai norocoasă de pe faţa pământului.

Existau, desigur, şi hibernările, întoarcerile de iarnă la căminul strămoşesc şi, odată cu ele, inevitabilele neajunsuri ale vieţii între patru pereţi: lungile luni de şuierat al radiatoarelor cu aburi, vacarmul infernal al aspiratoarelor şi al mixerelor, lipsa de

varietate a mâncării din conserve. Cu toate acestea, după ce a prins ritmul, domnul Osache nu prea avea motive să se plângă. În definitiv, afară era frig, iar apartamentul îl avea înăuntrul lui pe Willy, deci cât de rea putea să fie viața atâta timp cât el şi stăpânul lui erau împreună? Până şi doamna Gurevitch părea să se fi dat în cele din urmă pe brazdă. Odată rezolvată problema nevoilor care se fac afară, observase o îmblânzire netă a atitudinii ei față de el, şi cu toate că încă mai bombănea în legătură cu perii pe care el îi lăsa pe întreg teritoriul ei, a înțeles că nu vorbeşte cu prea multă încredințare. Uneori îi dădea chiar voie să se aşeze lângă ea pe canapeaua din living şi-l mângâia uşor cu o mână pe cap în timp ce-şi frunzărea cu cealaltă revista, şi nu numai o dată i-a făcut chiar confidențe, descărcându-şi îngrijorările de tot felul în legătură cu năbădăiosul şi negurosul ei fiu. Câte supărări îi făcea şi ce trist lucru că un băiat atât de reuşit e atât de țăcănit. Mai bine totuşi o jumătate de fiu decât niciun fiu, *farştaist*? şi ce altceva putea să facă decât să continue să-l iubească şi să spere că totul va fi bine? N-o să permită niciodată să fie îngropat într-un cimitir evreiesc – nu, n-au să-i dea voie cu chestia aia caraghioasă de pe braț şi gândul că nu va fi înmormântat alături de mama şi de tatăl lui era altă suferință, altă durere care-i măcina sufletul, dar viața este pentru cei vii, nu-i aşa? Şi, slavă Domnului, erau bine sănătoşi amândoi – să batem în lemn –, sau cel puțin nu le era, una peste alta, prea rău, ceea ce era oricum o binecuvântare pentru care trebuiau să fie recunoscători, ăsta nu-i un lucru care se poate cumpăra la prăvălia din colț, nu-i aşa? Şi nici la TV nu se dau reclame pentru el. Color, alb-negru, nu contează ce fel de aparat ai. Viața nu-i de vânzare şi atunci când ajungi în poarta morții, nici toți tăițeii din China nu vor împiedica uşa aia să se deschidă.

După cum a descoperit domnul Osache, deosebirile dintre doamna Gurevitch şi fiul ei erau mult mai mici decât presupusese

el la început. E adevărat că uneori nu se înțelegeau şi e la fel de adevărat că mirosurile lor nu aveau nimic comun – unul fiind doar murdărie şi sudoare bărbătească, celălalt un amestec de săpunuri cu parfum de liliac, cremă de față Pond’s şi pastă mentolată pentru proteze –, dar în materie de vorbit, *Mom-san* cea de şaizeci şi opt de ani era în stare să țină piept oricui şi, odată ce dădea drumul unuia din interminabilele ei monologuri, înțelegeai pe loc de ce progenitura ei a ajuns campion la bătut câmpii. Chiar dacă subiectele despre care vorbeau puteau să fie diferite, stilurile lor erau în esența identice: abordare indirectă, torente de asociații libere nonstop, multe digresiuni şi paranteze şi un repertoriu bogat de efecte extraverbale din care nu lipsea nimic, de la plescăituri la chicote şi la hârâieli din adâncul gâtlejului. De la Willy, domnul Osache a învățat ce sunt umorul, ironia şi cascadele de metafore. De la *Mom-san* a primit lecții importante despre ce înseamnă să fii în viață. Ea l-a învățat despre anxietate şi *țurăs*, despre cum este să porți pe umeri greutatea întregii lumi şi – mai important decât toate – despre cât de bine îți face să plângi uneori pe săturate.

În timp ce se ținea după stăpânul său prin Baltimore în duminica aceea sumbră, domnului Osache i s-a părut bizar că se gândeşte tocmai acum la asemenea lucruri. De ce să se ia de doamna Gurevitch? s-a întrebat. De ce să-şi amintească de plicticoasele ierni din Brooklyn, când existau atât de multe amintiri mai bogate şi mai vesele de evocat? Albuquerque, de exemplu, şi minunatul lor sejur de acum doi ani în fabrica aceea de pături părăsită. Sau Greta, voluptuoasa ogăriță cu care şi-a făcut de cap zece nopți la rând într-un lan de porumb din apropiere de Iowa City. Sau după-amiaza aceea trăsnită din Berkeley în urmă cu patru ani, când Willy vânduse pe bulevardul

Telegraph optzeci şi şase de exemplare xeroxate2

ale unui singur poem cu un dolar bucata. I-ar fi făcut enorm de bine dacă ar fi fost în stare să retrăiască acum unele din aceste momente, să fie din nou undeva împreună cu stăpânul său înainte de începerea tusei, chiar şi anul trecut, chiar cu nouă sau zece luni în urmă, da, poate chiar să hălăduiască împreună cu tipa aia otova cu care se ținuse o vreme Willy – Wanda, Wendy sau cum o fi chemând-o –, fata care trăia în Denver din ceea ce câştiga pe bancheta din spate a brecului ei şi căreia îi plăcea să-l îndoape cu ouă tari. Era spirt fata aia, un sac deocheat doldora de untură şi de băutură care râdea totdeauna prea mult, îl gâdila totdeauna pe partea moale a burții şi, după aceea, când puța lui rozalie de câine sărea afară din prepuț (nu că domnul Osache ar fi avut ceva împotrivă, țineți seama), izbucnea şi mai dihai în râs, râdea atât de tare încât fața ei se colora în cincisprezece nuanțe de vânăt, iar această mică comedie s-a repetat atât de des în scurtul răstimp petrecut împreună cu ea încât era suficient să audă cuvântul *Denver* pentru ca râsul Wandei să-i răsune din nou în urechi. Asta era pentru el *Denver*, după cum *Chicago* era un autobuz trecând printr-o baltă după ploaie pe bulevardul Michigan şi stropind în jur. După cum *Tampa* era un zid de lumină înălțat sclipitor din asfalt într-o după-amiază de august. După cum *Tucson* era un vânt fierbinte care sufla din deşert şi aducea cu el mireasma frunzelor de ienupăr şi de salvie, plenitudinea nepământeană a aerului pur.

Încerca să se agațe de aceste amintiri pe rând, una câte una, să se mai pătrundă de ele câteva clipe în timp ce treceau în zbor pe lângă el, dar nu-i folosea la nimic. Tot la apartamentul din Brooklyn se întorcea, la lâncezeala încarcerărilor de anotimp

---

2 Necazuri (idiş).

rece, la *Mom-san* lipăind prin camere în papucii ei albi, flauşaţi. Nu putea să facă altceva decât să rămână acolo, şi-a dat seama, şi cedând în cele din urmă în faţa forţei acelor zile şi nopţi fără de sfârşit, a înţeles că s-a întors pe bulevardul Glenwood pentru că doamna Gurevitch murise. Părăsise această lume aşa cum avea s-o părăsească şi fiul ei, şi retrăind această moarte anterioară, el se pregătea, fără îndoială, pentru următoarea, moartea morţilor, care era menită să întoarcă lumea cu fundul în sus, poate chiar s-o distrugă cu totul.

Iarna fusese dintotdeauna anotimpul trudei poetice. Acasă, Willy era omul orelor nocturne şi cel mai adesea îşi începea ziua de muncă îndată după ce mama lui se dusese la culcare. Viaţa pe drumuri nu se acomoda cu rigorile creaţiei. Ritmul era prea grăbit, spiritul prea peripatetic, distragerile prea continue pentru altceva decât o însemnare din când în când, o remarcă sau o expresie azvârlite arareori pe un şerveţel de hârtie, în lunile cât stătea în Brooklyn, Willy petrecea însă trei sau patru ore pe noapte la masa din bucătărie, mâzgălindu-şi versurile în caiete cu spirală 20/27. Asta cel puţin atunci când nu era plecat la vreun chiolhan sau prea mahmur ori blocat de o pană de inspiraţie. Uneori murmura pentru sine în timp ce scria, pronunţând cuvintele pe măsură ce le aşternea pe Hârtie, mergând câteodată până la a râde sau a bombăni sau a bate cu pumnul în masă. La început, domnul Osache presupusese că respectivele zgomote îi erau adresate lui, dar după ce a învăţat că aceste comportamente fac parte din procesul de creaţie, se mulţumea să se ghemuiască sub masă şi să moţăie la picioarele stăpânului lui în aşteptarea momentului când munca de noapte se va termina şi va fi dus afară să-şi golească băşica udului.

Şi totuşi, nu avusese parte numai de amorţeală şi de plictiseală, nu-i aşa? Până şi în Brooklyn au fost puncte

luminoase, unele abateri de la truda literară. Întoarce-te, de exemplu, cu treizeci şi opt de ani (pe calendar de câine) în urmă şi vei da de Simfonia Mirosurilor, acel capitol unic şi scânteietor din analele Willy-ismului, când n-au fost niciun fel de cuvinte o iarnă întreagă. Da, şi-a spus domnul Osache, vremea aceea a fost cu siguranță nemaipomenit de frumoasă şi de nebună şi simpla ei aducere-aminte declanşa o caldă văpaie de nostalgie care făcea să-i curgă mai repede sângele prin vine. Dacă ar fi fost în stare să zâmbească, în clipa aceea ar fi zâmbit. Dacă ar fi fost în stare să verse lacrimi, ar fi vărsat lacrimi. Adevărul e că, dacă aşa ceva ar fi fost cu putință, ar fi râs şi ar fi plâns totodată, sărbătorindu-l şi în acelaşi timp jelindu-l pe iubitul său stăpân care în curând avea să nu mai fie.

Simfonia data din primele zile ale vieții lor laolaltă. Plecaseră din Brooklyn de două ori, se întorseseră de două ori, şi în acest răstimp Willy ajunsese să-şi îndrăgească foarte tare şi cu înflăcărare prietenul patruped. Nu numai că acum se simțea ocrotit, şi nu numai că era bucuros să aibă pe cineva căruia să-i vorbească, şi nu numai că-i făcea bine să aibă un trup cald lângă care să se ghemuiască noaptea, dar după ce trăise atât de aproape de câine timp de atât de multe luni, Willy ajunsese la concluzia că acesta e cu totul şi în mod incoruptibil bun. Ştia nu doar că domnul Osache are suflet. Ştia şi că sufletul acela e mai bun decât alte suflete şi, pe măsură ce-l contempla, descoperea în el tot mai multă finețe şi noblețe de spirit. Să fi fost cumva domnul Osache un înger încătuşat în trupul unui câine? Asta era părerea lui Willy. După optsprezece luni de observație cât se poate de atentă şi de lucidă, era sigur că aşa stau lucrurile. Ce altă interpretare s-ar fi putut da calamburului celest care-i răsuna zi şi noapte în minte? Pentru a decoda mesajul, era suficient să foloseşti o oglindă. Ce-ar fi putut să fie mai evident?

întoarce literele cuvântului *dog*3, ce-ți dă? Adevărul, asta-ți dă. Făptura cea mai de jos conținea în numele ei puterea ființei celei mai de sus, atotputernicul artizan al tuturor celor ce sunt. Oare de aceea îi fusese trimis câinele? Era cumva câinele a doua întrupare a forței care i-l adusese pe Moş Crăciun în noaptea aceea de decembrie a anului 1969? Dar, pe de altă parte, poate că totuşi nu. Pentru oricine altcineva, chestiunea ar fi rămas discutabilă. Pentru Willy – tocmai pentru că era Willy – nu.

Cu toate astea, domnul Osache era câine. Din vârful cozii până la capătul botului era un exemplar tipic de *Canis familiaris* şi, indiferent ce altă prezență divină ar fi adăpostit sub pielea lui, în primul şi în primul rând era ceea ce părea a fi. Domnul Ham-Ham, Monsieur Mâr-Mâr, Sir Cotarlă. După cum îi spusese un mucalit lui Willy într-un bar din Chicago cu patru sau cinci veri în urmă: „Vrei să ştii, amice, care este pentru un câine filosofia vieții? Îți spun eu care este. O singură frază scurtă: «Dacă nu poți s-o mănânci sau s-o regulezi, pişă-te pe ea.»”.

Willy nu-şi făcea probleme în această privință. Cine putea să ştie ce mistere teologice interveneau într-un astfel de caz? Dacă Dumnezeu îşi trimisese fiul pe pământ sub formă de om, de ce n-ar veni un înger pe pământ sub formă de câine? Domnul Osache era câine şi adevărul este că lui Willy îi făcea plăcere această câinenie, nu se sătura să se delecteze cu spectacolul obiceiurilor câineşti ale confratelui său. Willy nu trăise niciodată înainte alături de un animal. În copilărie, părinții îl refuzaseră de fiecare dată când ceruse un animal de casă. Pisici, broaşte țestoase, papagali, hârciogi, peştişori aurii – nu voiau să aibă de-a face cu niciunul.

---

3 Dog (englj = câine; God (englj = Dumnezeu.

Apartamentul e prea mic, spuneau, sau animalele put, sau costă bani, sau Willy nu are suficient simţ de răspundere. Ca rezultat, până la intrarea domnului Osache în viaţa lui, nu avusese niciodată prilejul de a vedea de aproape comportarea unui câine, nu-şi dăduse niciodată osteneala de a se gândi prea mult la subiect. Câinii fuseseră pentru el simple prezenţe, siluete vagi profilate la periferia viziunii lui conştiente. îi evitai pe aceia care te lătrau, îi mângâiai pe cap pe aceia care te lingeau. La atât se limitau cunoştinţele lui. La două luni după ce împlinise treizeci şi opt de ani, toate astea s-au schimbat.

Erau atât de multe de învăţat, atâta experienţă de asimilat, de descifrat, de înţeles, încât Willy abia dacă ştia de unde să înceapă. Datul din coadă în opoziţie cu coada între picioare. Urechile ciulite în opoziţie cu urechile pleoştite. Rostogolirea pe spate, alergarea în cerc, adulmecarea anusului şi mârâiturile, săriturile de cangur şi întoarcerile din salt, poziţia de pândă, dinţii rânjiţi, capul ţanţoş şi o sută de alte particularităţi mărunte, fiecare dintre ele era expresia unui gând, a unui simţământ, a unui plan, a unei porniri. Era ca şi cum ar fi învăţat o limbă nouă, a descoperit Willy, ca şi cum ar fi dat peste un trib de oameni primitivi pierdut de multă vreme şi ar fi trebuit să înţeleagă semnificaţiile obiceiurilor şi moravurilor lor de nepătruns. Odată depăşite barierele iniţiale, cel mai mult l-a intrigat şarada numită de el Paradoxul Ochi-Nas sau Recensământul Simţurilor. Willy era om şi de aceea se bizuia mai ales pe văz pentru a-şi forma reprezentarea asupra lumii. Domnul Osache era câine şi de aceea era aproape orb. Ochii îi erau de folos numai pentru a distinge forme, contururile exterioare ale lucrurilor – pentru a-i spune dacă obiectul sau fiinţa care se ivea în faţa lui constituia o primejdie de ocolit sau un aliat de sărutat. Pentru o adevărată cunoaştere, pentru sesizarea corectă a realităţii în toate configuraţiile ei multiple, nasul era singurul care

avea valoare. Simțul mirosului îl condusese pe domnul Osache spre tot ce ştia despre lume, spre tot ce descoperise în materie de intuiții sau pasiuni ori idei. La început, lui Willy mai că nu-i venea să-şi creadă ochilor. Aviditatea câinelui pentru mirosuri părea nelimitată şi, odată ce descoperea ceva cu un iz care-l interesa, îşi lipea nasul de el cu atâta hotărâre, cu un entuziasm atât de acaparator, încât toate celelalte lucruri din lume încetau să mai existe. Nările lui se transformau în pompe de sucțiune, adulmecând mirosurile aşa cum inhalează aspiratorul cioburile de sticlă, şi uneori – de fapt, de multe ori – Willy se minuna că forța şi furia muncii cu botul a domnului Osache nu sparg trotuarul. În mod normal cea mai îndatoritoare ființă, câinele, devenea încăpățânat, neatent, părea să-şi fi uitat cu totul stăpânul, şi dacă se întâmpla ca Willy să tragă de lesă înainte ca domnul Osache să fi fost gata să plece mai departe, înainte de a fi tras în piept întreaga savoare a căcățelului sau a bălții de urină sub observație, îşi împlânta picioarele în pământ pentru a rezista smuciturii şi devenea atât de imposibil de clintit, atât de ferm țintuit pe loc, încât Willy se întreba adesea dacă nu cumva are ascunsă undeva în lăbuțe o pungă care poate secreta clei la comandă.

Cum să nu fii fascinat de toate astea? Un câine are vreo două sute douăzeci de milioane de receptori de miros, în timp ce un om are doar cinci milioane, şi, la o asemenea diferență, era logic să presupui că lumea percepută de un câine este foarte diferită de cea percepută de un om. Logica nu fusese niciodată punctul forte al lui Willy, dar în cazul de față era împins atât de dragoste cât şi de curiozitate intelectuală, ceea ce l-a făcut să se preocupe de problemă cu mai multă stăruință decât de obicei. Ce simțea domnul Osache atunci când mirosea ceva? Şi, la fel de important, de ce mirosea ceea ce mirosea? Observația atentă l-a condus pe Willy la concluzia că pentru domnul Osache existau

trei categorii de interese: mâncarea, sexul şi informaţiile despre alţi câini. Un om deschide dimineaţa ziarul pentru a afla ce-au mai făcut făpturile asemenea lui. Un câine face acelaşi lucru cu nasul, adulmecând copaci şi stâlpi electrici şi hidranţi pentru a afla despre isprăvile populaţiei câineşti locale. Rex, rottweilerul cu colţi ascuţiţi, însemnase tufişul acela. Molly, cockeriţa cea drăgălaşă, e în călduri. Cotarla de Roger a mâncat ceva care nu i-a priit. Până aici îi era limpede lui Willy, în privinţa asta nu încăpea nicio îndoială. Lucrurile se complicau când voiai să înţelegi ce simţea câinele. Era pur şi simplu vigilent, digerând informaţia pentru a făcu un pas înaintea altor câini, sau era ceva mai mult decât tactică militară în aceste frenetice partide de adulmecare? Să fi fost implicată şi plăcerea? Era posibil ca un câine cu capul îngropat în gunoi să simtă ceva asemănător cu, să spunem, sfârşeala îmbătătoare care-l cuprinde pe un bărbat când îşi lipeşte capul de grumazul unei femei şi inspiră mireasma unui parfum franţuzesc de nouăzeci de dolari picătura?

Nu putea să ştie cu certitudine, dar Willy era înclinat să creadă că da. Altminteri, de ce ar fi fost atât de greu să-l smulgi pe domnul Osache din locurile unde erau anumite mirosuri? Câinele se delecta, iată motivul. Era într-o stare euforică, pierdut într-un paradis nazal pe care nu se îndura să-l părăsească. Şi cum, lucru stabilit, Willy era convins că domnul Osache avea suflet, nu era de la sine înţeles că un câine cu asemenea aplecări spirituale putea să aspire la lucruri mai elevate, la lucruri nu neapărat legate de nevoile şi de cerinţele trupului, ci ţinând de spirit, de artă, de poftele imateriale ale sufletului? Şi dacă, aşa cum au observat toţi filosofii, arta este o activitate umană bazată pe simţurile care se adresează sufletului, nu era de la sine înţeles că şi câinii – cel puţin câinii de calibrul domnului Osache – trebuiau să aibă în ei ceea ce este de trebuinţă pentru a simţi un impuls estetic similar? Sau, cu alte cuvinte, nu trebuiau să fie

apți să aprecieze arta? După câte ştia Willy, nimeni nu se mai gândise vreodată la aşa ceva. Făcea oare asta din el primul om din istoria scrisă care credea posibil un asemenea lucru? Nu conta. Era o idee căreia îi venise timpul. Dacă picturile în ulei şi cvartetele de coarde erau inaccesibile câinilor, cine era în măsură să spună că ei n-ar fi reacționat la o artă bazată pe simțul mirosului? De ce nu o artă olfactivă? De ce nu o artă pentru câini care să aibă ca obiect lumea aşa cum este cunoscută de câini?

Aşa a început demențială iarnă a anului 1988. Domnul Osache nu-l văzuse niciodată pe Willy atât de entuziasmat, atât de calm, atât de încărcat de o energie constantă. Vreme de trei luni şi jumătate a lucrat la un proiect renunțând la orice altceva, abia catadicsind să fumeze sau să bea, dormind numai când era absolut silit s-o facă, uitând aproape cu totul de scris, de citit sau de scobit în nas. Schița planuri, întocmea liste, experimenta mirosuri, desena diagrame, construia structuri din lemn, pânză, carton sau plastic. Atâtea calcule de făcut, atâtea teste de efectuat, atâtea întrebări obsedante care îşi aşteptau răspunsul! Care era succesiunea ideală a mirosurilor? Cât trebuie să dureze o simfonie, câte mirosuri trebuie să conțină? Care era forma potrivită a unei săli de concert? Trebuia construită ca un labirint, sau o succesiune de cutii în interiorul altor cutii ar fi fost mai adecvată sensibilității unui câine? Câinele urmează să facă singur totul, sau e preferabil ca stăpânul să-l conducă de la o etapă la cealaltă? E mai bine ca fiecare simfonie să fie construită în jurul unui singur subiect – de exemplu, fie hrana, fie mirosurile de femelă –, sau ca diversele elemente să fie amestecate laolaltă? Willy a discutat toate aceste probleme pe rând cu domnul Osache, i-a cerut opiniile, i-a solicitat sfatul şi l-a rugat să accepte să fie folosit drept cobai în numeroasele încercări şi erori care au urmat. Rareori s-a simțit câinele atât de onorat, atât de implicat în iureşul treburilor umane. Nu numai că Willy avea nevoie de el,

dar această nevoie fusese inspirată de domnul Osache însuşi. De la obârşia lui umilă de potaie lipsită de vreo valoare sau de vreo distincție specială, fusese prefăcut într-un câine între câini, reprezentant al întregii rase canine. Era fireşte fericit să-şi joace rolul, să se conformeze tuturor cererilor lui Willy. Ce conta că nu înțelegea pe de-a-ntregul? Era câine, nu-i aşa? Şi de ce l-ar fi deranjat să adulmece un morman de cârpe muiate în urină, să se strecoare printr-o trapă îngustă sau să se târască printr-un tunel ai cărui pereți fuseseră mânjiți cu resturile unei cine formate din chiftele cu spaghete? Poate că nu ducea la nimic, dar adevărul este că era amuzant.

Asta îi revenea în minte acum: cât fusese de amuzant, năvalnica surescitare neîntreruptă a lui Willy. Ce mai conta *Mom-san* cu comentariile ei sarcastice? Ce conta că laboratorul lor era la subsolul clădirii, lângă cazanul de încălzire şi țevile de canalizare, şi că lucrau pe pământul rece de pe jos? Colaborau la ceva important, îndurau împreună greutăți în numele progresului ştiințific. Singurul lucru care devenea câteodată regretabil, era profunzimea implicării lui Willy în ceea ce făceau. Se consuma atât de mult, era atât de absorbit de mecanismele proiectului, încât îi venea din ce în ce mai greu să păstreze proporțiile. O zi vorbea despre invenția lui ca şi cum ar fi fost o descoperire epocală, comparabilă cu becul electric, cu aeroplanul sau cu cipul de calculator. Le va aduce saci de bani, spunea, îi va transforma în multi-multi-milionari şi nu vor mai avea niciodată niciun fel de grijă. În alte zile însă, cuprins subit de îndoieli şi de nesiguranță, îi expunea domnului Osache argumente atât de fin nuanțate, despica atât de meticulos firul în patru, încât câinele începu să se teamă pentru sănătatea stăpânului său. Ar fi însemnat oare că împinge prea departe lucrurile, l-a întrebat într-o seară Willy, dacă ar include în orchestrația simfoniilor mirosuri de femelă? Nu cumva aceste mirosuri ar induce pofte carnale câinelui care le-ar

inhala şi ar submina în acest fel aspirațiile lor estetice transformând lucrarea în ceva pornografic, un fel de porcărie pentru câini? Imediat după această declarație, Willy a început din nou să jongleze cu cuvintele, ceea ce i se întâmpla atunci când mintea lui se punea în mişcare cu viteză maximă. „Nu porcos, siropos”, mormăia pentru sine în timp ce străbătea în sus şi-n jos podeaua de pământ gol, „dulcegăria învinge porcăria”. După ce-a dezlegat nodurile jocurilor de cuvinte, domnul Osache a priceput ce voia să spună Willy: că, cel puțin în materie de simfonii, sentimentalismul era preferabil sexualității şi că, pentru a rămâne fideli intenției de a oferi plăceri estetice câinilor, trebuiau să dea întâietate aspirațiilor spirituale, nu celor fizice. Aşa că, după două săptămâni întregi în care şi-a frecat nasul de prosoape şi de bureți îmbibați cu miresmele cățelelor în călduri, domnului Osache i s-a oferit un set nou de instrumente: Willy însuşi, în toate întruchipările sale odorifere. Ciorapi murdari, maiouri, pantofi, batiste, pantaloni, fulare, şepci – tot ce era purtător de miros al stăpânului lui. Domnului Osache îi plăceau aceste obiecte aşa cum îi plăcuseră şi celelalte. Căci domnul Osache era câine şi câinilor le place să miroasă orice li se dă să miroasă. E în firea lor; asta le-a fost dat să facă. Era, după cum corect observase Willy, menirea lor în viață. De data asta, domnul Osache s-a bucurat că nu fusese înzestrat cu puterea vorbirii umane. Dacă ar fi avut-o, ar fi fost silit să-i spună lui Willy adevărul şi asta i-ar fi pricinuit multă suferință. Pentru un câine, i-ar fi spus, pentru un câine, scumpul meu stăpân, întreaga lume este o simfonie de mirosuri.

Fiecare oră, fiecare minut, fiecare secundă a vieții lui în stare de veghe este o experiență în acelaşi timp fizică şi spirituală. Nu există diferență între lăuntric şi exterior, nimic nu desparte susul de jos. ca şi cum, ca şi cum...

Chiar când începea să-şi compună în minte acest discurs imaginar, domnul Osache a fost întrerupt de sunetul vocii lui Willy. *Fir-ar să fie*, l-a auzit spunând. *Fir-ar să fie azi şi mâine şi în ziua de apoi*. Domnul Osache a ridicat capul ca să vadă care era baiul. Începuse să cadă o ploaie slabă, o burniță atât de fină încât domnul Osache nici n-o simțise prin blana lui deasă. În barba lui Willy sclipeau însă mici perle de udeală şi maioul negru al stăpânului absorbise deja atâta umezeală, încât parcă ar fi avut un desen cu picățele. Nu era bine. Ultimul lucru de care avea nevoie Willy ar fi fost să fie făcut ciuciulete, dar dacă cerul urma să dea ceea ce părea să fi promis, exact aşa s-ar fi întâmplat. Domnul Osache a scrutat norii de pe cer. Cu excepția cazului în care intervenea o schimbare bruscă a direcției vântului, răzlețele picături de acum aveau să se transforme, în mai puțin de o oră, într-o straşnică ploaie torențială în toată puterea cuvântului. La naiba, şi-a spus. Cât de mult mai aveau de mers ca să găsească strada Calvert? Se învârteau pe acolo de vreo douăzeci sau treizeci de minute şi totuşi casa doamnei Bea Swanson nu se vedea nicăieri. Dacă nu vor ajunge acolo repede, n-au să mai ajungă deloc, pentru că Willy n-o să mai aibă putere să umble în continuare.

Dată fiind situația grea în care se aflau, ultimul lucru la care se aştepta atunci domnul Osache era ca stăpânul lui să înceapă chiar atunci să râdă. Iată însă că atunci şi acolo, ca o ghiorțăitură din străfundul stomacului, în liniştea duminicală a izbucnit vechiul, familiarul *ha*. O clipă a crezut că Willy încearcă să-şi dreagă glasul, dar când primul *ha* a fost urmat de alt *ha* şi apoi de altul, n-a mai putut să se îndoiască de ceea ce-i auzeau urechile.

— Io-te-teee, neamule, a zis Willy, cu cel mai bun accent de cowboy de care era în stare.

Modul acesta de a vorbi pe nas era rezervat ocaziilor speciale, era accentul la care recurgea Willy atunci şi numai atunci când se afla în fața celor mai grandioase şi mai năucitoare ironii ale sorții. Oricât ar fi fost de stupefiat auzindu-l tocmai acum, domnul Osache a încercat să se lase încurajat de această schimbare bruscă a stării vremii emoționale.

Willy se oprise pe trotuar de-a dreptul. Cartierul din jurul lor duhnea a sărăcie şi a gunoi neridicat, şi totuşi unde oare, unde se aflau dacă nu în fața celei mai drăgălaşe căsuțe pe care o văzuse vreodată domnul Osache, un edificiu ca o jucărie de cărămidă roşie împodobită cu obloane verzi, făcute din şipci, trei trepte verzi şi o uşă vopsită într-un alb strălucitor. Pe zid era fixată o placă şi Willy şi-a mijit ochii ca să citească ce scria, cu o voce mai asemănătoare pe secundă ce trecea cu aceea a unui rândaş de la un ranch texan.

— Do sute trei, strada North Amity, a declamat. Reşedința lui Edgar Allan Poe, între anii o mie opt sute treizeci şi doi şi o mie opt sute treizeci şi cinci. Deschisă publicului din aprilie până în decembrie, de miercuri până sâmbătă, de la douăsprezece la trei patruzeci şi cinci p.m.

Un text destul de plicticos, după părerea domnului Osache, dar cine era el ca să cârtească împotriva acceselor de entuziasm ale stăpânului lui? Willy vorbea mai însuflețit decât în orice alt moment din ultimele două săptămâni, şi cu toate că recitarea lui a fost urmată de un acces brutal de tuse (din nou spută, din nou horcăială, din nou expectorare explozivă de mai-mai să-şi dea sufletul), îndată după terminarea crizei a revenit în forță:

— Am dat lovitura, mă țâcă, a spus Willy scuipând ultimele resturi de mucoasă şi de țesut pulmonar. Nu-i casa donşoarei Bea, nici vorbă să fie, dar dacă-i după mine, nu există loc pe

pământ în care să țin să fiu mai curând decât aci. Poe ăsta a fost bunică-miu, moşul-strămoşul şi tăticul nostru, al tuturor scribilor yankei. Fără el n-ar fi niciun eu, niciun ei, niciun nimeni. Am nimerit în țara-lui-Poe şi, dacă o spui destul de repede, e țara în care s-a născut şi maică-mea, răposata. Un înger ne-a adus în locul ăsta şi am de gând să stau o vreme aici şi să-mi aduc omagiul. Fiindcă oricum nu mai pot face niciun pas, ți-aş fi recunoscător dacă ai sta cu mine, dom'le Osache. Aşa, ia loc lângă mine cât îmi odihnesc țurloaiele. Nu lua în seamă ploaia. Nu-s decât câteva picături şi nu ne vrea răul.

Willy a scos un geamăt lung, istovitor şi după aceea s-a aşezat pe jos. Pe domnul Osache îl durea să vadă una ca asta – atâta strădanie pentru a se deplasa cu numai câțiva centimetri – şi inima câinelui s-a umplut de milă văzându-şi stăpânul într-o stare atât de jalnică. N-a ajuns niciodată să ştie cu exactitate cum de şi-a dat seama, dar observând cum îşi dă drumul Willy pe trotuar şi se sprijină cu spatele de perete, a ştiut că nu se va mai ridica niciodată. Era sfârşitul vieții lor laolaltă. Se apropiau ultimele lor clipe şi acum nu mai era nimic de făcut, nu putea decât să stea acolo până când lumina din ochii lui Willy avea să se stingă.

Şi totuşi, călătoria nu se terminase prea rău. Veniseră aici ca să caute ceva şi găsiseră altceva, şi în final domnul Osache prefera lucrul pe care-l găsiseră în locul celui pe care nu-l găsiseră. Nu erau la Baltimore, erau în Polonia. O minune, norocul sau soarta sau justiția divină îl ajutaseră pe Willy să ajungă din nou acasă. Se întorsese în țara străbunilor săi şi acum putea să moară în pace.

Domnul Osache şi-a ridicat laba din spate şi a început să se ocupe de o mâncărime de după ureche. A văzut în depărtare

un bărbat şi o fetiță care mergeau încet în direcția opusă, dar nu şi-a bătut capul cu ei. Vor veni, vor pleca, nu conta cine erau. Ploaia se întețise şi un vânticel începuse să împrăştie hârtiuțele de la bomboane şi pungile de hârtie de pe stradă. A adulmecat aerul o dată, de două ori, după care a căscat fără vreun motiv anume. După o clipă, s-a ghemuit pe trotuar lângă Willy, a răsuflat din adâncul rărunchilor şi a aşteptat să vadă ce avea să se mai întâmple.

2

Foarte multă vreme nu s-a întâmplat nimic, ca şi cum întregul cartier ar fi încetat să respire. Nu trecea nimeni, nu se vedea nicio maşină, nicio persoană n-a intrat sau ieşit din vreo casă. Ploaia era torențială, exact aşa cum prevăzuse domnul Osache, dar după aceea s-a potolit, a redevenit treptat burniță, ca în cele din urmă să părăsească scena în tăcere. Niciun muşchi al lui Willy nu s-a mişcat în timpul acestei agitații venind din cer. Zăcea prăvălit lângă zidul clădirii la fel ca mai-nainte cu ochii închişi şi cu gura pe jumătate deschisă şi, dacă n-ar fi fost zgomotul ruginit, scârțâitor care izbucnea intermitent din plămânii lui, domnul Osache ar fi fost îndreptățit să presupună că stăpânul lui alunecase deja în lumea cealaltă.

Acolo se duceau oamenii după ce mureau. Odată ce sufletul ți se despărțea de trup, trupul era îngropat în pământ, iar sufletul îşi lua zborul spre lumea cealaltă. În ultimele săptămâni, Willy vorbise întruna despre asta şi în mintea câinelui nu mai exista

acum nicio îndoială: lumea cealaltă era un loc real. Se numea Tombuctu şi, după cum ajunsese să priceapă domnul Osache, era situat în mijlocul unui deşert, undeva departe de New York şi de Baltimore, departe de Polonia şi de orice alt oraş pe care-l vizitaseră în timpul călătoriilor lor. La un moment dat, Willy îl descrisese ca pe „o oază a spiritelor”. Altă dată spusese: „Acolo unde se termină harta lumii începe harta Tombuctului”. Se părea că pentru a ajunge acolo trebuia să străbați o imensă împărăție a nisipului şi arşiței, tărâmul nimicniciei de-adevăratelea. Domnului Osache i-a făcut impresia unei călătorii cât se poate de dificile şi de neplăcute, dar Willy îl asigurase că nu este aşa, că străbăteai întreaga distanță cât ai clipi din ochi. Şi odată ajuns acolo, îi spusese, odată trecute granițele acelui refugiu, nu mai trebuia să ai grijă să mănânci sau să dormi noaptea sau să-ți goleşti băşica udului. Erai una cu universul, un firicel de antimaterie găzduit în creierul lui Dumnezeu. Domnului Osache îi venea greu să-şi imagineze cam cum ar fi viața într-un asemenea loc, dar Willy vorbea despre el cu atâta nostalgie, în vocea lui reverberau inflexiuni atât de tandre, încât câinele a renunțat în cele din urmă la îndoielile lui. *Tom-buc-tu*. Acum era suficient să audă cum sună cuvântul ca să fie fericit. Rareori se întâmpla ca simpla îmbinare de vocale şi de consoane să nu-l mişte până în străfundul sufletului, şi ori de câte ori cele trei silabe se rostogoleau de pe limba stăpânului lui, un val de mulțumire binecuvântată îi străbătea trupul de la un capăt la celălalt – ca şi cum întreaga lume n-ar fi fost decât o făgăduință, garanția zilelor mai bune care aveau să vină.

Nu conta cât de cald era acolo. Nu conta că nu era nimic de mâncare, nimic de băut sau de mirosit. Dacă Willy se ducea acolo, acolo voia să se ducă şi el. Când va veni vremea să se despartă de lumea asta, i se părea că era dreptul lui să i se îngăduie să hălăduiască şi dincolo în preajma persoanei pe care o

iubise aici. Fiarele sălbatice aveau propriul lor Tombuctu, păduri gigantice în care puteau să zburde în libertate, departe de vânătorii bipezi şi de capcanele lor, dar leii şi tigrii erau altfel decât câinii şi n-ar fi avut niciun sens ca cei domesticiți şi cei nedomesticiți să fie puşi laolaltă în viața de apoi. Cei puternici i-ar devora pe cei slabi şi, cât ai clipi din ochi, fiecare câine de acolo ar fi mort şi expediat în altă viață de apoi, un dincolo dincolo de dincolo, şi ce sens ar avea o asemenea aşezare a lucrurilor? Dacă exista măcar un dram de dreptate în lume, dacă Dumnezeul câinilor avea un cuvânt de spus în privința a ceea ce se întâmpla cu creaturile lui, atunci cel mai bun prieten al omului urma să stea alături de om după ce sus-zisul om şi sus-zisul cel mai bun prieten vor fi dat ortul popii. Mai mult decât atât, în Tombuctu câinii vor fi în stare să vorbească pe limba omului şi să converseze cu el de la egal la egal. Aşa dicta logica, dar cine ştie dacă dreptatea sau logica aveau mai multă greutate pe lumea cealaltă decât pe lumea asta? Willy omisese, cine ştie de ce, să se refere la această chestiune şi pentru că numele domnului Osache nu fusese pomenit niciodată, *niciodată*, în vreuna dintre conversațiile lor despre Tombuctu, câinele continua să bâjbâie în întuneric în privința destinației care-l aştepta după propriul lui deces. Dar dacă Tombuctu se va dovedi a fi unul dintre locurile acelea cu covoare elegante şi cu antichități scumpe? Dacă accesul câinilor era interzis? Nu părea posibil, dar domnul Osache trăise destul pentru a afla că orice era posibil, că tot timpul se întâmplau lucruri imposibile. Poate că ăsta era unul dintre ele şi de acest *poate* atârnau sute de spaime şi de chinuri, o oroare de neconceput care-l cuprindea ori de câte ori se gândea la aşa ceva.

Tocmai în momentul când era pe punctul de a se cufunda din nou în tristețe, cerul a început, împotriva tuturor probabilităților, să se însenineze. Nu numai că ploaia stătuse, dar norii îngrămădiți deasupra capului se risipeau lent şi, de unde, cu

numai o oră înainte, totul fusese cenuşiu şi mohorât, acum cerul avea o spoială de culoare, o învălmăşeală pestriță de fâşii roz şi galbene care coborau dinspre vest şi înaintau ferm de-a curmezişul întregii întinderi a oraşului.

Domnul Osache şi-a înălțat capul. Îndată după aceea, ca şi cum între cele două acțiuni ar fi existat o legătură tainică, printre nori s-a strecurat pieziş o rază de lumină. A atins trotuarul la câțiva centimetri de laba stângă a câinelui, şi aproape imediat altă rază a aterizat chiar în dreapta lui. Pe caldarâmul din fața lui a început să se formeze un zigzag de lumină şi umbră, ceva frumos la vedere, i s-a părut, un cadou mic, neaşteptat, după atâta tristețe şi suferință. Şi-a întors atunci privirea spre Willy şi exact în momentul când îşi răsucea capul, pe chipul poetului s-a revărsat o uriaşă căldare de lumină, iar lumina care s-a izbit de pleoapele omului adormit a fost atât de intensă încât ochii lui s-au deschis involuntar – şi dintr-odată, Willy, aproape defunct cu o clipă mai devreme, a revenit în lumea celor vii, dezmorțindu-se şi încercând să se trezească.

A tuşit o dată, apoi încă o dată şi apoi pentru a treia oară înainte de a cădea pradă unei crize prelungite. Domnul Osache şedea neputincios alături în timp ce din gura stăpânului lui zburau biluțe de flegmă. Unele aterizau pe cămaşa lui Willy, altele pe caldarâm, iar altele, cele mai lichide şi mai lipicioase, i se prelingeau încet pe bărbie. Rămâneau acolo, atârnându-i în barbă ca nişte tăiței şi, pe măsură ce accesul de tuse se prelungea punctat de spasme violente, zgâlțâiri, încovoieri, săltau înainte şi înapoi într-un dans nebunesc, sincopat. Domnul Osache a fost năucit de ferocitatea atacului. Este cu siguranță sfârşitul, şi-a spus, este limita a ceea ce poate îndura un om. Puterea lui Willy de a lupta nu se sfârşise însă cu totul şi, după ce şi-a şters fața cu mâneca hainei şi a reuşit să-şi recapete respirația, l-a surprins

pe domnul Osache cu un surâs larg, aproape un surâs de beatitudine. Cu multă greutate s-a aşezat într-o poziție mai confortabilă, sprijinindu-şi spinarea de peretele casei şi întinzându-şi picioarele. Când stăpânul lui a încetat să se mai agite, domnul Osache şi-a aplecat capul şi l-a pus pe coapsa lui. Willy a întins mâna şi a început să-l mângâie pe creştet, readucând un pic de linişte în inima sfâşiată a câinelui. Era, desigur, doar ceva temporar şi doar o iluzie, dar asta nu însemna că nu era o doctorie bună.

— Ciuleşte urechea, cetățene Javră, i-a spus Willy. Începe. Acum, lucrurile se prăbuşesc. Se prăbuşesc unul câte unul şi nu rămân decât lucruri ciudate, minuscule lucruri de hăt demult, nicidecum lucrurile la care mă aşteptam. Cu toate astea, nu pot spune că sunt înfricoşat. Poate un pic necăjit, un pic iritat că trebuie să ies atât de devreme din scenă, dar fără să mă cac pe mine, aşa cum credeam că s-ar putea întâmpla. Fă-ți geamantanul, amigo. Ne apropiem de Răspântie şi nu există cale de întoarcere. Pricepi, domnule Osache? M-ai urmărit până aici?

Domnul Osache pricepea, domnul Osache îl urmărea.

— Aş vrea să fiu în stare să găsesc câteva vorbe alese pentru tine, a continuat muribundul, dar nu sunt în stare. Epigrame cu poantă, perle concise de înțelepciune, Polonius debitându-şi tiradele de adio. Nu-i de mine. Cine dă pe veresie n-are spor la prăvălie; fă-ți vara sanie şi iama car. E mare hărmălaie la mansardă, Osăchiță, şi va trebui să ai răbdare cu mine când o iau razna şi mă pierd în digresiuni. S-ar părea că e în firea mea să fiu confuz. Până şi acum, când intru în valea umbrei morții, gândurile mi se împotmolesc în mâzga de odinioară. Ăsta-i baiul, signore. Toată învălmăşeala asta din capul meu, colbul şi bric-a-brac-ul, flecuşteţele care se prăvălesc de pe rafturi. De fapt,

domnule, tristul adevăr este că sunt un urs cu deficit de creier.

Îți ofer ca dovadă briantină O'Dell. Chestia asta a dispărut din viața mea de patruzeci de ani şi se întoarce brusc acum, în ultima mea zi de viață. Tânjesc după profunzimile gândirii şi am parte de acest factoid insignifiant, de acest microimpuls pe ecranul memoriei. Mama mă ungea cu ea pe cap pe vremea când eram mititel de tot, un țâşti-bâşti. Se vindea la frizeriile din partea locului în sticle transparente cam aşa de mari. Aveau parcă dop negru, iar pe etichetă era desenat un băiat care rânjea ca un idiot. Un netot zdravăn, idealizat, cu părul lins. Un găgăuță fără cârlionți, un muțunache cu cărare trasă cu linia. Aveam cinci-şase ani şi mama mă supunea tratamentului sperând că mă va face să arăt ca un frate geamăn al ăluia. Aud şi acum gâl-gâl-ul lipiciului altui lichid turnat din sticlă. Era albicios, translucid, lipicios la atingere.

Un fel de spermă îndoită cu apă, presupun, dar cine ştia pe vremea aceea despre aşa ceva? Probabil că o fabricau angajând puberi şi punându-i să ejaculeze în hârdaie. Aşa se fac averile în marea noastră țară. Un penny ca s-o produci, un dolar ca s-o cumperi, restul poți să ți-l închipui şi singur. Aşa că maică-mea, poloneza, mă freca pe scăfârlie cu briantină O'Dell, îmi netezea cârlionții rebeli şi mă trimitea la şcoală de parcă eram puştiul de pe sticlă numai bun să te ştergi la cur cu el. Aveam să devin american datorită lipiciului şi părul meu demonstra că eram unul de-al lor, că părinții mei ştiau al naibii de bine cine regulează pe cine.

Nu te pierde cu firea, prietene, şi nu începe încă să plângi pentru că vreau să-ți mai spun ceva: O'Dell era o păcăleală, o escrocherie. Nu îndrepta părul, ci îl ținea sub control prin încleiere. În prima oră s-ar fi zis că-şi face treaba, dar după aceea,

în cursul dimineții, cleiul se întărea şi părul meu se transforma încetul cu încetul într-o masă de fire de sârmă rigide, întărite, ca şi cum mi s-ar fi îndesat pe cap o bonetă metalică pusă pe arcuri. Producea o senzație atât de curioasă la atingere încât nu mă puteam stăpâni. În timp ce mâna mea dreaptă strângea creionul şi scria cât fac doi şi cu trei şi şase fără cinci, mâna mea stângă se aventura spre nord, pipăind şi împungând suprafețele stranii de pe cap. Pe la jumătatea după-amiezii, O'Dell ajungea atât de uscat, atât de lipsit de orice umezeală, încât învelişul fiecărui smoc de păr căpăta o textură sfărâmicioasă. Era momentul aşteptat de mine, semnalul de începere al ultimului act al farsei. Luam pe rând fiecare smoc de păr, îl apucam de la rădăcină între degetul mare şi cel mijlociu şi trăgeam încet. Foarte încet, lăsându-mi unghiile să lunece pe toată lungimea firelor de păr. Ah! Satisfacția era imensă, incalculabilă. Tot praful acela care zbura de pe mine! Furtunile, viscolele, tornadele de materie albă! Nu era, dă-mi voie să-ți spun, o treabă uşoară, dar încetul cu încetul orice urmă de O'Dell dispărea. Cleiul era descleiat, şi când suna ultimul clopoțel şi învățătorul ne trimitea acasă, scăfârlia mea jubila fericită. Ceva la fel de bun ca amorul, dragul meu, la fel de bun ca toate drogurile şi toate băuturile pe care le-am băgat vreodată în mine. Aveam doar cinci ani şi fiecare zi îmi oferea o nouă orgie a autoreparării. Nu-i de mirare că nu eram deloc atent la şcoală. Eram prea ocupat să mă pipăi, prea ocupat să mă excit şi să mă satisfac cu O'Dell.

Destul. Destul m-am întins la vorbă. Destul cu acest *TeDeum*. Briantină e numai vârful aisbergului şi dacă încep cu căcaturile astea din copilărie, o să stăm aici şaisprezece ceasuri. N-avem timp pentru toate, nu-i aşa? N-avem timp pentru uleiul de ricin, pentru brânza de vaci, pentru terciul cu cocoloaşe, pentru guma Blackjack. Cu toții am crescut cu gunoaiele astea, dar acum sunt de domeniul trecutului şi, oricum, cui îi mai pasă

de ele? Tapetul de pe pereți, asta era. Muzica de fond. Praful *Zeitgeist-o\m* de pe mobila minții. Aş putea să-mi aduc aminte cincizeci şi una de mii de amănunte, dar la ce bun? Nici mie, nici ție nu ne-ar face pic de bine. Înțelegi? Asta caut, amice. Cheia enigmei, formula secretă după patru decenii şi ceva de bâjbâială prin beznă. Şi, totuşi, toate chestiile astea îmi ies în cale întruna. Chiar şi când răsuflu pentru ultima dată, mă sufocă. Fărâme de cunoştințe nefolositoare, amintiri nedorite, puf de păpădie. Totul nu-i decât fum şi nălucire, băiete, un pântec plin de vânturi. Viața şi vremurile lui R. Mult, Eleanor Righy, Rumpelstiltskin. Cine naiba mai vrea să ştie de ei? Pep Boys, frații Ritz, Rory Calhoun. Captain Video şi Four Tops. Surorile Andrews, *Life* şi *Look*, Gemenele Bobbsey. E fără de sfârşit, nu-i aşa? Henry James şi Jesse James, Frank James şi William James. James Joyce. Joyce Carry. Carry Grant. Garantează-mi că-mi vei da bețe de frigărui şi ață dentară, gumă Dentyne şi gogoşi înmuiate în miere. Şterge-i pe Dana Andrews şi pe Dixie Dugan şi, pentru o dreaptă măsură, aruncă-i după ei pe Damon Runyon şi romul demonic. Lasă-le naibii de Pall Mall-uri şi mall-uri comerciale, lasă-i naibii pe Milton Berle şi pe Buri Ives, săpunul Ivory şi compoziția de clătite Aunt Jemima. N-am nevoie de ei, nu-i aşa? Nu, acolo unde mă duc n-o să am nevoie şi totuşi sunt aici, mărşăluind prin creierul meu ca nişte frați de multă vreme pierduți. Asta, dacă vrei să ştii, este *know-how*-ul american. Se năpusteşte întruna peste tine şi în fiecare minut alte nimicuri noi vin să dea la o parte vechile nimicuri. O să-ți închipui că până acum ne-am prins, am ajuns să ştim totul despre trucurile cu care ne duc de nas, dar oamenii nu se satură de ele. Ovaționează, flutură steaguri, angajează fanfare. Da, da, sunt lucruri uluitoare, lucruri minunate, maşini de inflamat imaginația, dar să nu uităm, nu, să nu uităm că nu suntem singuri pe lume. *Know-how* nu cunoaşte frontiere, iar dacă te gândeşti la minunățiile care vin

de peste mări, acest gând îți mai taie din nas şi te pune la locul tău. Nu mă refer doar la lucrurile evidente precum portocalele din Portugalia sau chili din Chile. Mă refer şi la bufanții din Franța şi la talia ca-n Italia şi la cecurile din Cehia şi la germenii din Germania şi la pandişpanul din Spania. Patriotismul îşi are rostul lui, dar în ultimă instanță este un sentiment pe care e mai bine să-l ții sub obroc. Da, noi, yankeii, am dat lumii zipperul căruia ea îi zice fermoar şi Zippo-ul, ca să nu mai vorbesc de refrenul zip-a-dee doo-dah şi de Zeppo Marx, dar tot noi suntem răspunzători pentru bomba cu hidrogen şi pentru hula hoop. Până la urmă, una o compensează pe cealaltă, nu-i aşa? Exact când te crezi leu paraleu, te trezeşti câine râios. Şi nu mă refer la tine, domnule Osache. Câinele ca metaforă, dacă sesizezi intenția mea, câinele ca emblemă a celor bătuți de soartă, tu nu eşti o figură de stil, băiete, eşti cum nu se poate de real.

Să nu mă-nțelegi însă greşit. Există atât de multe încât nu se poate să nu fii tentat. Vreau să spun ispita particularului, seducția exercitată de lucrul în sine. Trebuie să fii orb ca să nu cedezi din când în când. N-are importanță despre ce este vorba. Alege indiferent ce lucru şi există şanse să se poată pleda în favoarea lui. Splendoarea roților de bicicletă, de pildă. Lejeritatea lor, eleganța păienjenişului lor, barele lor lucioase şi spițele lor dantelate. Sau sunetul unui capac de canal care zornăie sub un camion la trei noaptea. Pentru a nu mai vorbi de spandex, care a făcut poate mai mult pentru înviorarea peisajului decât orice altă invenție de după firul de telefon subteran. Mă refer la priveliştea pantalonilor de spandex lipiți de fundul unei fâțe tinere care trece pe lângă tine pe stradă. E nevoie să spun mai mult? Ar trebui să fii mort ca să nu te înfierbânte aşa ceva. Te săgetează şi se repede spre tine şi se zbate întruna în capul tău până ajunge o materie onctuoasă nesfârşită, care se prelinge. Vasco da Gama în nădragii lui bufanți. Portțigaretul lui FDR. Peruca pudrată a lui Voltaire.

Cunegonde! Cunegonde! Gândeşte-te ce se întâmplă când pronunţi acest nume. Fii atent la ce spui când te gândeşti la el. Cartografie. Pornografie. Stenografie. Sâsâituri stentorale, curve episcopaliene, acadele caramelizate şi fulgi glasaţi. Recunosc că m-am lăsat sedus de farmecele acestor lucruri la fel ca oricine altul, nu sunt superior în nicio privinţă gloatei de care m-am frecat în toţi aceşti ani. Om sunt, nu-i aşa? Dacă asta mă face să fiu ipocrit, aşa să fie.

Câteodată nu poţi decât să te înclini cu respect. Cineva vine cu o idee la care nu s-a mai gândit nimeni înainte, o idee atât de simplă şi de desăvârşită încât te întrebi cum de-o fi putut lumea să supravieţuiască până atunci fără ea. Valiza pe roţi, de exemplu. De ce ne-a trebuit aşa de multă vreme? Timp de treizeci de mii de ani, ne-am cărat poverile după noi, asudând şi sforţându-ne când ne deplasam dintr-un loc în altul, şi singura chestie care a ieşit de aici a fost febra musculară, spinarea care te doare, oboseala dusă la extrem. Vreau să zic că nu este ca şi cum n-am fi avut roata, nu-i aşa? Asta mă înnebuneşte. De ce-a trebuit să aşteptăm până la sfârşitul secolului douăzeci ca drăcia asta să vadă lumina zilei? Să lăsăm tot restul, dar te gândeşti că măcar patinele cu rotile ar fi putut inspira pe cineva să facă legătura, să adune doi şi cu doi. Da' de unde. Trec cincizeci de ani, trec şaptezeci şi cinci şi oamenii tot îşi mai târăsc bagajele prin aeroporturi şi gări ori de câte ori pleacă de acasă ca s-o viziteze pe tanti Rita din Poughkeepsie. Ascultă ce-ţi spun, prietene, lucrurile nu sunt aşa de simple cum par. Spiritul uman e un instrument tocit şi de multe ori nu ne pricepem să avem grijă de noi înşine mai bine decât se pricepe cel mai primitiv vierme din ţărână.

Indiferent ce altceva oi fi fost, nu m-am înjosit niciodată până într-atât încât să fiu ca viermele ăla. Am sărit în sus, am

galopat, m-am înălțat şi, indiferent de câte ori m-am prăbuşit înapoi pe pământ, de fiecare dată m-am ridicat şi am încercat din nou. Până şi acum, când îmi dă târcoale bezna, mintea mea se ține bine, nu acceptă să se dea bătută. Prăjitorul de pâine transparent, tovarăşe. Mi-a apărut într-o vedenie acum două sau trei nopți şi de atunci nu-mi mai iese din cap. De ce să nu expui mecanismul, mi-am spus, să poți urmări cum devine cafeniu-aurie pâinea albă, să vezi cu ochii tăi metamorfoza? La ce foloseşte să fereci pâinea şi s-o ascunzi în spatele unui hâd oțel inoxidabil? Vorbesc despre sticlă transparentă, în care să sclipească spiralele oranj. Ar fi ceva frumos, o operă de artă în fiecare bucătărie, o sculptură luminoasă pe care s-o contemplăm chiar în timp ce îndeplinim sarcina umilă de a ne pregăti micul dejun şi a ne fortifica pentru ziua care ne aşteaptă. Sticlă transparentă şi termorezistentă. O putem colora în albastru, o putem colora în verde, o putem colora în orice nuanță dorim şi după aceea, cu oranjul care scânteiază dinăuntru, închipuieşte-ți combinațiile, gândeşte-te un pic la minunățiile vizuale care devin posibile. Prăjirea pâinii s-ar transforma într-un act religios, o emanație a transcendentului, o formă de rugăciune. Iisus Dumnezeul nostru. Ce mult mi-aş dori să am acum putere să lucrez la el, să mă aşez şi să desenez nişte planuri, să perfecționez chestia şi să văd ce-am realizat cu ea. Numai la asta am visat, domnule Osache. Să fac ca lumea asta să fie ceva mai bună. Să aduc un dram de frumusețe în ungherele posomorâte şi pustii ale sufletului. O poți face cu un prăjitor de pâine, o poți face cu un poem, o poți face întinzându-i mâna unui străin. Nu contează forma. Să laşi lumea un pic mai bună decât ai găsit-o. E cel mai bun lucru pe care-l poate face vreodată un om.

Foarte bine, n-ai decât să râzi dacă pofteşti. Dacă sunt romanțios, sunt romanțios şi cu asta, basta. Face bine să dai drumul câteodată sentimentalismelor, înseamnă că sunt un

prost? Poate că da. E mai bine însă decât să fii un rău, zic eu, e mai bine să urmezi învățăturile lui Moş Crăciun decât să-ți iroseşti viața în ghearele prefăcătoriei. Da, sigur, ştiu care este părerea ta. Nu-i nevoie s-o spui. Aud vorbele din capul tău, mein Herr, şi n-o să mă cert cu tine. De unde toată această bălmăjeală? te întrebi. De unde aceste salturi dintr-o extremă în alta, această tăvăleală prin colb, această târâre de o viață spre nimicnicie? E foarte bine că pui aceste întrebări. Mi le-am pus şi eu de multe ori şi singurul răspuns la care am ajuns vreodată este unul care nu răspunde la nimic. Pentru că aşa am vrut. Pentru că n-am avut de ales. Pentru că nu există răspunsuri la întrebările de acest gen.

Aşadar, fără scuze. Dintotdeauna, domnule Osache, am fost o ființă tarată, un om încărcat de contradicții şi de inconsecvențe, tras în toate direcțiile de prea multe porniri. Pe de-o parte, curățenie a inimii, bunătate, discipolul credincios al lui Moş Crăciun. Pe de altă parte, un țăcănit cu gură mare, un nihilist, un măscărici lipsit de minte. Dar poetul? El a căzut undeva pe la mijloc, presupun, în intervalul dintre ceea ce este mai bun şi ceea ce este mai rău în mine. Nici sfântul, nici bețivanul hâtru. Omul care aude în capul lui voci, cel care a izbutit uneori să asculte conversațiile pietrelor şi ale copacilor, iar când şi când a fost în stare să transforme muzica norilor în cuvinte. Păcat că n-am putut să fiu mai mult el. N-am fost însă, vai, niciodată în Italia, țara în care se produce iertarea păcatelor şi, dacă nu poți să-ți permiți să-ți plăteşti biletul, nu-ți rămâne decât să stai acasă.

Cu toate astea, Sir Osso, nu m-ai văzut niciodată în forma mea cea mai bună şi-mi pare rău. Regret că m-ai cunoscut doar ca pe un om în declin. Altă poveste era în zilele de demult, înainte ca vigoarea mea să fi secat şi înainte ca eu să am parte de...

această defectare a motorului. Niciodată n-am vrut să fiu un vagabond. Nu asta îmi pusesem în gând pentru mine, nu aşa îmi visasem viitorul. Scotocirea lăzilor de gunoi în căutare de sticle goale nu făcea parte din plan. Stropirea cu apă a parbrizelor nu făcea parte din plan. Îngenuncherea în fața bisericilor cu ochii închişi, ca să semăn cu un martir creştin din vechime, pentru ca vreunui trecător să i se facă milă şi să-mi arunce o para sau un bănuț în palmă – nu, Signor Puccini, nu, nu şi iarăşi nu, nu pentru a face aşa ceva am fost adus pe lume. Dar omul nu trăieşte numai cu vorbe. Are nevoie de mălai, nu doar de pâine. Mălai pentru buzunar, pâine pentru gură. Mălai ca să cumpere pâine, dacă înțelegi ce vreau să spun, şi dacă n-ai mălai poți să fii sigur că n-o să ai nici pâine.

Când *Mom-san* ne-a părăsit, a fost o lovitură grea pentru noi. N-o să tăgăduiesc asta, Cuțache, şi n-o să tăgăduiesc nici că am făcut rău când am prăpădit toți gologanii. Nu mi-am cerut iertare niciodată, dar acum vreau să îndrept lucrurile şi să-ți cer iertare ție. Am făcut ceva pripit şi prostesc pentru care am plătit amândoi. Zece mii de dolari nu sunt la urma urmei o nimica toată. I-am lăsat să-mi alunece printre degete, m-am uitat cum se risipeşte în vânt întreg teancul şi, curios, nici că-mi păsa. Mă încânta să mă port ca un grangur, să mă împăunez cu bogăția mea ca un băiat de bani gata mână spartă. Dl Altruism. Dl Al Truism, ăsta sunt eu, singurul şi unicul Alberto Verissimo, omul care a luat polița de asigurare pe viață a maică-sii şi a făcut-o praf până şi ultimul sfanț. O sută de dolari lui Benny Shapiro. Opt sute de dolari pentru Daisy Brackett. Patru mii de dolari pentru Fondul Aerului Curat. Două mii de dolari căminului pentru săraci de pe strada Henry. O mie cinci sute de dolari pentru programul „Poeți în şcoli". S-au dus repede, nu-i aşa? O săptămână, zece zile şi când m-am dezmeticit, mă descotorosisem de întreaga moştenire. Ei, şi ce? De haram a venit, de haram s-a

dus, cum spune vechea zicătoare, şi cine sunt eu ca să cred că aş fi putut proceda altfel? Am în sânge nevoia de a cuteza, de a face ceea ce nimeni altcineva n-ar face. Am părăduit părăluțele, asta am făcut. Era singura mea şansă ca să fac sau să tac, să-mi dovedesc mie însumi că am crezut în tot ce spusesem ani în şir, şi când au venit biştarii, n-am stat pe gânduri. Am părăduit părăluțele. Poate că m-am dat gata şi pe mine, dar asta nu înseamnă că ce-am făcut a fost în zadar. La urma urmei contează şi mândria şi sunt bucuros că n-am dat înapoi la o adică. Am păşit pe trambulină. Am străbătut drumul până la capăt. Am sărit. Nu-mi pasă de monştrii de la fund. Ştiu cine sunt – după cum bunul marinar Popeye n-a spus niciodată – şi a fost singura dată în viață când am ştiut exact ce fac.

Bineînțeles, e foarte rău că ai avut şi tu de suferit. Foarte rău că am ajuns amândoi la fund. Foarte rău că ne-am pierdut adăpostul de iarnă şi a trebuit să ne descurcăm în feluri cu care nu eram obişnuiți. Ne-a costat ceva, nu? Pe mine m-a îmbolnăvit, iar pe tine o să te lase orfan. Îmi pare rău, domnule Osache. Am făcut tot ce-am fost în stare să fac, dar ceea ce un om e în stare să facă nu-i totdeauna de ajuns. Dacă aş fi măcar în stare să mă pun pe picioare pentru câteva minute, aş reuşi poate să aranjez ceva. Să te instalez undeva, să mă ocup de problemă. Vlaga mea e însă pe ducă. Simt cum se scurge din mine, pic cu pic, şi cum toate se spulberă una câte una. Ai răbdare cu mine, câine.

O să-mi mai revin. După ce-o să se ducă năuceala asta, încerc să-mi revin în formă. Dacă se duce. Şi dacă nu, eu o să fiu cel care o să mă duc, *nest-ce pas*? N-am nevoie decât de un mic răgaz. Câteva minute ca să-mi trag răsuflarea. După aceea o să vedem. Sau n-o să vedem. Şi dacă n-o să vedem, n-o să mai fie altceva decât beznă. Beznă pretutindeni, cât nu poți vedea cu ochii. Până şi pe fundul mării, în adâncurile de apă sărată ale

neantului, unde nu este şi nu va fi niciodată nimic. Doar eu. Doar eu, nu. Doar eternitatea.

Willy s-a oprit, n-a mai vorbit, iar mâna care îl frecase în ultimele douăzeci şi cinci de minute pe domnul Osache pe creştet a amorțit şi apoi nu s-a mai mişcat deloc. Domnul Osache şi-ar fi putut pune capul jos că ăsta era sfârşitul. Cum să nu gândească aşa după cuvintele de încheiere rostite cu puțin timp înainte? Cum să nu creadă că stăpânul lui se dusese când mâna care-i masase scăfârlia a lunecat de pe el şi a căzut fără viață pe pământ? Domnul Osache nu îndrăznea să privească în sus. Îşi ținea capul înfipt în coapsa dreaptă a lui Willy şi aştepta, nădăjduind cu îndârjire că se înşela. Căci, de fapt, era mai puțină linişte în aer decât ar fi trebuit să fie. Se auzeau nişte zgomote care veneau de undeva şi, în timp ce se zbătea să scape de duhoarea din ce în ce mai insuportabilă a suferinței pentru a asculta mai atent, a înțeles că veneau de la stăpânul lui. Să fi fost cu putință? Câinele, căruia nu-i prea venea să-şi creadă urechilor, a verificat din nou, temându-se de o dezamăgire, dar certitudinea lui creştea. Da. Willy respira. Aerul continua să intre în plămânii lui şi să iasă din ei, continua să intre în gura lui şi să iasă din ea, şontâcăind încă în vechiul dans al inspirărilor şi expirărilor, şi cu toate că respirația era mai superficială decât fusese cu o zi sau două înainte, nu mai mult decât o slabă adiere, o şuierătură uşoară venind doar din gâtlej şi din partea de sus a plămânilor, era totuşi respirație; iar acolo unde este respirație este viață. Stăpânul lui nu murise. Ațipise.

La mai puțin de două secunde după aceea, ca pentru a confirma acuratețea observației domnului Osache, Willy a început să sforăie.

Câinele era deja cu nervii la pământ. Inima îi sărise printr-o

sută de cercuri ale spaimei şi disperării şi când a înțeles că un răgaz fusese acordat, că ceasul socotelilor mai fusese dat puțin înapoi, aproape că s-a prăbuşit de epuizare nervoasă. Era mult prea mult pentru el. Când îşi văzuse stăpânul rezemându-se de pereții Poloniei, se legase să rămână treaz, să stea de pază până în pânzele albe. Asta era datoria lui, răspunderea lui fundamentală de câine. Acum, ascultând litania familiară a sforăitului lui Willy, n-a putut rezista ispitei de a închide ochii. Prea erau puternice efectele tranchilizante ale sunetului. Noapte de noapte, vreme de şapte ani, domnul Osache adormise pe valurile acestei muzici, care ajunsese să fie semnalul că totul e în regulă pe lumea asta, că indiferent cât de flămând sau cât de nenorocit s-ar fi simțit în clipa aceea, venise vremea să-şi lase la o parte grijile şi să plutească în lumea viselor. Exact aşa a şi făcut domnul Osache, după câteva ajustări minore ale poziției. Şi-a pus capul pe stomacul lui Willy, brațul lui Willy s-a ridicat involuntar, ca apoi să se odihnească pe spinarea câinelui, iar câinele a adormit.

Atunci a avut visul în care-l vedea pe Willy murind. A început cu ei doi trezindu-se, deschizând ochii şi scuturându-se de somnul în care erau acum, adică de somnul în care domnul Osache visa visul. Starea lui Willy nu era mai proastă decât fusese înainte de a ațipi. Părea chiar un pic mai bună pentru că dormise. Pentru prima oară în câteva luni, n-a tuşit când s-a mişcat, n-a fost cuprins de alt acces, nu s-a zbătut într-o frenezie înfiorătoare a gâfâielilor, sufocărilor şi expectorărilor cu sânge. Şi-a dres doar glasul şi a început din nou să vorbească, reluând aproape exact de unde rămăsese mai devreme.

A ținut-o aşa întruna vreo treizeci sau patruzeci de minute, şarjând într-un delir al frazelor pe jumătate formate şi al frânturilor de gânduri. A înotat de la fundul mării până la

suprafață, a tras adânc aer în piept şi a început să vorbească despre mama lui. A făcut o listă a virtuților lui *Mom-san*, contracarată de o listă a cusururilor ei, şi după aceea i-a cerut iertare pentru toate suferințele pe care i le-a pricinuit. Înainte de a trece mai departe, şi-a amintit de talentul ei de a strica glumele, regalându-l pe domnul Osache cu exemple ale darului ei nedezmințit de a uita în ultima clipă poanta. După aceea a înşirat altă listă, de data asta a femeilor cu care se culcase vreodată (inclusiv descrieri fizice), şi a continuat cu o lungă diatribă împotriva pericolelor consumerismului. Apoi, brusc, a început să recite un tratat despre avantajele morale ale vagabondajului, pe care l-a încheiat cerându-i din adâncul inimii iertare domnului Osache pentru că-l târâse la Baltimore ca să umble, cum se dovedise, după cai verzi pe pereți.

— Am uitat să adaug litera *g*, a spus. N-am venit pentru Bea Swanson, am venit să-mi cânt cântecul de lebădă.4

Imediat după aceea a recitat un nou poem, apostrofându-l pe demiurgul nevăzut care era pe punctul de a-i cere sufletul. Aparent improvizat pe loc, începea cu o strofă care suna cam aşa:

O, domn şi stăpân a zece mii de temnițe şi furnale, Al barosului care sfărâmă şi al lanțurilor grele, întunecat stăpân al ocnelor şi piramidelor, Maestru al dunelor şi al peştilor zburători, Ascultă ruga umilului tău slujitor.

Care moare pe țărmurile din Baltimore şi se îndreaptă spre Marele Dincolo...

Când s-a terminat poemul, i-au luat locul alte lamentări şi

[4] în original, joc de cuvinte între numele propriu Swanson şi swan song (cântec de lebădă).

fugi, alte bolboreseli imprevizibile pe tot felul de teme: Simfonia Mirosurilor şi de ce eşuase experimentul, Happy Felton şi Knothole Gang (cine o mai fi fost şi ăsta?) şi despre faptul că japonezii mănâncă mai mult orez cultivat în America decât în Japonia. De acolo a ajuns la suişurile şi coborâşurile carierei lui literare, bălăcindu-se într-o mlaştină de nemulțumiri refulate şi de autocompătimiri morbide. După aceea s-a remontat puțin, a început să vorbească despre colegul lui de cameră din colegiu (cel care-l dusese şi la spital în 1968) – un anume Auster, Omster, ceva în genul ăsta – care continua să scrie nişte cărți aşa şi aşa şi-i promisese odată lui Willy că-i va găsi un editor pentru poemele lui, dar Willy, bineînțeles, nu i-a trimis niciodată manuscrisul şi cu asta, basta, dar era o dovadă că *ar fi putut* să fie publicat dacă şi-ar fi dorit. Pur şi simplu n-a vrut, asta-i tot şi, oricum, pe cine naiba interesează aberațiile fanfarone? Să faci, asta conta, nu ce făceai după ce-ai făcut ceva şi, din punctul lui de vedere, acum nici măcar caietele din dulăpiorul de la capătul liniei de autobuze Greyhound nu mai valorau nici cât o băşină sau o cutie goală de conservă de fasole. Nu-i păsa dacă o să li se dea foc sau vor fi aruncate la gunoi sau vor fi puse la closet pentru ca nişte călători obosiți să se şteargă cu ele la cur. De la bun început, n-ar fi trebuit să le care după el până la Baltimore. O clipă de slăbiciune, asta fusese, o mişcare de ultim moment în jocul murdar al Eului, singurul joc pe care toată lumea îl pierde, nimeni nu-l poate câştiga vreodată. A făcut o pauză câteva clipe, minunându-se singur de profunzimea propriei sale amărăciuni, şi după aceea a dat drumul unui lung hohot de râs şuierat, bătându-şi joc plin de curaj de sine însuşi şi de lumea pe care o îndrăgea atât de mult. De acolo s-a întors la Omster, lansându-se într-o poveste pe care i-o spusese prietenul său cu mulți ani înainte, despre întâlnirea lui cu un setter englez din Italia, care ştia să bată la o maşină de scris anume construită pentru câini.

Inexplicabil, imediat după aceea, Willy a izbucnit în plâns şi a început să se dojenească pe sine pentru că nu-l învăţase niciodată pe domnul Osache să citească. Cum a putut să neglijeze o problemă atât de esenţială? Acum, când va rămâne pe cont propriu, câinele va avea nevoie de fiecare avantaj de care ar putea dispune şi Willy îl lăsase de izbelişte, nu făcuse nimic pentru a-i asigura altă situaţie, îl lăsa fără bani, fără hrană, fără mijloace de a face faţă primejdiilor care-l aşteptau. Limba bardului alerga acum cu un kilometru pe minut, dar domnul Osache nu pierdea niciun amănunt şi reuşea să audă cuvintele lui Willy la fel de dar cum le auzise toată viaţa. De aceea era atât de bizar acest vis. Nu era nicio deformare, nicio interferenţă a undelor, nicio schimbare subită a canalelor. Era exact ca-n viaţă şi, deşi dormea, deşi auzea vorbele ca într-un vis, în vis era treaz şi de aceea, cu cât rămânea mai multă vreme adormit, cu atât se simţea mai treaz.

Când speculaţiile lui Willy despre înzestrarea canină pentru lectură erau în toi, o maşină a poliţiei s-a oprit în faţa casei lui Poe şi din ea au coborât doi bărbaţi masivi în uniformă. Unul era alb, celălalt era negru şi amândoi transpirau în arşiţa de august, o pereche de copoi laţi în şolduri care patrulau duminica, purtând instrumentele legii la brâu: revolvere şi cătuşe, bastoane de cauciuc şi tocuri de pistol, lanterne şi gloanţe. N-a fost timp pentru a face inventarul complet, deoarece abia se dăduseră cei doi jos din maşină, că unul dintre ei a şi început să vorbească cu Willy („Nu se poate să stai aici, amice. Ai sau n-ai de gând s-o iei din loc?") şi, în acelaşi moment, Willy s-a întors, a privit drept în ochii prietenului său şi i-a spus: „Întinde-o, Osăchiţă. Nu-i lăsa să te prindă", şi, pentru că domnul Osache a înţeles că asta a fost, că a venit brusc clipa temută, a lins faţa lui Willy, a scâncit un scurt rămas-bun în timp ce stăpânul lui îl mângâia pentru ultima oară pe cap şi apoi a luat-o la goană, fugind pe strada North Amity cât îl ţineau picioarele.

A auzit vocea alarmată a unuia dintre copoi care striga în urma lui („Frank, prinde câinele! Prinde afurisitul ăla de câine, Frank!”), dar nu s-a oprit înainte de a ajunge la colţ, la douăzeci şi cinci-treizeci de metri buni de casă. Frank renunţase deja la ideea de a alerga după el. Când a întors capul ca să vadă ce se întâmplă cu Willy, l-a văzut pe poliţaiul alb întorcându-se agale spre casă. O clipă după aceea, chemat de celălalt care îngenunchease lângă Willy şi-i făcea semn cu mâna să vină mai repede, a grăbit pasul şi s-a dus lângă partenerul lui. Nici unuia nu-i mai păsa de câine. Dăduseră peste un om pe moarte de care trebuiau să se ocupe, şi atâta timp cât domnul Osache păstra o distanţă prudentă, nu avea să i se întâmple nimic.

Aşa că a rămas la colţ şi s-a uitat, gâfâind greoi după scurta cursă, cu respiraţia aproape tăiată. Simţea nevoia dureroasă de a deschide gura şi de a urla, de a da drumul uneia dintre imprecaţiile lui spre lună atât de sinistre încât făceau să-ţi îngheţe sângele în vine, dar şi-a înăbuşit pornirea, ştiind prea bine că nu era momentul să-şi scoată la iveală suferinţele. îl vedea de departe pe poliţistul negru care stătea lângă maşină şi vorbea într-un aparat de emisie-recepţie. Pe strada pustie a răsunat înăbuşit un răspuns bruiat de paraziţi. Poliţistul a vorbit din nou şi au urmat frânturi de cuvinte ininteligibile, încă o avalanşă de zgomote şi de bolboroseli. Peste drum s-a deschis o uşă şi cineva a ieşit ca să vadă ce se întâmplă. O femeie în capot albastru şi cu capul numai bigudiuri roz. Din altă casă au apărut doi copii. Un băieţel de vreo nouă ani şi o fetiţă cam de şase ani, amândoi în pantalonaşi scurţi, desculţi. În tot acest timp Willy rămăsese invizibil, continuând să zacă acolo unde-l lăsase domnul Osache, ascuns vederii de trupul lătăreţ, masiv al poliţaiului. A mai trecut un minut sau poate două şi după aceea domnul Osache a auzit de departe, slab, sunetul unei sirene care se apropia. Până să cotească ambulanţa albă pe strada North

Amity şi să oprească, în fața casei se adunase o mulțime de vreo douăsprezece persoane, care stăteau cu mâinile în buzunare sau cu brațele încrucişate pe piept. Doi infirmieri au sărit din spatele ambulanței, au tras spre casă o targă pe roți şi s-au întors după un minut aducându-l pe Willy. Era greu să vezi mare lucru, greu de ştiut dacă stăpânul lui mai era sau nu în viață. Domnul Osache s-a gândit să se ducă înapoi să-l vadă pentru ultima dată, dar a ezitat dacă să-şi asume un asemenea risc şi, până s-a hotărât s-o facă, infirmierii îl băgaseră pe Willy în ambulanță şi trântiseră uşile.

Până atunci, visul nu se deosebise de realitate. Cuvânt cu cuvânt, gest cu gest, fiecare întâmplare fuseseră copia exactă a ceea ce se întâmpla pe lumea asta. Acum, în timp ce ambulanța se îndepărta, iar oamenii se întorceau fără grabă în casele lor, domnul Osache a simțit că se desparte în două. Jumătate din el a rămas în colțul străzii, un câine care-şi contemplă viitorul sumbru şi nesigur, iar cealaltă jumătate s-a prefăcut într-o muscă. Ținând seama de natura viselor, poate că nu era ceva neobişnuit. Cu toții ne schimbăm în altceva atunci când dormim, iar domnul Osache nu făcea excepție. Într-o împrejurare sau alta intrase în pielea unui cal, a unei vaci, a unui porc, ca să nu mai vorbim de câțiva câini diferiți, dar până la visul din ziua aceea nu făcuse niciodată două lucruri în acelaşi timp.

Era de făcut o treabă care nu suferea amânare şi numai partea de muscă din el putea s-o facă. Aşa că, în timp ce partea de câine din el aştepta în colțul străzii, musca s-a avântat în văzduh şi a zburat în josul străzii, gonind după ambulanță cât o țineau aripile. Pentru că era un vis şi pentru că musca putea să zboare mai repede decât orice muscă în carne şi oase, nu i-a trebuit mult să-şi atingă scopul. Când ambulanța a cotit spre strada următoare, se aşezase deja pe mânerul uşii din spate şi l-a

însoțit în felul acesta pe Willy până la spital, cramponându-se cu toate cele şase picioare de suprafața uşor ruginită a celei mai expuse fețe a clanței, rugându-se să n-o sufle vântul de acolo. S-a dovedit a fi o excursie înnebunitoare, ținând seama de toate hârtoapele şi curbele şi frânele şi pornirile bruşte şi curenții de aer care năvăleau spre ea din toate direcțiile, dar a izbutit să se țină, şi, opt sau nouă minute mai târziu, când ambulanța a oprit în fața intrării spitalului pe unde veneau urgențele, era încă în toate mințile. A sărit de pe clanță exact în momentul când unul dintre infirmieri era pe punctul de a pune mâna pe ea, iar după aceea, când portierele s-au deschis şi Willy a fost scos afară, a planat la aproximativ un metru deasupra scenei, un zbenghi discret deasupra chipului stăpânului său. La început nu şi-a dat seama dacă Willy era viu sau mort, dar după ce targa a fost scoasă şi roțile ei au fost aşezate pe pământ, fiul doamnei Gurevitch a deschis ochii. Nu mult, poate, doar atât cât să intre o geană de lumină ca să vadă ce se întâmplă, dar suficient pentru ca inima muştei să tresalte.

— Bea Swanson, a murmurat Willy. Calvert 316. S-o chemați. *Pronto*. Trebuie să-i dau cheia. Cheia Beei. Viață şi moarte. Chestiune de.

— Nu-ți face griji, a spus unul dintre infirmieri. Ne ocupăm noi de asta. Dar nu vorbi acum. Cruță-ți puterile, Willy.

Willy. Însemna că le-a spus suficient de mult pentru ca ei să-i ştie numele şi, dacă a vorbit în ambulanță, însemna poate că starea lui nu era chiar atât de proastă pe cât părea, ceea ce, la rândul său, însemna poate că, dacă va lua medicamentele adecvate şi va fi bine îngrijit, o să scape până la urmă. Aşa cel puțin raționa musca din visul domnului Osache, care era de fapt chiar domnul Osache, şi întrucât era un martor neobiectiv la

acest proces, nu-i putem purta pică pentru mângâierea unei speranțe de ultimă clipă, chiar dacă nu mai exista nici urmă de speranță. Dar ce ştiu muştele? Şi câinii ce ştiu? Şi, la drept vorbind, ce ştiu oamenii? Totul era acum în mâinile lui Dumnezeu şi adevărul este că nu mai exista cale de întoarcere.

Cu toate acestea, în cele şaptesprezece ore care au urmat s-au întâmplat mai multe lucruri extraordinare. Musca le-a văzut pe toate privind în jos de pe plafon, de deasupra patului treizeci şi patru din salonul săracilor al Spitalul „Sfânta Fecioară a Durerilor” şi, dacă n-ar fi fost acolo în ziua aceea de august din 1993, n-ar fi crezut că astfel de lucruri sunt cu putință. În primul rând, a fost găsită doamna Swanson. La trei ore după internarea lui Willy în spital, bătrâna lui profesoară a intrat cu paşi mari în salon.

Maica Mary Theresa, supraveghetoarea schimbului de la patru după-amiaza până la miezul nopții, i-a oferit un scaun şi, din clipa aceea până când Willy a părăsit această lume, nu s-a mai mişcat de lângă patul elevului ei. În al doilea rând, după mai multe ore de hrănire artificială intravenoasă şi de megadoze continue de antibiotice şi adrenalină, mintea lui Willy părea că se limpezeşte oarecum, iar el şi-a petrecut ultima dimineață a vieții la fel de lucid şi de senin cum îl cunoscuse domnul Osache. În al treilea rând, a murit fără să sufere. Nici convulsii, nici sufocări, nici foc mistuitor în pieptul lui. S-a stins cu încetul, retrăgându-se din lumea asta cu paşi mici, imperceptibili şi, în final, a fost ca o picătură de apă care se evaporă la soare, micşorându-se întruna până nu mai rămâne nimic.

Musca n-a văzut de fapt cheia trecând dintr-o mână în alta. S-ar putea ca asta să se fi întâmplat într-un moment când atenția sa fusese pentru scurtă vreme distrasă, dar, pe de altă parte, se

putea ca Willy să fi uitat să aducă vorba despre ea. În situaţia aceea nu părea deloc important. Odată Bea Swanson intrată în salon, erau atâtea alte lucruri de luat în considerare, atâtea cuvinte de urmărit şi sentimente de digerat, încât abia dacă-şi mai amintea cum îl cheamă, darămite să se mai gândească la planul nechibzuit al lui Willy de a-şi salva arhiva literară.

Părul ei era acum alb şi mai pusese pe ea vreo cincisprezece kilograme, dar de cum a văzut-o, musca a ştiut cine era. În privinţa fizicului nu avea nimic care s-o deosebească de un milion de alte femei de vârsta ei. Purta un şort de pânză albastru cu galben, o bluză albă lălâie şi o pereche de sandale de piele, părând că a încetat demult să se mai preocupe de felul cum arată. Braţele şi picioarele ei deveniseră şi mai dolofane pe măsura trecerii anilor şi, văzându-i gropiţele din genunchii durdulii şi venele varicoase proeminente de pe gambe şi cărnurile căzute ale antebraţelor, ai fi putut s-o confunzi foarte uşor cu o jucătoare de golf dintr-o comunitate de pensionari, cu cineva care nu are altceva mai bun de făcut decât să se fâţâie de colo-colo în căruciorul electric, preocupată să trimită mingea în gaură în timp util pentru a prinde cursa specială. Atâta doar că pielea acestei femei era albă, nu bronzată şi în loc de ochelari de soare purta ochelari de vedere foarte simpli, cu ramă de sârmă. Mai mult, dacă priveai prin lentilele acestor ochelari cumpăraţi de la tarabă, constatai că ochii ei au cea mai minunată nuanţă de albastru. Ajungea să priveşti în ochii ei pentru a fi înrobit. Te captivau prin căldura şi vivacitatea lor, prin inteligenţa şi atenţia lor concentrată, prin profunzimea tăcerilor lor scandinave. Erau ochii de care se îndrăgostise Willy când era mic şi musca a înţeles acum cum stăteau lucrurile. Nu contau părul tuns perie, picioarele groase şi îmbrăcămintea şleampătă. Doamna Swanson nu era o matroană belferiţă. Era zeiţa înţelepciunii şi dacă te îndrăgosteai de ea, o iubeai până la moarte.

Nu era nici cârpa la care se aşteptase domnul Osache. Ascultându-l pe Willy, care nu mai contenise cât a ținut drumul până la Baltimore să laude bunătatea şi generozitatea ei, şi-o închipuise ca pe o sentimentală slabă de înger, ca pe una dintre acele femei capricioase, predispuse la accese de entuziasm enorme şi subite, care se pierd cu firea şi plâng la cea mai mică provocare şi se reped să facă ordine după alții imediat după ce aceştia s-au ridicat de pe scaune. Adevărata doamnă Swanson era la polul opus. Asta înseamnă că doamna Swanson cea din visul lui era la polul opus. Când femeia s-a apropiat de patul lui Willy şi a privit, pentru prima oară după treizeci de ani, chipul fostului ei elev, musca a rămas uluită de severitatea şi claritatea reacției ei.

— Doamne Iisuse Cristoase, William, i-a spus. Ai făcut-o de oaie, nu-i aşa?

— Mă tem că da, a răspuns Willy. Sunt ceea ce se poate numi un ratat de clasă mondială, regele netoților.

— Bine că măcar ai avut destulă minte ca să intri în legătură cu mine, i-a spus doamna Swanson, aşezându-se pe scaunul pe care i-l dăduse maica Mary Theresa şi luându-l de mână pe Willy. Poate că momentul nu e prea bine ales, dar mai bine mai târziu decât niciodată, nu-i aşa?

Ochii lui Willy s-au umplut de lacrimi şi pentru prima oară în viață n-a fost în stare să vorbească.

— Cu tine, William, nu se ştia niciodată ce şi cum, aşa că nu pot spune că sunt surprinsă, a continuat doamna Swanson. Sunt sigură că ți-ai dat toată osteneala. Aici vorbim însă de materiale foarte inflamabile, nu-i aşa? Umbli de colo-colo cu o încărcătură de nitroglicerină în creier şi mai devreme sau mai

târziu o să te poticneşti de ceva. Ca să spunem lucrurilor pe nume, e o minune că n-ai sărit în aer mai demult.

— Am venit pe jos tot drumul de la New York, a răspuns Willy, fără legătură cu nimic. Prea mulți kilometri cu prea puțină benzină în rezervor. Aproape că m-a dat gata. Acum însă, că sunt aici, îmi pare bine că am venit.

— Trebuie să fii obosit.

— Mă simt ca o şosetă veche. Dar, cel puțin, acum pot să mor fericit.

— Nu vorbi aşa. O să te stabilizăm şi o să facem să-ți fie mai bine. O să vezi, William, în vreo două săptămâni, o să fii ca nou.

— Cu siguranță. Iar la anul voi candida la preşedinție.

— Nu poți face una ca asta. Ai deja un post.

— Nu prea. Acum sunt oarecum şomer. De fapt, neangajabil.

— Şi ce-i cu chestia asta cu Moş Crăciun?

— A, da. Aia.

— N-ai demisionat, nu-i aşa? Când mi-ai scris scrisoarea aceea, suna ca un angajament pe viață.

— Continui să fiu pe statul de plată. De peste douăzeci de ani sunt pe el.

— Trebuie să fie o muncă grea.

— Da. Cam este. Dar nu mă plâng. Nimeni nu m-a silit s-o

fac. M-am înrolat de bunăvoie şi nesilit de nimeni şi n-am avut niciodată îndoieli sau regrete. Ore multe de muncă şi în tot acest timp nici măcar o singură zi liberă, dar la ce poți să te aştepți? Nu-i uşor să faci fapte bune. N-ai niciun profit. Şi când nu ies bani, oamenii nu înțeleg mare lucru. Cred că urmăreşti ceva, chiar dacă nu-i adevărat.

— Mai ai tatuajul? Ai pomenit de el într-o scrisoare, dar nu l-am văzut niciodată.

— Sigur. E acolo. Dacă vreți, îl puteți vedea.

Doamna Swanson s-a aplecat, a ridicat mâneca stângă a halatului de spital al lui Willy şi l-a descoperit.

— Foarte frumos, a spus. Asta numesc eu un adevărat Moş Crăciun.

— Cincizeci de dolari, a precizat Willy. Şi a meritat fiecare bănuț.

Aşa a început conversația. A ținut toată noaptea şi a continuat şi a doua zi dimineață, întreruptă de vizitele ocazionale ale infirmierelor care veneau să-i umple perfuzia lui Willy, să-i ia temperatura şi să golească plosca. Willy rămânea uneori fără putere şi ațipea brusc în mijlocul unei propoziții, dormind câte zece sau douăzeci de minute în şir, dar de fiecare dată îşi revenea, urca iar la suprafață din adâncurile inconştienței pentru a fi din nou cu doamna Swanson. Dacă ea n-ar fi fost acolo, şi-a dat seama musca, puțin probabil că el ar fi rezistat atât cât a rezistat, dar plăcerea lui de a fi iarăşi cu ea era atât de mare încât a continuat să facă efortul – cât a fost cu putință. Nu s-a împotrivit totuşi la ceea ce era pe cale de a veni şi nici măcar atunci când trecea în revistă lista lucrurilor pe care nu le făcuse niciodată în

viață – nu învățase să conducă maşina, nu zburase niciodată cu avionul, nu vizitase niciodată o țară străină, nu învățase niciodată să fluiere – lucruri pe care încă nu le făcuse şi de aceea nici n-avea să le mai facă vreodată nu vorbea cu regret, ci cu un fel de indiferență, încerca să-i dovedească ei că nimic din toate astea nu conta.

— Nu-i mare lucru să mori, i-a spus, înțelegând prin asta că e gata să se ducă şi că-i era recunoscător pentru grija de a nu-l fi lăsat să-şi petreacă ultimele ceasuri printre străini.

Aşa cum era de aşteptat, ultimele lui cuvinte au fost despre domnul Osache. Willy revenise la subiectul viitorului câinelui său, pe care-l mai pomenise de câteva ori înainte, şi-i explica doamnei Swanson cât era de important să cutreiere tot oraşul ca să-l găsească şi să facă tot ce-i va sta în puteri pentru a-i oferi un nou cămin.

— Am dat-o în bară, spunea. Mi-am lăsat potaia de izbelişte.

Doamna Swanson a încercat să-l liniştească spunându-i câteva vorbe lipsite de noimă, pentru că se speriase văzându-l dintr-odată atât de slăbit:

— Nu-ți faci griji, William, e-n regulă, n-are nicio importanță.

— Ba da, are. Are foarte mare importanță, a reuşit să spună Willy, ridicându-şi, cu un ultim efort, capul. După aceea, pur şi simplu, viața i s-a scurs din trup.

Maica Margaret, sora de serviciu la acea oră, s-a apropiat de pat şi i-a căutat pulsul. Negăsindu-l, a scos din buzunar o oglinjoară şi a ținut-o la gura lui Willy. După câteva clipe, a întors

oglinda şi s-a uitat la ea, dar singurul lucru pe care l-a văzut a fost propriul ei chip. Atunci a băgat oglinda la loc în buzunar, a întins mâna dreaptă şi i-a închis ochii lui Willy.

— A fost o moarte frumoasă, a spus.

În loc de orice alt răspuns, doamna Swanson şi-a acoperit fața cu mâinile şi a început să plângă.

Domnul Osache a privit-o de sus cu ochii muştei, ascultând hohotele ei îndurerate şi întrebându-se dacă o fi existat vreodată un vis mai ciudat, mai năucitor decât ăsta. După aceea a clipit din ochi şi nu mai era în spital, nu mai era musca, ci se afla din nou în colțul străzii North Amity, în vechea lui condiție de câine, privind de la distanță ambulanța care se îndepărta. Visul se terminase, dar el era în interiorul visului, ceea ce însemna că avusese un vis în vis, o reverie în paranteză despre muşte şi spitale şi doamne Swanson, iar acum, după ce stăpânul lui murise, se întorsese în primul vis. În orice caz, aşa şi-a închipuit, dar abia îi trecuse prin cap acest gând, că s-a şi pomenit înapoi în Polonia, instalat alături de Willy, care se lungise pe jos şi era pe punctul de a se trezi, şi atât de nedumerit a fost domnul Osache în clipele imediat următoare, încât nu mai era sigur dacă se află din nou în lumea reală sau dacă s-a trezit în alt vis.

Dar asta n-a fost totul. Chiar şi după ce a adulmecat aerul, şi-a frecat nasul de piciorul lui Willy şi s-a asigurat că aceasta era în viața lui adevărată şi autentică, au mai avut de înfruntat şi alte mistere. Willy şi-a dres glasul şi, în timp ce aştepta inevitabilul acces de tuse, domnul Osache şi-a adus aminte că în vis Willy nu tuşise, că, măcar o dată, prietenul său fusese cruțat de acest chin. Acum, pe neaşteptate, s-a întâmplat din nou. Stăpânul său şi-a dres glasul şi imediat după aceea a început iar să vorbească. Domnul Osache a pus-o inițial pe seama unei coincidențe fericite,

dar Willy a continuat să vorbească, repezindu-se năvalnic dintr-un colț al minții sale în altul. Câinele nu putea să nu observe asemănarea dintre cuvintele pe care le asculta şi cuvintele pe care tocmai le auzise în vis. Nu erau exact aceleaşi, cel puțin lui nu i se părea că ar fi fost, dar erau destul de apropiate, *destul de apropiate*. Unul câte unul, Willy a atins fiecare subiect abordat în vis, iar când domnul Osache şi-a dat seama că asta se întâmpla exact în aceeaşi ordine ca mai-nainte, a simțit că-l trece un fior pe şira spinării. Mai întâi *Mom-san* şi glumele ratate. Apoi catalogul aventurilor erotice. După aceea, diatribele şi apologiile, poemul, bătăliile literare, tot tacâmul. Când a ajuns la povestea colegului de cameră despre câinele care ştia să bată la maşină, domnul Osache s-a întrebat dacă nu înnebuneşte. Lunecase înapoi în vis sau visul fusese o versiune prealabilă a ceea ce se întâmpla acum? A clipit din ochi sperând că se va trezi. N-a avut cum să se trezească pentru că era deja treaz. Era viața lui adevărată şi autentică şi pentru că nu ți-e dat să trăieşti decât o singură dată această viață, ştia că acum ajunseseră de-adevăratelea la sfârşit. Ştia că vorbele care se rostogoleau din gura stăpânului său erau ultimele vorbe pe care avea să le mai audă vreodată de la Willy.

— N-am fost eu însumi acolo, spunea bardul, dar am încredere în martorul meu. În toți anii în care am fost prieteni, nu l-am auzit niciodată născocind poveşti. E poate una din problemele lui – ca scriitor, vreau să zic: nu are suficientă imaginație – dar ca prieten spune totul verde-n față, nu bate şaua să priceapă iapa. Frumoasă expresie, deşi al naibii să fiu dacă ştiu ce înseamnă. Iepele şi caii nu obişnuiesc să se implice în discuții. Singurul cal vorbitor pe care l-am întâlnit a fost într-unul din filmele alea. Donald O'Connor, armata, trei sau patru idioțenii polițiste pe care le-am văzut în copilărie. Dacă stau să mă gândesc, s-ar putea să fi fost un catâr. Un catâr în filme şi un cal la TV. Cum se numea show-ul acela? *Mr. Ed*. Doamne, iar o iau

de la capăt. Nu pot scăpa de balastul ăsta. Dl Ed, dl Moto, dl Magoo, toți până la ultimul sunt încă acolo înăuntru. Dl Du-te-n-aia-a-mă-tii. Vorbesc însă despre câini, nu? Nu despre cai, despre câini. Şi nu despre câini vorbitori. Nu despre câinii din poveşti, cum ar fi aia despre tipul care intră într-un bar şi pune rămăşag pe economiile lui de-o viață deoarece câinele lui ştie să vorbească şi nimeni n-o crede şi după aceea câinele nu deschide gura, iar mai târziu, când tipul îl întreabă de ce, câinele răspunde că n-avusese nimic de spus. Nu, nu despre câinele vorbitor din anecdotele astea inepte, ci despre câinele care bătea la maşină văzut în Italia de prietenul meu pe vremea când avea şaptesprezece ani. Exact, Italia. Straşnica Italie, țara lui scârța-scârța cu tăgârța şi a lui ce-am avut şi ce-am pierdut – şi totuşi încă unul din locurile unde n-am ajuns.

Mătuşa lui se mutase acolo cu câțiva ani înainte, motivele nu se cunosc, şi într-o vară s-a dus să-i facă o vizită de vreo două săptămâni. E un fapt şi afacerea cu câinele sună cu atât mai plauzibil cu cât nici măcar nu era poanta poveştii. Citeam o carte. Era *Muntele vrăjit*, scrisă de unul Thomas Mann – nu trebuie confundat cu Thom McAn, renumit pantofar pentru mase. N-am terminat niciodată blestemăția aia, în treacăt fie zis, prea era plicticoasă, dar numitul Herr Mann era muc şi sfârc, un grangur în Sala Gloriei Scriitoriceşti şi m-am gândit că ar trebui să arunc o privire. Aşa că citeam tomul acela masiv în bucătărie, aplecat peste un bol cu Cheerios, când intră colegul meu de cameră Paul, vede titlul şi-mi spune: „Pe asta n-am terminat-o niciodată. Am început-o de patru ori şi n-am trecut niciodată de pagina doi-şapte-patru! 1 „Păi, îi răspund, eu sunt la pagina doi-şapte-unu. Înseamnă, presupun, că timpul meu e pe sfârşite” şi atunci el îmi spune, stând acolo în uşă şi scoțând pe gură fum de țigară, că a întâlnit-o odată pe văduva lui Thomas Mann. Nu lăudându-se cu asta, ci doar enunțând un fapt. Aşa a ajuns la povestea plecării

lui în Italia pentru a-şi vizita mătuşa, care s-a dovedit a fi prietena uneia din fiicele lui Mann. Avusese o mulțime de copii, despre bătrânul Tom vorbesc, şi fata asta sfârşise prin a se mărita cu un barosan din Italia şi locuia într-o casă frumoasă sus pe deal, undeva în afara Dumnezeu ştie cărui orăşel. Într-o bună zi, Paul şi mătuşa lui au fost invitați la masă acasă la ea şi era acolo şi mama gazdei – văduva lui Thomas Mann, o bătrână cu părul alb care şedea într-un balansoar şi privea în gol. Paul a dat mâna cu ea, nu s-a spus nimic important şi după aceea s-au aşezat cu toții la masă. Bla, bla, bla, sarea vă rog. Tocmai când crezi că nu se ajunge nicăieri şi că ăsta-i sfârşitul unei poveşti despre nimic şi doar atât, Paul află că fiica lui Mann e ceva care se cheamă psiholog animalier. Şi ce este, ai putea să întrebi, un psiholog animalier? Habar n-ai, domnule Osache, iar eu aşijderea. După masă, îl ia pe Paul sus la etaj şi-i face cunoştință cu un setter englezesc pe nume Ollie, un câine a cărui inteligență, după câte-mi dau seama, nu era deloc ieşită din comun, şi-i arată o maşină de scris manuală uriaşă, care trebuie să fi fost cea mai mare maşină de scris din istoria creației. Avea un set de clape construite special, mari cupe concave în care să încapă botul câinelui. După aceea ia o cutie cu biscuiți, îl cheamă pe Ollie la maşina de scris şi-i demonstrează lui Paul ce poate face câinele.

A fost o chestie căznită, înceată, cu totul altfel decât te-ai fi aşteptat. Propoziția pe care trebuia s-o dactilografieze era „Ollie e un câine bun”. În loc să-i spună pur şi simplu cuvintele – sau în loc să le silabisească şi să aştepte ca el să lovească literele corespunzătoare – ea a luat la rând fiecare *sunet* al fiecărui cuvânt, despărțind cuvintele în fonemele componente şi pronunțându-le atât de lent, cu inflexiuni atât de ciudate şi cu un timbru atât de răguşit, încât părea o persoană surdă care încearcă să vorbească. „Ooo”, a început, „Ooo”, şi când câinele a împuns cu nasul litera O, l-a răsplătit cu un biscuit, un pic de

gângureală tandră şi multe mângâieri pe cap, după care a trecut la sunetul următor” l-l-l-l, „l-l-l-l”, vorbind la fel de lent şi de căznit ca mai-nainte, iar când câinele l-a nimerit i-a dat încă un biscuit, l-a mângâiat din nou pe cap şi aşa mai departe, literă cu literă chinuită, până când au ajuns la sfârşitul propoziției „Ollie e un câine bun”.

Prietenul meu mi-a spus povestea asta acum douăzeci şi cinci de ani şi nici azi nu ştiu dacă ea dovedeşte ceva. Un lucru ştiu însă: am fost un măgar. Am pierdut prea multă vreme cu plăceri şi prostioare ieftine, mi-am risipit anii cu nimicuri şi trăsneli, cu fleacuri înşelătoare şi făcând tapaj degeaba. Ar fi trebuit, domnul meu, să ne punem cu burta pe carte, să învățăm ABC-ul, să facem ceva folositor în scurtul răstimp care ne-a fost hărăzit. Greşeala mea. A mea şi numai a mea. Nu ştiu cum o fi fost cu Ollie ăla, dar tu ai fi realizat lucruri mult mai mari, domnule Osache. Aveai cap, aveai voință, aveai curajul care se cere pentru aşa ceva. N-am crezut însă că ai ochi destul de buni pentru o asemenea treabă şi de aceea nici nu mi-am bătut capul. Lene – asta a fost. Puturoşenie a minții. Ar fi trebuit să fac o încercare, să nu accept un refuz. Numai din încăpățânare se nasc lucrurile mari. Şi, în schimb, ce-am făcut? Te-am târât la magazinul de cadouri al Unchiului Al din Coney Island, asta am făcut. M-am suit în metrou prefăcându-mă orb, mi-am croit drum ciocănind treptele cu bastonul alb şi tu erai alături de mine, țanțoş în hamul tău de parcă ai fi fost cel mai bun câine ghid din câți au existat vreodată, nici cu o iotă mai prejos de toți labradorii şi ciobăneştii pe care-i trimit la şcoală ca să învețe meseria, îți mulțumesc pentru asta, amigo. Îți mulțumesc pentru noblețea cu care mi-ai stat alături, pentru că ai acceptat capriciile şi improvizațiile mele. Ar fi trebuit însă să fac mai mult pentru tine. Ar fi trebuit să-ți dau şansa de a te ridica pe culmi. E posibil, crede-mă că este. Numai că n-am avut curajul convingerilor mele.

Adevărul este, prietene, că un câine poate citi. Altminteri de ce s-ar mai pune afişele acelea de pe uşile oficiilor poştale? INTERZIS ACCESUL CÂINILOR CU EXCEPȚIA CÂINILOR GHIZI PENTRU NEVĂZĂTORI. Înțelegi ce vreau să spun? Omul cu câinele nu vede, cum ar putea citi afişul? Şi dacă el nu poate citi, cine mai rămâne? Asta se face în şcolile acelea pentru câini ghizi. Numai că nu ni se spune. Au ținut totul secret şi a ajuns să fie unul din cele trei-patru cele mai bine păstrate secrete ale Americii. Şi pe bună dreptate. Dacă ar fi răsuflat ceva, gândeşte-te ce s-ar fi putut întâmpla. Câini la fel de deştepți ca oamenii? O aserțiune blasfematoare. Ar fi răzmeriță pe străzi, s-ar da foc Casei Albe, s-ar produce debandadă. În trei luni, câinii ar pretinde independență. Ar avea loc întâlniri între delegații, ar începe negocieri, iar în final ar rezolva problema cedând Nebraska, Dakota de Sud şi jumătate din Kansas. Ar alunga populația umană şi le-ar da voie câinilor să se mute acolo şi de atunci încolo țara noastră ar fi împărțită în două. Statele Unite ale Oamenilor şi Republica Independentă a Câinilor. Doamne Sfinte, ce mult mi-ar plăcea s-o văd. M-aş muta acolo şi aş munci pentru tine. Ți-aş aduce papucii şi ți-aş aprinde pipa. Te-aş ajuta să fii ales prim-ministru. Orice ai vrea, şefule, aş fi omul tău.

Cu această frază, rapsodia lui Willy a luat brusc sfârşit. Fusese distras de un zgomot şi când a întors capul să vadă ce era, a oftat uşor. O maşină de poliție cobora strada, îndreptându-se în direcția casei. Domnul Osache n-avea nevoie să se uite, ştia ce era şi totuşi s-a uitat. Maşina se oprise lângă trotuar şi cei doi polițişti coborau, pipăindu-şi portarmele şi aranjându-şi centurile, cel alb şi cel negru, tot indivizii de adineauri. Domnul Osache s-a întors atunci spre Willy exact când şi Willy se întorcea spre el şi, odată cu cuvintele polițistului venite imediat dinspre stradă („Nu poți sta acolo, amice. Pleci sau ce-ai de gând să faci?”), Willy l-a privit drept în ochi şi i-a spus: „Şterge-o,

Osăchiță. Nu-i lăsa să te prindă”. Aşa că a lins fața stăpânului său, a stat nemişcat o clipă, în timp ce Willy îl mângâia pe cap, şi după aceea a luat-o la goană, fugind în josul străzii ca şi cum ar fi fost sfârşitul lumii.

3

De data asta nu s-a mai oprit la colț şi nici n-a zăbovit prin preajmă aşteptând să apară ambulanța. Ce sens ar fi avut? Ştia că va veni şi, odată ajunsă acolo, ştia unde va fi dus stăpânul lui. Maicile şi doctorii vor face tot ce le va sta în puteri. Doamna Swanson îl va ține de mână şi va flecări toată noaptea, şi nu mult după lăsarea zorilor, a doua zi dimineață, Willy va fi în drum spre Tombuctu.

Aşa că domnul Osache a continuat să alerge, neîndoindu-se nicio clipă că toate făgăduielile din visul lui se vor adeveri şi când a ajuns la colț şi s-a avântat pe altă stradă, se dumirise deja că lumea nu se va sfârşi. Aproape că-i părea rău. Îşi lăsase stăpânul în urmă şi pământul nu se deschisese ca să-l înghită. Oraşul nu dispăruse. Cerul nu fusese cuprins de flăcări. Totul era aşa cum fusese şi cum avea să mai fie, iar ce se făcuse era bun făcut. Casele erau tot în picioare, vântul continua să sufle, iar stăpânul lui avea să moară. Visul era cel care-i spusese că aşa va fi, deoarece visul nu era vis, ci viziunea a ceea ce avea să vină. Nu încăpea nicio îndoială. Iar soarta lui Willy era pecetluită. În timp ce alerga cu paşi mărunți pe trotuar, ascultând o sirenă care se

apropia de locul pe care tocmai îl părăsise, domnul Osache a înțeles că ultima parte a poveştii era pe punctul de a începe. Nu mai era însă povestea lui şi orice avea să se întâmple cu Willy de-acum înainte nu mai avea nimic de-a face cu el. Era pe cont propriu şi fie că-i plăcea, fie că nu, trebuia să meargă mai departe, chiar dacă nu avea unde să se ducă.

Cât de buimăcitoare au fost ultimele ore, îşi spunea singur, ce talmeş-balmeş de amintiri şi de gânduri încurcate, dar într-o privință Willy o nimerise exact, chiar dacă la sfârşit o luase puțin razna, ideea de bază nu putea fi contestată. Dacă ar fi ştiut să citească, domnul Osache n-ar fi fost în situația fără ieşire în care era acum. Până şi cea mai elementară, cea mai rudimentară cunoaştere a alfabetului l-ar fi ajutat să caute strada Calvert 316 şi odată ajuns acolo ar fi aşteptat la uşă până când şi-ar fi făcut apariția doamna Swanson. Era singura persoană pe care o cunoştea la Baltimore, dar după ce petrecuse atâtea ore împreună cu ea în vis, era convins că l-ar fi primit bucuroasă înăuntru – şi pe deasupra s-ar fi şi dat peste cap pentru a avea grijă de el. Ajungea s-o priveşti, s-o auzi vorbind, pentru a-ți da seama. Dar cum să găseşti o adresă dacă nu poți citi tăblițele cu numele străzilor? Dacă Willy credea că e atât de important să citeşti, de ce nu făcuse nimic în această privință? în loc să bocească şi să se tânguiască în legătură cu eşecurile şi neputințele lui, ar fi putut să facă economie de lacrimi şi să-i dea câteva lecții rapide. Domnul Osache ar fi fost mai mult decât dispus să facă o încercare. Nu înseamnă că ar fi reuşit, dar cum se poate şti dacă nici măcar nu încerci?

A luat-o pe altă stradă şi s-a oprit ca să bea dintr-o băltoacă formată în timpul recentei ploi. În timp ce lipăia, plescăind, apa călduță, cenuşie, i-a trecut dintr-odată prin minte un gând nou. După ce l-a cântărit o vreme, aproape că s-a

îmbolnăvit de părere de rău. Dă-l încolo de citit, şi-a spus. Lasă argumentele despre inteligența câinilor. Întreaga problemă ar fi putut să fie rezolvată dintr-o singură lovitură simplă, elegantă: printr-o pancartă atârnată la gât. *Mă numesc domnul Osache*. *Duceți-mă vă rog acasă la doamna Swanson*, *pe strada Calvert nr*. *316*. Pe dos, Willy ar fi putut să-i scrie doamnei Swanson un bilet în care să-i explice ce-a pățit şi de ce trebuie ea să-i asigure un cămin câinelui lui. Odată domnul Osache rămas pe stradă, exista o şansă excelentă ca vreun străin cu inimă bună să citească pancarta şi să satisfacă cererea şi în numai câteva ore domnul Osache s-ar fi cuibărit liniştit pe covorul din livingul casei noii lui stăpâne. Părăsind băltoaca şi plecând mai departe, domnul Osache se întreba cum de i-a venit această idee lui, un simplu câine, dar n-a trecut niciodată prin mintea lui Willy, aptă să facă atâtea salturi mortale care-ți tăiau răsuflarea şi atâtea piruete uluitoare. Pentru că Willy nu avea spirit practic, de aceea, şi pentru că mintea lui era tulburată şi pentru că era bolnav şi muribund şi nu era destul de in formă pentru a-şi da seama pe ce lume se află. Cel puțin îi vorbise despre asta doamnei Swanson, sau cel puțin o va face atunci când ea va sosi la spital. „Caută-l în tot oraşul”, îi va spune şi, după ce va descrie exact înfățişarea domnului Osache, o va lua de mână şi o va implora să facă ce trebuie. „Are nevoie de un cămin. Dacă nu-l iei în casă, e condamnat”. Dar Willy nu va muri înainte de mâine şi până când doamna Swanson va părăsi spitalul şi va pleca acasă, domnul Osache va fi rătăcit pe străzi toată ziua, toată noaptea şi o bună parte din ziua următoare. S-ar putea să nu se simtă în stare să-l caute până mai târziu, poate până a doua zi după aceea, iar Baltimore-ul ăsta era cogeamite locul, un oraş cu zece mii de străzi şi alei, şi cine poate şti unde va fi el până atunci? Pentru ca să se găsească unul pe celălalt vor avea nevoie de noroc, de imense cantități de noroc, de noroc la scara unei minuni. Iar

domnul Osache, care nu mai credea în minuni, şi-a spus că nu trebuie să conteze pe aşa ceva.

Erau destule bălţi ca să-şi astâmpere setea ori de câte ori i se usca gâtlejul, dar cu mâncarea lucrurile stăteau cu totul altfel, şi după ce nu înghiţise nici măcar o bucăţică de aproape două zile, stomacul lui ţipa să fie umplut. De aceea, trupul a pus treptat stăpânire asupra minţii, iar meditaţiile resentimentare despre oportunităţi pierdute au lăsat locul unei goane disperate după crăpelniţă. Era spre sfârşitul dimineţii, sau poate începutul după-amiezii, şi lumea se pusese în sfârşit în mişcare, se scuturase de moleşeala duminicală şi robotea prin bucătării pregătind micul dejun sau gustarea. Din aproape fiecare casă pe lângă care trecea îl asaltau aromele slăninei care se frigea pe plită, ouălor care se prăjeau în tigaie şi pâinii care sărea din prăjitor. Era o provocare odioasă, simţea, o cruzime la adresa lui în actuala lui stare de angoasă şi de cvasi-inaniţie, dar a rezistat impulsului de a se duce să cerşească resturi pe la uşi şi nu s-a oprit în loc. Lecţiile lui Willy fuseseră asimilate. Un câine vagabond nu are niciun prieten şi dacă face ceva supărător în faţa cui nu trebuie, va fi dus la hingheri – locul din care niciun câine nu s-a întors vreodată.

Dacă ar fi fost obişnuit să vâneze şi să scotocească pe cont propriu, nu s-ar fi simţit atât de neajutorat acum. Petrecuse însă atâţia ani pe lângă Willy, învârtindu-se prin lume în rolul de confident şi de *chien a toutfaire*, încât orice instincte lupeşti pe care le-ar fi avut eventual din naştere se atrofiaseră şi dispăruseră demult. Se transformase într-o făptură blândă, civilizată, câine gânditor în loc de câine atletic şi, de când ţinea minte, altcineva avusese grijă de nevoile lui trupeşti. Dar, nu-i aşa, ăsta era târgul. Omul îţi dădea de mâncare şi un loc de dormit şi în schimb tu îi dădeai dragoste şi o loialitate

nemuritoare. Acum, după ce Willy murise, trebuia să se dezvețe de tot ce ştia şi s-o ia din nou de la capăt. Erau oare posibile schimbări de o asemenea anvergură? Domnul Osache întâlnise în trecut câini vagabonzi, dar nu simțise pentru ei decât milă – milă şi un pic de dispreț. Singurătatea vieții lor era prea brutală pentru a te apleca asupra ei şi el se ținuse totdeauna la o distanță prudentă, ferindu-se de căpuşele şi de puricii ascunşi în blana lor, nedorind să se apropie prea mult de teamă că ar putea să se molipsească de bolile şi de disperarea ai căror purtători erau. Poate că devenise snob, dar era în stare să recunoască de la sute de metri depărtare o asemenea făptură abjectă. Se mişcau altfel decât ceilalți câini, furişându-se cu pasul acela al lor săltat de cerşetori haini, cu coada strânsă între picioare şi îndoită în jos, alergând pe străzi ca şi cum ar fi întârziat la vreo întâlnire – când de fapt nu se duceau nicăieri, se învârteau doar în cercuri, pierduți în pustiul dintre un nicăieri şi următorul. Acum, după ce a mai trecut de un colț şi a traversat strada, domnul Osache şi-a dat seama că şi el se mişca aşa. Nu trecuse nici jumătate de oră de când îşi sărutase stăpânul şi îşi luase rămas-bun de la el şi era deja unul dintre ei.

Ajunsese la marginea unui sens giratoriu cu un scuar în mijloc. În scuar se înălța o statuie mare şi, studiind opera de la distanță, domnul Osache a ajuns la concluzia că intenționa să reprezinte un soldat călare cu sabia scoasă din teacă, gata parcă să se avânte în luptă. Mai interesant, un stol de porumbei se aşezase pe diverse părți ale trupului soldatului, pentru a nu mai vorbi de câteva locuri de pe uriaşul cal de piatră, şi văzând şi cele câteva alte specii de păsări care dădeau târcoale jos – pitulici, vrăbii, sau cum s-or mai fi numit – domnul Osache s-a întrebat dacă nu era momentul potrivit pentru a-şi testa aptitudinile de ucigaş. Dacă nu se mai putea baza pe oameni pentru hrană, ce altă opțiune îi rămăsese decât să se bazeze pe sine însuşi?

Între timp, circulația se întețise şi domnul Osache a trebuit să facă nişte manevre cu multă agilitate pentru a traversa: să se ferească de maşini, să se oprească în loc, să se repeadă înainte, să aştepte din nou, programându-şi mişcările în aşa fel încât să nu fie lovit. La un moment dat, un bărbat pe motocicletă a trecut vâjâind pe lângă el, fulger de metal negru lucios părând a se fi materializat de nicăieri, iar domnul Osache a trebuit să sară într-o parte pentru a se feri, ceea ce l-a trimis drept în fața unui automobil care venea, o matahală galbenă cu radiatorul ca o formă de fier pentru vafe, şi dacă domnul Osache n-ar fi făcut un salt înapoi până acolo unde fusese cu o secundă mai înainte (întorcându-se în locul tocmai eliberat de motocicletă), ăsta i-ar fi fost sfârşitul. Două sau trei maşini au claxonat, un bărbat a scos capul pe fereastră şi a strigat ceva care suna ca „hai-hui" sau „de unde nu-i" şi domnul Osache a simțit ghimpele insultei. îi era ruşine de el însuşi, era umilit de slaba lui prestație. Nu era în stare nici măcar să treacă de cealaltă parte a străzii fără să dea de necaz, şi dacă lucruri atât de simple vor fi prea grele pentru el, ce se va întâmpla când va da de lucruri cu adevărat dificile? în cele din urmă a ajuns acolo unde-şi propusese, dar odată trecută primejdia, când a pus piciorul pe trotuarul insulei, era atât de buimac şi de dezgustat de sine, încât îşi dorea să nici nu fi încercat măcar să traverseze.

Spre norocul lui, circulația îl silise să meargă pe drumul cel mai lung şi a aterizat pe partea dinspre nord a scuarului. Din acest unghi s-a pomenit că priveşte spre spatele statuii, spre partea care arăta crupa calului şi pintenii soldatului şi, întrucât majoritatea porumbeilor se adunaseră în față, domnul Osache a avut un pic de timp ca să-şi tragă răsuflarea şi să se gândească la mişcarea următoare. Nu făcuse niciodată parte dintre cei ce vânează păsări, dar văzuse alți câini care o făceau şi învățase de la ei atât cât era necesar pentru a-şi forma o idee destul de clară

despre ceea ce nu trebuie făcut. De exemplu, nu era posibil să acționezi la întâmplare în speranța că o să iasă bine şi nu trebuia să faci mult zgomot şi nici să alergi, oricât de tare ai fi fost ispitit. La urma urmei, scopul tău nu era să-i sperii pe porumbei. Scopul era ca unul dintre ei să ajungă în gura ta, iar în clipa când ai fi început să alergi, ei s-ar fi avântat în aer şi ar fi zburat. E încă unul dintre lucrurile pe care trebuie să ți le aminteşti, şi-a spus. Porumbeii pot zbura, câinii nu. Porumbeii pot fi mai proşti decât câinii, dar asta numai pentru că Dumnezeu le-a dat aripi în loc de creier, şi pentru a compensa aceste aripi, un câine trebuie să-şi pună mintea la contribuție şi să recurgă la toate trucurile învățate de la viață.

Răspunsul era viclenia. Un atac perfid în spatele liniilor inamice. Domnul Osache s-a dus spre latura vestică a soclului şi a aruncat o privire după colț. Cel puțin optsprezece sau douăzeci de porumbei mai erau acolo, în partea însorită, plimbându-se țanțoşi în sus şi-n jos. S-a chircit şi, când pântecul lui a atins pământul, l-a luat în obiectiv pe cel mai apropiat şi apoi a început să se târască înainte, mişcându-se cât mai încet şi mai pe furiş. De îndată ce a fost observat, trei sau patru vrăbii s-au înălțat de pe pavaj şi şi-au găsit alte locuri pe capul soldatului, dar porumbeii păreau să nu-l fi văzut. Continuau să-şi vadă de treaba lor, gângurind şi sporovăind ca nişte capete seci ce erau şi, apropiindu-se de victima pe care şi-o alesese, şi-a putut da seama ce specimen frumos şi durduliu era, o adevărată pradă de mâna-ntâi. O să se repeadă la grumaz, plonjând din spate cu gura deschisă, şi dacă sare la momentul potrivit, porumbelul n-o să aibă nicio şansă. Era doar o chestiune de răbdare, de alegere a momentului atacului. S-a oprit în loc, nevrând să stârnească nicio suspiciune şi încercând să se facă una cu peisajul, să devină la fel de imobil şi de neînsuflețit cum era calul de piatră. Nu trebuia decât să ajungă un pic mai aproape, să reducă

distanța cu un sfert sau jumătate de metru înainte de sprintul final. Abia dacă mai respira, abia dacă mai mişca vreun muşchi şi totuşi, în dreapta lui, la extremitatea stolului, jumătate de duzină de porumbei au bătut dintr-odată din aripi şi au decolat, asaltând din aer statuia ca o escadrilă de elicoptere. Părea aproape cu neputință. Făcuse totul ca la carte, nu se abătuse deloc de la planul pe care îl pusese în practică şi totuşi îl descoperiseră, iar dacă nu acționa repede, întreaga operațiune avea să dea chix. Mica recompensă din fața lui a plecat legănându-se, dar cu paşi rapizi, siguri, retrăgându-se urgent din raza lui de acțiune. Alt porumbel şi-a luat zborul, apoi încă unul şi încă unul. Se ducea naibii totul şi domnul Osache, care până atunci exercitase cel mai strict şi mai admirabil autocontrol, n-a găsit ceva mai bun de făcut decât să sară în picioare şi să se repeadă la victima lui. Era o mişcare disperată, nesocotită, dar aproape reuşită. A simțit o aripă fluturându-i pe lângă bot tocmai când îşi căsca fălcile, dar mai aproape de atât n-a ajuns. Prânzul lui a zburat în văzduh, evadând împreună cu fiecare pasăre din scuar până la ultima, şi iată-l pe domnul Osache singur-singurel, galopând înainte şi înapoi într-o frenezie a frustrării, sărind în aer şi lătrând, lătrând la ele toate, lătrând de furie şi pentru că fusese învins;

şi la multă vreme după ce ultima pasăre dispăruse zburând în jurul clopotniței bisericii de pe partea cealaltă a bulevardului a continuat să latre – la el însuşi, la lume, la nimeni şi nimic.

Două ore mai târziu a descoperit un cornet de înghețată care se topea pe trotuar lângă Muzeul Maritim (cireşe şi vanilie cu țăndări de glazură înfipte în globul moale şi dulce), iar apoi, nu trecuseră nici cincisprezece minute când a dat peste resturile unei cine de la KFC, lăsate de cineva pe o bancă publică – o cutie alb-roşie de luat la pachet, umplută cu trei pulpe de pui mâncate parțial, două aripioare neatinse, un biscuit şi un gogoloş de

cartofi piure cu un sos cafeniu, sărat. Mâncarea l-a ajutat să-şi recapete oarecum încrederea, dar în mult mai mică măsură decât s-ar fi putut presupune. Dezastrul din scuar îl zguduise profund şi ore întregi după aceea amintirea atacului ratat îşi croia brutal drum spre conştiinţa lui. Se făcuse de râs şi, cu toate că încerca să nu se gândească la ceea ce se întâmplase, nu izbutea să scape de senzaţia că este bătrân, depăşit, că şi-a trăit traiul şi şi-a mâncat mălaiul.

Şi-a petrecut noaptea pe un teren viran, ghemuit sub aglomeraţiile de buruieni şi de stele mărunte ca împunsăturile de ac, izbutind cu greu să ţină ochii închişi mai mult de cinci minute o dată. Oricât de rea fusese ziua, noaptea a fost şi mai rea, căci era prima noapte pe care o petrecea fără Willy, iar absenţa acestuia era atât de puternică, încât aproape singurul lucru pe care l-a făcut domnul Osache a fost să zacă pe petecul acela de pământ şi să tânjească după apropierea trupului stăpânului său. Când a lunecat, în cele din urmă, în ceva care aducea a somn adevărat, era aproape dimineaţă, iar trei sferturi de oră mai târziu, primele raze ale soarelui care răsărea i-au silit ochii să se deschidă din nou. S-a ridicat şi s-a scuturat şi în clipa aceea a simţit o apăsare insuportabilă. Era ca şi cum totul s-ar fi întunecat dintr-odată, ca şi cum s-ar fi produs o eclipsă înăuntrul sufletului lui şi, deşi nu i-a fost niciodată clar de unde a ştiut-o, a fost sigur că venise momentul ca Willy să părăsească această lume. Era exact cum prevestise visul. Stăpânul lui era pe punctul de a muri şi peste încă un minut, maica Margaret va intra în cameră şi-i va pune oglinda la gură, iar doamna Swanson îşi va acoperi faţa cu mâinile şi va începe să plângă.

Când a sosit clipa fatală, i s-au tăiat picioarele şi a căzut la pământ. Era ca şi cum aerul ar fi fost cel care l-a turtit şi în următoarele câteva minute a zăcut acolo, printre capacele de

sticle şi cutiile goale de bere, incapabil să se mişte. Simţea că trupul lui este pe cale de a se dezintegra, că fluidele lui vitale aveau să se reverse din el şi odată stors pe dinăuntru se va transforma într-un schelet ţeapăn, un bot de fost câine putrezind sub soarele Marylandului. După aceea, la fel de neaşteptat cum venise, apăsarea a început să slăbească şi a simţit că viaţa palpită din nou în el. Dar domnul

Osache râvnea acum la anihilare şi în loc să se ridice şi să părăsească locul în care trăise experienţa morţii lui Willy, s-a rostogolit pe spate şi şi-a desfăcut larg picioarele – expunându-şi cerului beregata, pântecele, organele genitale. În această poziţie era cu totul vulnerabil faţă de orice atac. Răscrăcărat ca un căţeluş nevinovat, aştepta ca Dumnezeu să-i dea lovitura de graţie, gata din toate punctele de vedere să se ofere ca jertfa acum, după ce stăpânul lui se dusese. Au mai trecut câteva minute. Domnul Osache a închis ochii, încordându-se în aşteptarea loviturii scăpărătoare, extatice, din înalturi, dar Dumnezeu nu i-a dat atenţie – sau n-a reuşit să-l găsească – şi încetul cu încetul, în timp ce soarele dogorea străpungând norii de sus, domnul Osache a înţeles că nu-i era dat să moară în dimineaţa aceea. S-a rostogolit şi s-a ridicat în picioare. Apoi, întorcându-şi capul spre cer, şi-a umplut plămânii cu aer şi a dat drumul unui urlet prelung, puternic.

Pe la ora zece, se înhăitase cu o bandă formată din şase băieţi de doisprezece ani. La început păruse a fi o împrejurare norocoasă şi timp de o oră sau două a fost tratat regeşte. Băieţii l-au hrănit cu covrigi, crenvurşti şi coajă de pizza, iar domnul Osache le-a răsplătit generozitatea făcând tot ce se pricepea pentru a-i amuza. Nu avusese prea mult de-a face cu copiii, dar de-a lungul anilor văzuse destule ca să ştie că sunt imprevizibili. Băieţii ăştia i s-au părut a fi din cale afară de zurbagii şi de

violenți. Făceau pe nebunii, se dădeau mari, își aruncau vorbe de ocară, iar după ce-a stat o vreme în preajma lor, a băgat de seamă că le plăcea la nebunie să tragă ghionturi și să-și dea pe furiș pumni în cap. S-au oprit într-un parc și aproape o oră, băieții au jucat fotbal, repezindu-se unul în celălalt cu o brutalitate care l-a determinat pe domnul Osache să se teamă că vreunul dintre ei o s-o pățească. Vacanța de vară era pe sfârșite. În curând avea să înceapă școala, iar băieții erau înfierbântați și sastisiți, puși pe harță. După terminarea partidei, au nimerit pe malul unui iaz și au început să arunce cu pietre în apă. Asta a degenerat repede într-o întrecere – a cui piatră face mai multe salturi la suprafața apei – ceea ce a dus la câteva dispute vehemente. Domnul Osache, care nu putea să sufere niciun fel de ceartă, s-a decis să pună capăt animozității din ce în ce mai marcate, cufundându-se în apă și aducând una dintre pietre. Niciodată nu-i plăcuse cine știe ce să facă aport. Willy disprețuise totdeauna acest sport, considerându-l mai prejos de inteligența domnului Osache, dar domnul Osache știa cât de impresionați erau oamenii ori de câte ori câinii se întorceau în goană la stăpânii lor cu bețe sau mingi între dinți, așa că și-a înfrânt repulsia și s-a aruncat bâldâbâc în apă. Asta a produs mare agitație în iaz și, chiar în timp ce se cufunda și prindea cu îndemânare o piatră pe cale să cadă la fund, a auzit cum unul dintre băieți îl înjură pentru tulburarea pe care o pricinuise. Le stricase joaca, striga băiatul, și or să treacă cinci minute înainte ca apa să fie din nou destul de liniștită ca s-o ia de la capăt. Așa o fi, și-a spus domnul Osache în timp ce înota înapoi spre mal, dar dă-ți seama cât o să fie de uimit când o să-i pun la picioare jucărica asta. Nu orice câine e în stare de o asemenea ispravă. În orice caz, când a ajuns în fața băiatului furios și a dat drumul pietrei, a fost salutat cu un picior în coaste.

— Câine tâmpit ce ești, a spus băiatul. Ce te-a apucat de ne nasolești apa?

Domnul Osache a lăsat să-i scape un schelălăit de durere şi de surpriză şi imediat între băieţi s-a încins altă dispută. Unii condamnau şutul, alţii îl aplaudau şi foarte curând doi dintre băieţi se rostogoleau strâns încleştaţi pe jos, interpretând încă o dată străvechea scenă a luptei dintre forţă şi dreptate. Domnul Osache s-a retras câţiva metri, la o distanţă care-i asigura securitatea, şi-a scuturat blana de apă şi după aceea a rămas pe loc, aşteptând ca vreunul dintre băieţii mai cumsecade să-l cheme înapoi. În pofida dorinţei lui de a îngropa securea războiului, niciunul n-a catadicsit să-şi întoarcă măcar privirea spre el. Bătaia a continuat şi când a luat, în cele din urmă, sfârşit, unul dintre băieţi l-a observat, a luat o piatră şi a aruncat-o în direcţia lui. Au lipsit vreo trei sferturi de metru sau un metru ca să-l nimerească, dar domnul Osache văzuse între timp destule şi pricepuse mesajul. S-a întors cu spatele şi a luat-o la goană şi, cu toate că un băiat sau chiar doi au strigat după el să vină înapoi, nu s-a oprit din fugă până n-a ajuns la celălalt capăt al parcului.

Următoarea oră şi-a petrecut-o şezând amărât la adăpostul unui tufiş de păducel. Nu că şutul l-ar fi durut chiar atât de tare, dar moralul lui avusese de suferit şi era dezamăgit de sine însuşi pentru că interpretase complet greşit situaţia. Trebuia să înveţe să fie mai prudent, şi-a spus, mai puţin încrezător, să presupună cele mai rele lucruri despre oameni cât timp aceştia nu-şi demonstrează bunele intenţii. Era trist să înveţi o asemenea lecţie abia după atâţia ani de viaţă, şi-a dat seama, dar dacă ţinea să facă faţă greutăţilor care-l aşteptau, trebuia să aibă tăria de a se ţine de program. Ceea ce se cerea era să-şi stabilească nişte principii generale, nişte reguli stricte de comportare pe care să le respecte în momentele de criză. Pe baza experienţei recente, nu i-a fost greu să formuleze primul articol de pe listă. Gata cu puştimea. Gata cu cei sub şaisprezece ani, mai ales cu cei din stirpea băieţilor. Nu ştiau ce-i aia mila şi un biped din sufletul

căruia elimini această calitate nu-i cu nimic mai bun decât un câine turbat.

Chiar când era pe punctul de a ieşi de sub tufiş şi de a porni mai departe, la mai puțin de jumătate de metru de nasul lui a zărit un baschet alb. Semăna atât de bine cu baschetul care aterizase în pântecul lui, încât domnul Osache aproape că s-a înecat cu propria-i salivă. Se întorsese cumva nemernicul pentru a-şi duce la capăt treaba? Câinele s-a dat înapoi, înfundându-se în desişul de mărăcini şi de crengi joase şi agățându-şi blana pe măsură ce se adâncea mai mult. Ce situație deznădăjduită, şi-a spus, dar exista oare vreo alternativă? Musai să rămână pitit, cu burta la pământ, cu o duzină de spini în spinare, în speranța că huliganul o să se plictisească şi o să plece.

Dar domnului Osache nu-i fusese dat în ziua aceea să aibă parte de un asemenea noroc. Ticălosul nu s-a dat dus, şi în loc să plece să-şi facă mendrele în altă parte a parcului, s-a aşezat pe vine lângă tufiş şi a dat la o parte crengile ca să vadă mai bine. Domnul Osache a mârâit, gata să se năpustească asupra agresorului dacă ar fi fost nevoit s-o facă.

— Nu te teme, a spus băiatul. N-o să-ți fac niciun rău.

Pe dracu' n-o să-mi faci, s-a gândit domnul Osache, şi pentru că era în continuare prea speriat ca să lase garda jos, nu şi-a dat seama că vocea blândă care venea de sus, dintre crengi, nu era un truc, ci vocea unui cu totul alt băiat.

— Am văzut ce ți-au făcut, a spus băiatul cel nou. Băieții ăia sunt nişte scârbe. îi ştiu de la şcoală. Ralph Hernandez şi Pete Bondy. Dacă te înhăitezi cu asemenea târâturi, nu se poate să nu pățeşti ceva.

Între timp, vorbitorul îşi băgase capul în desiş îndeajuns de mult pentru ca domnul Osache să-i distingă clar trăsăturile, şi în cele din urmă a înțeles că nu pe torționar îl are în fața ochilor. Chipul aparținea unui băiețel chinez de vreo unsprezece – doisprezece ani şi în acea primă clipă de neuitat, domnul Osache a simțit că este una dintre cele mai simpatice fețe pe care avusese vreodată plăcerea de a le vedea. La naiba cu principiile şi cu regulile de comportare. Puştiul n-avea intenții rele şi dacă domnul Osache se înşela în privința asta, nu-i mai rămânea decât să restituie insigna de câine şi să-şi trăiască restul vieții ca un arici.

— Mă numesc Henry, a spus băiatul. Henry Chow. Pe tine cum te cheamă?

A, şi-a spus domnul Osache. Isteț băiat. Dar cum crede că i-aş putea răspunde la întrebare?

Şi totuşi, dat fiind că de rezultatul acestei convorbiri depindeau atât de multe, domnul Osache s-a hotărât să facă maximum de efort, îngropat între crenguțe şi frunze, şi-a înălțat capul şi a emis o serie de cinci lătrături scurte: ham, ham, ham, ham, ham. Era un anapest perfect, fiecare silabă a numelui lui beneficiind de accentul, ponderea şi durata corespunzătoare. Timp de câteva clipite, a fost ca şi cum cuvintele *domnul O-sa-che* ar fi fost reduse la esența lor sonoră, la puritatea unei fraze muzicale.

— Bravo, a spus tânărul Henry, întinzându-i mâna dreaptă ca pentru o împăcare. Prinzi repede, nu-i aşa?

Domnul Osache a mai lătrat o dată pentru a-şi exprima acordul şi după aceea a început să lingă palma mâinii care i se ivise în față. Încetul cu încetul, Henry l-a ademenit să-şi părăsească ascunzătoarea sigură, iar după ce domnul Osache a

ieşit cu totul, băiatul s-a aşezat pe pământ lângă el şi, între numeroasele mângâieri pe cap şi sărutări pe faţă, i-a pigulit grijuliu frunzele şi rămurelele care se prinseră în blana lui.

A fost începutul unei prietenii exemplare între câine şi băiat. În privinţa vârstei, nu-i despărţeau decât trei ani şi jumătate, dar băiatul era tânăr, iar câinele bătrân şi, din cauza discrepanţei, fiecare a ajuns să-i dăruiască celuilalt ceva ce nu mai avusese înainte. Henry i-a demonstrat domnului Osache că dragostea nu este o substanţă cuantificabilă. Totdeauna mai există ceva din ea pe undeva şi chiar după ce-ai pierdut o dragoste nu-i deloc imposibil să găseşti alta. Pentru Henry, copil unic al unor părinţi care munceau multe ore pe zi şi care refuzaseră categoric să primească un animăluţ în apartamentul lor, domnul Osache era răspunsul la rugăciunile lui fierbinţi.

Şi totuşi, această alianţă promiţătoare nu era lipsită de primejdii şi de capcane. După ce Henry a început să vorbească despre tatăl lui, domnul Osache a înţeles că a se lăsa cu totul în seama acestui băiat nu însemna neapărat a merge la câştig sigur, aşa cum păruse la prima privire. Se îndreptau fără grabă spre strada pe care locuia familia Chow şi pe măsură ce Henry continua să descrie feluritele probleme de care aveau ei doi să se lovească, domnul Osache s-a pomenit trecând de la nelinişte la frică şi apoi de-a dreptul la panică. Era destul de rău că tatăl lui Henry nu putea să sufere câinii şi că domnul Osache nu va avea voie să intre în casă. Încă şi mai rău era că, după ce i se va găsi un loc, prezenţa lui va trebui să fie ţinută secretă faţă de domnul Chow. Dacă tatăl lui Henry ar fi prins de veste că în apropiere de casa lui există un câine, băiatul ar fi fost pedepsit atât de aspru încât şi-ar fi dorit să nu se fi născut niciodată. Dat fiind că domnul Chow locuia în aceeaşi clădire în care lucra, părea aproape absurd ca cei doi să-şi închipuie că vor reuşi să evite

darea în vileag. Apartamentul familiei era la etajul întâi, iar tatăl lui Henry era mereu prin preajmă, fie dormind, fie muncind, dimineața, la prânz şi noaptea.

— Îmi dau seama că nu sună cine ştie ce, i-a spus Henry, dar dacă eşti dispus să încerci sunt şi eu dispus s-o fac.

Ei, cel puțin băiatul ăsta avea curaj. Şi pe deasupra şi o voce foarte plăcută, a adăugat domnul Osache, făcând tot ce-i stătea în putință ca să vadă partea bună a lucrurilor şi să fie recunoscător pentru ea. În clipa aceea nu ştia, totuşi, că abia de atunci înainte avea să vină tot ce era mai rău. Auzise veştile rele, auzise veştile cele mai rele, dar abia când Henry a început să vorbească despre ascunzători a înțeles întreaga grozăvie a situației în care se băga.

Aveau aleea, i-a spus Henry. Era o opțiune şi, dacă domnul Osache accepta să doarmă într-o cutie de carton şi promitea să nu facă niciun pic de zgomot, s-ar fi putut să scape basma curată amândoi. Altă posibilitate era curtea din dos. Nu foarte mare, de fapt doar un petec de pământ acoperit de buruieni, cu câteva frigidere ruginite şi rafturi de metal înnegrite înşirate de-a lungul gardului. Numai că, uneori, chelnerii ieşeau acolo ca să fumeze şi în cele mai multe seri, în special când era cald afară, tatălui lui îi plăcea să se plimbe câteva minute prin fundul curții după ce închidea restaurantul. Numea asta „a sorbi stelele” şi, potrivit lui Henry, dormea mai bine dacă îşi lua mica doză de cer înainte de a urca în casă şi de a se sui în pat.

Henry a mai flecărit o vreme despre ce obişnuia să facă tatăl lui înainte de culcare, dar domnul Osache nu mai asculta. Din gura băiatului ieşise cuvântul fatal şi în clipa când domnul Osache şi-a dat seama că *restaurantul* în chestiune nu era doar o dugheană cu hot-dogs ci un *restaurant chinezesc*, a fost gata să-şi

ia coada la spinare şi să fugă încotro vedea cu ochii. De câte ori nu-l avertizase Willy în privința locurilor de acest gen? Abia ieri dimineață îi ținuse o prelegere de cincisprezece minute pe respectiva temă, cum să nesocotească acum domnul Osache aceste sfaturi şi să trădeze memoria iubitului său stăpân? Henry ăsta era un puşti de ispravă, dar dacă vorbele lui Willy conțineau fie şi cea mai mică particulă de adevăr, a rămâne cu băiatul ar fi echivalat cu a-şi semna propria sentință de condamnare la moarte.

Şi cu toate astea, nu-l lăsa inima să-şi ia tălpăşița. Nu stătuse decât patruzeci de minute împreună cu Henry şi se şi ataşase prea tare de el pentru a o întinde fără a-şi lua rămas-bun. Sfâşiat între frică şi afecțiune, a ales o cale de mijloc, singura la îndemâna lui în împrejurările date. S-a oprit pur şi simplu în loc pe trotuar, s-a culcat pe jos şi a început să scâncească. Lipsit de experiență în privința câinilor, Henry n-a ştiut cum să interpreteze acest gest subit, neaşteptat. S-a aşezat pe vine lângă domnul Osache şi a început să-l mângâie pe cap, iar câinele, prins în chinuitoarea menghină a nehotărârii, n-a putut să nu observe cât de blândă era atingerea mâinii lui.

— Eşti dărâmat, i-a spus Henry. Mie nu-mi mai tace gura, în timp ce tu eşti sleit de puteri şi flămând şi nu m-am învrednicit nici măcar să te hrănesc.

A urmat un Big Mac plus o pungă de cartofi prăjiți şi după ce a devorat aceste tratații delicioase, domnul Osache şi-a pus inima la picioarele băiatului. Fugi acum, şi-a spus, şi vei muri pe străzi. Du-te acasă la el şi vei muri şi-acolo. Vei fi însă, cel puțin, cu Henry, iar dacă moartea este pretutindeni, ce mai contează unde te duci?

Aşa a ajuns domnul Osache să nesocotească învățăturile

stăpânului lui şi să se ducă să trăiască lângă porțile iadului.

Noua lui casă era o cutie de carton care conținuse cândva un aparat de aer condiționat Fedders, model jumbo. Ca măsură de precauție, Henry o înghesuise între gard şi unul dintre frigiderele vechi din curte. Acolo dormea domnul Osache noaptea, ghemuit în celula lui întunecoasă până dimineața, când băiatul venea să-l ia, şi pentru că Henry era un puşti isteț şi săpase o groapă pe sub gard, domnul Osache putea să se târască prin ea până în curtea alăturată – evitând astfel atât uşa din spate, cât şi uşile laterale ale restaurantului – şi să se întâlnească cu tânărul lui stăpân la celălalt colț al străzii, de unde începeau hoinărelile lor zilnice.

Să nu credeți cumva că domnului Osache nu-i era frică, sau că nu era conştient de primejdiile care-l înconjurau –, dar să ştiți în acelaşi timp că nu şi-a regretat niciodată decizia de a face echipă cu Henry. Restaurantul îi asigura o sursă inepuizabilă de delicatese savuroase şi pentru prima oară după moartea lui *Mom-san*, survenită cu patru ani mai devreme, domnul Osache mânca pe săturate. Cotlete şi găluşte, tăiței cu susan şi orez prăjit, tofu în sos brun, rață la capac şi won ton-uri mai uşoare decât aerul: varietatea era nesfârşită şi, odată inițiat în deliciile bucătăriei chinezeşti, cu greu se putea stăpâni când se gândea la ceea ce urma să-i mai aducă Henry. Stomacul lui nu fusese niciodată mai fericit, şi cu toate că digestia lui avea uneori de suferit din cauza unei mirodenii sau a unui condiment prea picant, aceste erupții intermitente ale intestinelor păreau un preț mic în comparație cu plăcerea meselor propriu-zise. Singurul cusur al acestui regim îmbătător era teama de necunoscut care-i împungea sufletul ori de câte ori limba lui simțea un gust neidentificabil. Prejudecățile lui Willy deveniseră spaimele lui, şi atunci când muşca dintr-o obscură combinație nouă, nu reuşea să nu se-ntrebe dacă nu

cumva mănâncă un semen-câine. Se oprea din mestecat, paralizat brusc de remuşcări, dar totdeauna era prea târziu. Sucurile lui salivare erau deja în acțiune şi cum papilele gustative râvneau la mai mult din ceea ce tocmai descoperiseră, pofta se dovedea a fi, de fiecare dată, mai puternică decât el. După scurta pauză, limba se repezea din nou la mâncare, şi înainte ca el să aibă măcar timp să-şi spună că săvârşeşte un păcat, farfuria era linsă şi curată. Urma, inevitabil, un moment de tristețe. Apoi, străduindu-se să-şi liniştească oarecum conştiința vinovată, îşi spunea că şi el avea să aibă aceeaşi soartă, nu spera decât să fie la fel de gustos ca lucrul pe care tocmai îl mâncase.

Henry a cumpărat câteva plicuri cu sămânță de ridichi şi a semănat-o în pământul de lângă cutia de carton a domnului Osache. Grădina era legenda lui acoperitoare şi, ori de câte ori era întrebat de părinți de ce stă aşa de mult în curtea din spate, era suficient să menționeze ridichile pentru ca ei să dea din cap şi să plece. Era ceva destul de neobişnuit să semeni ridichi în acest anotimp târziu, a spus tatăl lui, dar Henry îşi pregătise dinainte răspunsul. Ridichile germinează în optsprezece zile, a replicat, şi vor răsări cu mult înainte de răcirea vremii. Deştept băiat, Henry. Se pricepea să dea din gură pentru a ieşi din orice încurcătură, iar agerimea cu care ciupea din poşeta mamei lui bănuți şi bancnote rătăcite şi dădea iama noaptea printre resturile din bucătărie l-a ajutat să asigure o viață tolerabilă atât noului lui prieten, cât şi sie însuşi. Nu era vina lui că taică-său îl speriase rău de câteva ori pe domnul Osache venind în toiul nopții în grădină ca să inspecteze progresele ridichilor. Ori de câte ori raza lanternei lui străbătea zona din fața cutiei domnului Osache, câinele tremura în bezna cămăruței lui, convins că i-a sunat ceasul. O dată sau de două ori, miasma fricii emanată de trupul lui a fost atât de pătrunzătoare încât domnul Chow s-a oprit pur şi simplu să adulmece aerul, ca şi cum ar fi bănuit o neregulă.

Cum însă nu ştia ce anume caută, după o clipă sau două de reflecție perplexă îngăima un şir de cuvinte chinezeşti de neînțeles, după care se întorcea în casă.

Nopți de groază, dar domnul Osache uita de ele în fiecare dimineață, în clipa când îl revedea pe Henry. Îşi începeau ziua în colțul lor de taină, chiar în fața pubelei şi a distribuitorului de ziare contra cost, şi în următoarele opt sau zece ore era ca şi cum restaurantul şi cutia de carton ar fi fost doar vedenii dintr-un vis urât. Se plimbau împreună prin oraş, hoinărind dintr-o parte în alta fără vreun țel anume, şi lipsa de ținta a acestui program cotidian semăna atât de bine cu brambureala. zilelor petrecute împreună cu Willy, încât domnului Osache nu-i venea greu să priceapă ce se aştepta de la el. Henry era un copil solitar, un băiat obişnuit să fie singur cu gândurile lui şi acum, când avea un însoțitor cu care să-şi împartă zilele, vorbea necontenit, dând în vileag până şi cele mai neînsemnate, cele mai efemere cugetări care se fugăreau prin creierul lui de unsprezece ani. Domnului Osache îi plăcea să-l asculte, îi plăcea şuvoiul de cuvinte care le întovărăşea paşii; şi cum aceste monologuri dezordonate îi aminteau de stăpânul lui decedat, se întreba uneori dacă Henry Chow nu este cumva moştenitorul adevărat şi legitim al lui Willy G. Christmas, spiritul reîncarnat al lui, al singurului şi unicului el.

Asta nu înseamnă că domnul Osache înțelegea totdeauna despre ce anume vorbea noul său stăpân, preocupările lui Henry fiind radical diferite de acelea ale lui Willy, şi câinele se simțea de obicei pe dinafară atunci când băiatul începea să dizerteze despre subiectele lui preferate. Cum i s-ar fi putut pretinde domnului Osache să ştie ce reprezintă media reuşitelor sau cu câte meciuri din clasament erau Orioles în deficit? în toți anii petrecuți împreună cu Willy, poetul nu atinsese niciodată subiectul

baseball-ului. Acum, peste noapte, s-ar fi zis că devenise o problemă de viaţă şi de moarte. Primul lucru pe care-l făcea Henry în fiecare dimineaţă după ce se întâlnea cu domnul Osache în colțul lor, era să pună câteva monede în distribuitorul de ziare şi să cumpere un exemplar din *The Baltimore Sun*. După aceea, dădea fuga până la o bancă de vizavi, se aşeza pe ea, scotea secția sport şi-i citea domnului Osache un reportaj despre meciul din noaptea precedentă. Dacă Orioles câştigaseră, vocea lui exulta de fericire şi de surescitare. Dacă Orioles pierduseră, vocea lui era sumbră şi îndurerată, uneori alterată de furie. Domnul Osache a învățat să spere în victorii şi să se teamă de perspectiva înfrângerilor, dar n-a ajuns să înțeleagă pe deplin la ce se referea Henry când vorbea despre *echipă*. Un oriol, un grangur, este o pasăre, nu un grup de oameni, şi dacă făptura portocalie de pe cascheta neagră a lui Henry era cu adevărat o pasăre, cum ar fi fost cu putință să aibă de-a face cu ceva atât de solicitant şi de complex ca baseball-ul? Aşa arătau misterele lumii noi în care intrase. Granguri luptau cu tigri, gaițe albastre se băteau cu îngeri, pui de urs se războiau cu giganți şi nimic din toate astea nu avea pic de sens. Un jucător de baseball era un om şi totuşi, din clipa în care intra într-o echipă se transforma într-un animal, un mutant sau un spirit care trăia în rai aproape de Dumnezeu.

Potrivit lui Harry, în stolul din Baltimore exista un păsăroi mai cu moț decât ceilalți. Numele lui era Cal şi, cu toate că nu era decât un grangur care bătea mingea, părea să întruchipeze şi atributele câtorva făpturi: rezistența unui cal de povara, curajul unui leu şi puterea unui taur. Toate astea erau suficient de năucitoare, dar când Henry a hotărât ca noul nume al domnului Osache să fie Cal – prescurtare de la Cal Ripken Junior II –, câinele a fost aruncat într-o stare de totală confuzie. Nu că ar fi obiectat din principiu. Nu era, la urma urmei, în situația de a-i putea spune lui Henry care era adevăratul lui nume şi, pentru că

acesta trebuia să-l cheme într-un fel, *Cal* părea a fi un nume la fel de bun ca oricare altul. Singura problemă era că rima cu *Al* şi la început, ori de câte ori îl auzea pe Henry pronunţându-l, se gândea automat la vechiul prieten al lui Willy, fercheşul Al Saperstein, patronul magazinului de cadouri pe care obişnuiau să-l viziteze pe bulevardul Surf din Coney Island. îl vedea dintr-odată cu ochii minții pe nenea Al, spilcuit, cu papionul lui galben ca lămâia şi cu vestonul lui sport cu model în zigzag şi se pomenea din nou în magazin, urmărindu-l din priviri pe Willy care se fâțâia în sus şi în jos printre rafturi şi se uita la țiuitoarele care îți sar în mână, la pernuțele bâzâitoare şi la trabucurile explozive. I s-a părut dureros să dea peste Willy în acest mod, să-l vadă pe fostul lui stăpân ţâşnind din beznă şi învârtindu-se de colo-colo ca şi cum ar fi fost încă în viață; iar dacă îmbini aceste rememorări involuntare cu neîncetata pălăvrăgeală a lui Henry despre grangur, la care se adăuga împrejurarea că în jumătate din cazurile în care Henry folosea numele *Cal*, el se referea de fapt la domnul Osache, nu-i deloc de mirare că bietul câine nu mai ştia totdeauna cine este sau ce anume i se cerea să fie.

Nu conta. Ajunsese abia de curând pe planeta Henry şi ştia că va mai trece o vreme până se va simți acolo cu totul şi cu totul acasă. După numai o săptămână împreună cu băiatul, începuse să se familiarizeze şi dacă nu le-ar fi făcut calendarul o figură urâtă, nu se poate şti ce progrese ar mai fi realizat. Vara nu era însă unicul anotimp al anului şi întrucât venise timpul ca Henry să se întoarcă la şcoală, zilele liniştite de plimbare, conversație şi joacă cu zmeul prin parc s-au terminat brusc. În noaptea dinaintea începerii clasei a şasea, Henry s-a străduit să rămână treaz, stând culcat în pat cu ochii deschişi până când a fost sigur că părinții lui adormiseră. Îndată după miezul nopții, când zona rămăsese, în fine, liberă, a coborât tiptil pe scara din spate, s-a dus în curte şi s-a ghemuit în cutia de carton împreună cu

domnul Osache. Ținându-l în brațe, i-a explicat, cu ochii în lacrimi, că lucrurile aveau să se schimbe.

— Dimineața, când o să răsară soarele, a spus Henry, vremurile în care ne simțeam bine împreună se vor încheia în mod oficial. Ce idiot sunt, Cal! Voiam să-ți găsesc alt loc, ceva mai bun decât prăpădita asta de cutie de carton din curtea asta infectă, dar n-am făcut-o. Am încercat, dar nimeni n-a vrut să mă ajute şi acum nu mai am timp. N-ar fi trebuit să ai încredere în mine, Cal. Sunt un nimeni. Sunt un rahat lipsit de minte şi o dau mereu în bară. Aşa a fost şi aşa va fi totdeauna. Aşa se întâmplă când eşti laş. Mi-e frică să-i spun lui tăticu' despre tine şi dacă l-aş ocoli şi aş vorbi cu mămica, ea i-ar spune oricum şi ar ieşi încă şi mai prost. Eşti cel mai bun prieten pe care l-am avut vreodată şi tot ce-am fost în stare să fac a fost să te las baltă.

Domnul Osache avea o idee foarte vagă despre sensul a ceea ce-i spunea Henry. Băiatul plângea prea zgomotos pentru ca vorbele lui să fie inteligibile, dar, pe măsură ce fluxul rapid al silabelor ciopârțite şi al propozițiilor îngăimate continua, devenea din ce în ce mai clar că nu era vorba doar de o stare de spirit trecătoare. Ceva nu era în regulă şi, cu toate că domnul Osache nu prea reuşea să-şi dea seama ce anume, tristețea lui Henry începea să acționeze şi asupra lui şi în numai câteva minute preluase pe cont propriu tristețea băiatului. Aşa sunt câinii. Poate că nu înțeleg totdeauna nuanțele gândurilor stăpânilor lor, dar simt ceea ce simt aceştia şi în cazul de față nu încăpea nicio îndoială că tânărul Henry Chow era la ananghie. Au trecut zece minute, apoi douăzeci, treizeci şi ei şedeau tot acolo, băiatul şi câinele, înghesuiți unul în celălalt în bezna cutiei de carton, băiatul strângându-l în brațe pe câine şi vărsând lacrimi amare, iar câinele scâncind ca să-i țină isonul şi ridicându-şi foarte des capul pentru a linge lacrimile de pe fața băiatului.

În cele din urmă au adormit amândoi. Mai întâi Henry, după aceea domnul Osache şi, în pofida situației tragice, în pofida locului foarte strâmt şi a lipsei de aer care îngreuna respirația în cutie, domnul Osache era îmbărbătat de căldura trupului de lângă el şi se bucura că nu trebuie să petreacă încă o noapte tremurând de frică pe întuneric. Pentru prima oară de când Willy fusese luat de lângă el, a avut parte de un somn bun, adânc, netulburat de pericolele care-l înconjurau.

S-a crăpat de zi. Printr-un colț al cutiei de carton se filtra o lumină trandafirie şi domnul Osache a început să se foiască, încercând să se desprindă din îmbrățişarea lui Henry şi să-şi îndrepte trupul. Au urmat câteva clipe de înghiontire, dar chiar şi atunci când câinele se zvârcolea, izbindu-se de pereții interiori ai cutiei, băiatul continua să doarmă ca şi cum n-ar fi fost zgâlțâit. E formidabil cum pot să doarmă copiii, s-a gândit domnul Osache, găsind în cele din urmă un colț în care să-şi poată întindă muşchii contractați, dar era încă devreme – abia trecuse de şase – şi, ținând seama de cât de epuizat fusese după accesul lui nocturn de plâns, era probabil normal ca Henry să fie pe altă lume. Câinele a studiat printre pâlpâirile penumbrei chipul băiatului – atât de neted şi de rotund în comparație cu mutra îmbătrânită, bărboasă, a lui Willy – şi a observat minusculele bule de salivă care-i picurau de pe limbă şi se adunau în colțurile gurii pe jumătate deschisă. Inima domnului Osache s-a umplut de tandrețe. Câtă vreme Henry era împreună cu el, şi-a dat seama, va fi fericit să rămână veşnic în cutia aceea.

Zece secunde mai târziu, o bufnitură puternică l-a smuls pe domnul Osache din reveria lui. Zgomotul se prăvălea peste el ca o explozie şi înainte de a fi avut timp să-şi dea seama că era vorba de un picior uman care izbea în cutie, Henry deschisese ochii şi începuse să urle. După aceea, cutia s-a ridicat de la

pământ cu totul. O cascadă de lumină matinală s-a revărsat asupra domnului Osache şi o secundă sau două a fost ca şi cum ar fi orbit. A auzit un bărbat țipând pe chinezeşte şi după aceea, o clipă mai târziu, cutia zbura prin aer în direcția răzorului de ridichi al lui Henry. În fața lor se afla, îmbrăcat în maiou fără mâneci şi şort, domnul Chow, căruia i se umflau tot mai tare vinele de pe gâtul subțire în timp ce-şi continua tirada cuvintelor de neînțeles, împungea întruna aerul cu degetul, arătând spre domnul Osache, iar domnul Osache îl lătra şi el, derutat de intensitatea furiei bărbatului, de zgomotul vaietelor lui Henry şi de haosul subit al întregii scene de isterie. Bărbatul s-a repezit spre domnul Osache, dar câinele a făcut un salt înapoi, păstrând o distanță prudentă. Atunci bărbatul s-a îndreptat spre băiat, care încerca să scape târându-se prin gaura de sub gard, şi pentru că băiatul n-a fost destul de iute sau pentru că pornise prea târziu, n-a durat mult până când tatăl lui l-a apucat de picioare şi a început să-i tragă palme în cap. Apărând şi ea în curte în cămaşă de finet, doamna Chow s-a năpustit prin uşa din spate şi, în timp ce domnul Chow continua să strige la Henry, iar Henry continua să emită țipete ascuțite de soprană, doamna Chow a adăugat în curând la hărmălaie propria sa voce, manifestându-şi dezaprobarea atât față de soț cât şi față de fiu. Domnul Osache s-a retras în colțul opus al curții, înțelesese că totul era pierdut. Din bătălia asta nu putea să iasă nimic bun, cel puțin în ceea ce-l privea pe el, şi oricât de rău i-ar fi părut de Henry, şi mai rău îi părea de el însuşi. Unica soluție era s-o şteargă, să se smulgă de acolo şi s-o ia la goană.

A aşteptat până când bărbatul şi femeia au început să-l tragă pe băiat spre casă. Când au ajuns în dreptul uşii din spate, domnul Osache s-a avântat de-a curmezişul curții şi s-a târât în groapa de sub gard. S-a oprit o clipă aşteptând ca Henry să dispară dincolo de uşă. Când era însă pe punctul de a intra,

băiatul a scăpat din strânsoarea părinților lui, s-a întors spre domnul Osache şi a strigat cu glas îngrozit, ascuțit:

— Nu mă părăsi, Cal! Nu mă părăsi!

Ca şi cum ar fi răspuns la disperarea fiului său, domnul Chow a ridicat de jos o piatră şi a azvârlit-o după domnul Osache. Câinele a sărit instinctiv înapoi, dar chiar în timp ce-o făcea i-a fost ruşine că bătuse în retragere. S-a uitat la piatra care s-a izbit inofensiv de gardul de metal. După aceea a lătrat de trei ori în chip de rămas-bun, sperând că băiatul va înțelege că a încercat să-i vorbească. Domnul Chow a deschis uşa, doamna Chow l-a împins pe Henry înăuntru, iar domnul Osache a luat-o la fugă.

Habar n-avea încotro se îndreaptă, dar ştia că nu se poate opri, că trebuie să alerge până nu-l vor mai ține picioarele, sau până i se va sparge inima în piept. Dacă mai era vreo speranță pentru el, dacă mai avea măcar o fărâmă de şansă de a trăi mai mult de câteva zile, pentru a nu spune doar câteva ore, trebuia să iasă din Baltimore. În oraşul ăsta existau toate lucrurile rele. Era un loc al morții şi al disperării, al celor ce urăsc câinii şi al restaurantelor chinezeşti şi fusese cât pe-aci să ajungă surogat de apetitiv într-o cutiuță albă pentru mâncarea de luat la pachet. Mare păcat de băiat, asta e sigur, dar ținând seama de cât de repede se ataşase domnul Osache de tânărul său stăpân, a avut neobişnuit de puține regrete că plecase. Fără îndoială că şi cutia de carton a jucat un rol în această privință. Nopțile petrecute în ea fuseseră aproape insuportabile şi la ce e bună o casă dacă nu te simți în siguranță în ea, dacă eşti tratat ca un paria chiar în locul care se presupune a fi refugiul tău? Nu-i drept să închizi un suflet într-o cutie întunecoasă. Aşa ceva ți se face după ce-ai murit, dar atâta timp cât eşti în viață, atâta timp cât mai mişcă ceva în tine, ai datoria – față de tine însuți şi față de tot ce e sfânt

în lume – să nu te supui unei asemenea înjosiri. A fi viu înseamnă a respira; a respira înseamnă aer liber; iar aer liber înseamnă tot ceea ce nu este Baltimore, Maryland.

4

A alergat necontenit trei zile la rând, abia întrerupându-şi când şi când goana pentru a dormi şi pentru a căuta de mâncare. Când în cele din urmă s-a oprit, domnul Osache se afla undeva în nordul Virginiei, prăvălit cât era de lat pe o pajişte la peste o sută treizeci de kilometri vest de curtea din spate a familiei Chow. La două sute de metri în fața lui, soarele apunea dincolo de un pâlc de stejari. Vreo cinci-şase rândunele țâşneau înainte şi înapoi la mică depărtare, aproape atingând pământul în timp ce vânau țânțari, iar în întunecimea crengilor dindărătul lui, păsări cântătoare îngânau ultimele câteva refrene înainte de a se duce la culcare. În timp ce zăcea culcat în iarba înaltă, cu pieptul palpitând şi cu limba atârnându-i din gură, domnul Osache se întreba ce avea să se întâmple dacă va închide ochii – şi dacă, presupunând că-i va închide, va mai fi în stare să-i deschidă dimineața. Aşa era de ostenit şi de flămând, de năucit de rigorile cursei sale maraton. Dacă ar fi adormit, i se părea foarte posibil să nu se mai trezească niciodată.

A urmărit soarele care continua să se scufunde dincolo de copaci, străduindu-se să rămână cu ochii deschişi în timp ce în jurul lui se lăsa întunericul. N-a rezistat mai mult de un minut sau două, dar încă dinainte ca oboseala să-l fi dat gata, capul

domnului Osache începuse să se umple din nou cu gânduri despre Willy, cu imagini fugitive din zilele de altă dată, cu rotocoale de fum şi Lucky Strike, cu năzdrăvăniile vieții pe care o duseseră împreună în lumea de multă vreme apusă. Pentru prima oară de la moartea stăpânului său, era în stare să se gândească la asemenea lucruri fără să se simtă zdrobit de durere, era prima oară când înțelegea că memoria este un loc, un loc real care poate fi vizitat, şi că nu era neapărat rău să petreci câteva minute printre morți, că putea să fie, dimpotrivă, o sursă de alinare şi de fericire. După aceea a adormit, dar Willy era tot acolo, împreună cu el, din nou viu în toată splendoarea lui ciuntită, făcând pe orbul în timp ce domnul Osache îl conducea pe scările metroului. Era, şi-a dat seama, în ziua aceea cu vânt puternic din martie, cu patru ani şi jumătate în urmă, în după-amiaza aceea de mari speranțe şi aşteptări nebune, când s-au dus până la Coney Island ca să-i prezinte unchiului Al Simfonia Mirosurilor. Pentru a marca ocazia, Willy îşi pusese o cuşmă de Moş Crăciun şi, cu materialele pentru Simfonie îngrămădite într-o uriaşă pungă de gunoi din plastic, pe care o atârnase pe un umăr şi care-l făcea să umble gârbovit, arăta, în ochii oricui, ca o versiune beată turtă a adevăratului Moş Crăciun. Este adevărat că, odată ajunşi acolo, lucrurile n-au mers chiar atât de bine, dar asta numai pentru că unchiul Al era prost dispus. Nu era, bineînțeles, un unchi adevărat, era doar un prieten de familie care le dăduse o mână de ajutor părinților lui Willy la venirea lor din Polonia, şi numai dintr-un fel de veche loialitate față de *Mom-san* şi de soțul ei le permisese lui Willy şi domnului Osache să se învârtească prin magazinul lui. Unchiul Al nu prea ținea de fapt la magazinul de mărunțişuri şi de când numărul celor care veneau să-i cumpere marfa era din ce în ce mai mic, unele obiecte lâncezeau pe rafturi câte zece, doisprezece şi chiar douăzeci de ani. În ultima vreme nu mai era decât o fațadă pentru alte operațiuni, cele mai multe

ilegale, altele nu, şi dacă n-ar fi obţinut profituri din artificii, pariuri şi comerţ cu ţigări furate, dubiosul unchi Al cel bun de gură n-ar fi stat pe gânduri să închidă definitiv prăfuitul bazar. Nu se poate şti ce potlogărie se întorsese împotriva lui în ziua aceea cu vânt din martie, dar când Willy şi-a făcut apariţia şi a început să peroreze în faţa unchiului Al despre invenţia care avea să-i facă milionari pe amândoi, proprietarul lui Whoopee-Land USA s-a făcut că nici măcar nu aude reclama comercială a pseudonepotului său.

— Ţi-ai pierdut minţile, Willy, i-a spus unchiul Al, eşti nebun de legat, nu-ţi dai seama? şi l-a dat imediat afară cu tot cu sacul lui de gunoi plin de duhori, mirosuri şi labirinturi pliabile din carton.

Willy, care nu era dispus să se lase descurajat de un pic de scepticism, s-a apucat plin de entuziasm să construiască simfonia pe trotuar, decis să-i dovedească unchiului Al că-i adusese cu adevărat una dintre minunile autentice ale tuturor timpurilor. Atmosfera era însă excesiv de agitată în ziua aceea şi nici nu băgase bine Willy mâna în sacul de gunoi pentru a scoate de acolo diversele elemente ale Simfoniei nr. 7 (prosoape, bureţi, pulovere, galoşi, cutii de plastic, mănuşi) că vântul le-a şi spulberat pe toate, împrăştiindu-le în mai multe părţi. Willy a dat fuga să le recupereze, dar de cum a lăsat jos sacul şi acesta a fost luat de vânt, unchiul Al, în pofida presupusei lui bunăvoinţe faţă de familia Gurevitch, s-a mulţumit să stea în uşă şi să râdă.

Aşa se întâmplase cu patru ani şi jumătate în urmă, dar în visul pe care l-a avut în noaptea aceea domnul Osache pe pajişte, el şi Willy n-au coborât niciodată din metrou. Erau, nu încape nicio discuţie, în drum spre Coney Island (dovadă: cuşma roşu cu alb a lui Moş Crăciun, sacul de gunoi doldora, hamul de câine-

călăuză pentru orbi de pe umerii domnului Osache), dar în timp ce trenul liniei F fusese extrem de aglomerat în după-amiaza adevăratei călătorii, de data asta el şi Willy erau singurii doi pasageri care au mers până la capătul liniei. În momentul în care şi-a dat seama de deosebire, Willy s-a întors spre el şi i-a spus:

— Nu fi îngrijorat, domnule Osache. Nu e atunci, e acum.

— Şi ce vrea să însemne asta? a întrebat câinele şi cuvintele i-au venit în mod atât de firesc, era atât de clar că sunt produsul unei abilităţi de multă vreme exercitată şi verificată de a vorbi ori de câte ori avea ceva de spus, încât domnul Osache nu s-a mirat câtuşi de puţin de minunea care tocmai se produsese.

— Înseamnă că procedezi cât se poate de greşit, a spus Willy. Să fugi de la Baltimore, să te dai de ceasul morţii pe nişte pajişti idioate, să te laşi să mori de foame fără niciun motiv... Aşa nu merge, amice. Sau îţi găseşti alt stăpân, sau o să ajungi cu pielea pe băţ.

— Dar l-am găsit pe Henry, nu?

— O bomboană de băiat, muc şi sfârc, ţâţă de mâţă. Nu însă suficient de bun. Ăsta-i necazul cu cei prea tineri. Au, poate, intenţii bune, dar nici pic de putere. Trebuie să ţinteşti sus de tot, domnule Osache. Descoperă cine e şeful. Descoperă cine ia hotărârile şi după aceea intră sub pielea respectivului. Altă cale nu există. Ai nevoie de un aranjament nou, dar n-ai să-l obţii niciodată dacă nu-ţi pui capul la contribuţie.

— Eram disperat. De unde să ştiu că tatăl lui se va dovedi a fi un asemenea păduche?

— Pentru că te-am avertizat în privinţa locurilor alea, nu? în clipa când ai văzut în ce te-ai băgat, ar fi trebuit să-ţi iei traista

la spinare şi să fugi.

— Am fugit. Şi mâine dimineață când o să mă trezesc o să fug din nou. Asta e viața mea acum, Willy. Fug şi o să tot fug întruna până când o să cad lat.

— Nu-ți pierde încrederea în oameni, Osăchiță. Ai încasat-o de câteva ori peste bot, dar trebuie să fii tare şi s-o iei de la capăt.

— Nu se poate avea încredere în oameni. Acum o ştiu.

— În mine ai încredere, nu-i aşa?

— În tine şi numai în tine, Willy. Numai că tu nu eşti ca ceilalți oameni şi acum, după ce te-ai dus, nu mai există pe pământul ăsta loc în care să nu fiu în primejdie. Nu mai departe decât ieri, era cât pe-aci să fiu împuşcat. O luasem pe scurtătură peste un câmp şi un tip cu un camion roşu s-a luat după mine. Mai şi râdea, trebuie să adaug, dar după aceea a scos o puşcă şi a tras. Norocul meu că n-a nimerit. Cine ştie însă ce-o să se întâmple data viitoare?

— A fost doar un om, unul singur. Pentru fiecare persoană ca el există una ca Henry.

— Nu mai ştii să numeri, stăpâne. S-ar putea să fie vreo câțiva prostănaci răzleți pe care să-i înduioşeze câinii, dar cei mai mulți dintre ei n-ar sta pe gânduri şi şi-ar încărca puştile de cum ar apărea un patruped pe pământul lor. Mi-e frică, Willy. Mi-e frică să merg spre răsărit, mi-e frică să merg spre apus. După cum stau lucrurile acum, cred că mai curând aş muri de foame undeva pe aici, în sălbăticie, decât să dau peste vreunul din gloanțele alea. Sunt în stare să te omoare chiar şi numai pentru că respiri şi când ai de-a face cu o astfel de ură, la ce bun să continui să încerci?

— Prea bine, dacă asta e ceea ce vrei, dă-te bătut. Nu-i treaba mea. Aş putea să şed aici şi să-ți spun că o să iasă bine, dar ce sens ar avea să te mint? Poate c-o să iasă sau poate că n-o să iasă. Nu sunt ghicitor şi adevărul este că nu toate poveştile au un final fericit.

— Exact asta încercam să-ți spun.

— Ştiu. Şi nu spun că n-ai avea dreptate.

Până în momentul acela, trenul înaintase cu viteză constantă prin tunel, trecând în goană prin gări fără să se oprească. Acum, domnul Osache a auzit dintr-odată scrâşnetul frânelor şi trenul a început să-şi încetinească mersul.

— Ce se întâmplă? a întrebat. De ce nu mai mergem repede?

— Trebuie să cobor, i-a răspuns Willy.

— Atât de curând?

— Acum plec, i-a explicat Willy, dar mai înainte vreau să-ți amintesc un lucru pe care poate că l-ai uitat.

Se şi ridicase şi aştepta să se deschidă uşile când l-a întrebat:

— O mai ții minte pe *Mom-san*, domnule Osache?

— Sigur că o țin minte. Drept cine mă iei?

— Păi, şi pe ea au vrut s-o omoare. Au hăituit-o ca pe un câine şi a fost nevoită să fugă ca să scape cu viață. Şi oamenii sunt tratați ca nişte câini, prietene, şi uneori sunt nevoiți să doarmă în hambare sau pe câmp pentru că n-au niciun alt loc

unde să se ducă. Înainte de a te apuca să-ți jeleşti singur soarta, adu-ți aminte că nu eşti primul câine care s-a pierdut vreodată.

După şaisprezece ore, domnul Osache se afla la cincisprezece kilometri sud de pajiştea pe care-şi visase visul şi ieşea dintr-un mic crâng la marginea unui cvartal nou construit format din case cu un singur etaj. Nu mai era înfricoşat. Poate că-i era foame şi era destul de obosit, dar groaza de care fusese cuprins în ultimele câteva zile aproape că dispăruse. Nu-şi dădea seama de ce trebuia să fie aşa, dar fapt este că se trezise simțindu-se mult mai bine decât oricând de la moartea lui Willy. Ştia că Willy nu fusese cu adevărat cu el în metrou şi mai ştia şi că nu poate vorbi cu adevărat, dar acest vis despre imposibil şi despre lucruri frumoase îi lăsase o senzație plăcută, era ca şi cum Willy ar fi fost încă împreună cu el, şi chiar dacă nu putea să fie cu el era ca şi cum l-ar fi privit, şi chiar dacă ochii care se uitau în jos spre el erau de fapt înăuntrul lui, asta nu avea nicio importanță, deoarece aceşti ochi constituiau exact deosebirea dintre a te simți singur pe lume şi a nu te simți singur. Domnul Osache nu dispunea de cele necesare pentru a analiza subtilitățile viselor, ale viziunilor şi ale altor fenomene mintale, dar ştia cu siguranța că Willy era în Tombuctu şi că dacă el însuşi fusese foarte recent împreună cu Willy, asta putea să însemne că visul îl dusese şi pe el în Tombuctu. Aşa se explica, poate, de ce se simțise dintr-odată în stare să vorbească după atâția ani de străduință şi de eşecuri. Şi dacă fusese o dată în Tombuctu, era oare prea mult să-şi închipuie că ar putea să se ducă din nou acolo doar închizând ochii şi nimerind peste visul potrivit? Cu neputință de spus. Gândul îi aducea totuşi alinare, aşa cum găsise alinare şi în timpul petrecut împreună cu vechiul său prieten, chiar dacă nimic din toate astea nu se întâmplase, chiar dacă nimic din toate astea nu avea să se mai întâmple vreodată.

Era trei după-amiază şi aerul răsuna de zgomotul maşinilor de tuns iarba, al stropitorilor şi al păsărelelor. La mare depărtare, pe o invizibilă autostradă dinspre nord, dincolo de peisajul suburban pulsa zumzetul înfundat al circulației rutiere. S-a deschis un aparat de radio şi o voce de femeie a început să cânte. Undeva în apropiere, cineva a izbucnit în râs. Suna ca râsul unui copil mic şi când a ajuns în fine la capătul pădurii prin care hoinărise în ultima jumătate de oră, domnul Osache şi-a băgat botul printre rămurele şi a constatat că aşa şi era. Un băiețel cu păr bălai de doi sau trei ani şedea pe jos la o depărtare de vreo patru metri, smulgea smocuri de iarbă şi le arunca în aer. De fiecare dată când îi ateriza pe cap o nouă ploaie de iarbă, izbucnea într-un şir de chicoteli, bătând din palme şi țopăind în sus şi-n jos ca şi cum ar fi descoperit cel mai formidabil truc de pe lumea asta. La o depărtare de zece sau doisprezece metri, o fetiță cu ochelari umbla încolo şi încoace cu o păpuşă în brațe, cântându-i încetişor pruncului imaginar, ca şi cum ar fi vrut să-l legene ca să adoarmă. Era greu de ghicit ce vârstă avea. Cam între şapte şi nouă ani a presupus domnul Osache, dar putea foarte bine să aibă şi şase ani şi să fie măricică pentru vârsta ei, sau zece şi să fie mititică, ca să nu mai spună că putea să aibă şi cinci ani şi să fie chiar mai măricică pentru vârsta ei, sau unsprezece şi să fie chiar mai mititică. În stânga fetiței, o femeie cu şort alb şi maiou tot alb şedea pe vine lângă o brazdă de flori roşii şi galbene şi plivea cu grijă buruienile cu o săpăligă. Era cu spatele la domnul Osache şi pentru că purta o pălărie de paie cu bor exagerat de lat, toată fața ei era ascunsă vederii. Tot ce putea să observe erau curbura spatelui ei, pistruii de pe brațele subțiri, o sclipire de genunchi alb, dar chiar şi dispunând numai de aceste elemente pentru a se ghida, putea să spună că nu era bătrână, n-avea mai mult de douăzeci şi şapte sau douăzeci şi opt de ani, ceea ce însemna, probabil, că era mama celor doi copii.

Neîndrăznind să înainteze mai mult, domnul Osache a rămas unde era, urmărind scena din mica lui ascunzătoare de la marginea pădurii. N-avea de unde să ştie dacă această familie era procâini sau anti-câini, de unde să ştie dacă îl vor trata cu blândeţe sau îl vor izgoni de pe proprietatea lor. Stând acolo şi uitându-se la peluza bine îngrijită de catifea verde care se întindea în faţa lui, a înţeles că nu are nevoie de prea multă imaginaţie pentru a-şi da seama cât ar fi de plăcut să se rostogolească prin iarba aceea şi să-i inspire miresmele.

Înainte ca el să fi avut timp să se hotărască ce trebuia să facă, decizia i-a fost luată din mâini. Băieţelul a mai aruncat în aer doi pumni de iarbă şi de data asta, în loc să-i cadă drept în cap ca mai înainte, o briză uşoară stârnită chiar în clipa aceea a purtat-o în direcţia pădurii. Băieţelul a întors capul pentru a urmări zborul particulelor verzui şi, când ochii lui scanau spaţiul dintre ele, domnul Osache a văzut cum expresia lui de detaşare rece, ştiinţifică, se schimbă într-una de surpriză absolută. Câinele fusese descoperit. Băieţelul a sărit în picioare şi a alergat înspre el, ţipând de fericire în timp ce înainta împleticindu-se în scutecul de plastic umflat şi atunci, pe loc, cu întregul lui viitor pus în joc, domnul Osache a decis că acesta era momentul pe care-l aşteptase. Nu numai că n-a dat înapoi ca să se ascundă în pădure, dar în modul cel mai calm şi mai sigur de sine de care era în stare, a păşit în vârful picioarelor pe iarbă şi l-a lăsat pe băieţel să-l cuprindă în braţe.

— Cuţu! a strigat micuţul om, strângându-l cât putea el de tare. Cuţu mare şi bun, şi drăguţ.

După aceea a venit fetiţa, alergând pe peluză cu păpuşa în braţe şi strigând spre femeia din spatele ei:

— Uite, mămico, uite ce-a găsit Tigruţ!

În timp ce băiatul continua să-l îmbrăţişeze, trupul domnului Osache a fost străbătut de un val de alarmă. Unde era tigrul ăsta despre care vorbea ea şi cum era cu putință ca un tigru să bântuie pe aici, unde locuiau oameni? Willy îl dusese odată la grădina zoologică şi ştia totul despre pisicile astea de junglă mari şi dungate. Erau încă şi mai mari decât leii şi dacă te întâlneai vreodată cu una dintre făpturile astea cu colți ascuțiți, puteai să-ți iei adio de la viitor. Un tigru te-ar sfâşia şi te-ar face fărâme în circa douăsprezece secunde, iar bucățelele din tine care n-ar fi pe gustul lui ar fi o pradă de preț pentru vulturi şi pentru viermi.

Cu toate astea, domnul Osache n-a luat-o la goană. L-a lăsat pe noul său prieten să stea agățat de el răbdând fără să crâcnească strânsoarea fenomenal de puternică a drăcuşorului şi sperând că urechile îi jucaseră o festă, că pur şi simplu nu auzise bine ceea ce spusese fetița. Scutecul care se târa pe jos era doldora de urină şi în mirosul înțepător de amoniac a detectat urme de morcov, banană şi lapte. După aceea, fetița s-a aşezat pe vine lângă ei privindu-l drept în față pe domnul Osache cu ochii ei albaştri măriți şi misterul s-a elucidat brusc.

— Dă-i drumul, Tigruț, i-a spus băiatului. O să-l sufoci de tot.

— Al meu, bun, a răspuns Tigruț strângându-l şi mai abitir; şi cu toate că domnul Osache se liniştise descoperind că nu va fi devorat de o fiară sălbatică, apăsarea de pe beregata lui devenise destul de severă pentru a-l face să horcăie. N-o fi fost băiețelul un tigru adevărat, dar asta nu însemna că nu era primejdios. Oricât ar fi fost de mic, în felul lui era mai animal decât domnul Osache.

Noroc că femeia a ajuns chiar atunci acolo şi a înşfăcat

brațul băiețelului, trăgându-l de pe domnul Osache înainte de a fi apucat să provoace mai multe stricăciuni.

— Ai grijă, Tigruț, a spus. Nu ştim dacă este sau nu un câine bun.

— O, e bun, a intervenit fetița mângâindu-l uşor pe domnul Osache pe creştet. Ajunge să te uiți în ochii lui. E cu adevărat bun, mămico. Aş spune că este cel mai bun câine pe care l-am văzut vreodată.

Domnul Osache a fost uluit de extraordinara declarație a fetiței şi doar pentru a arăta ce tovarăş bun e şi că e cu adevărat un câine care nu poartă pică, a început să-i lingă fața lui Tigruț, într-o mare efuziune de afecțiune băloasă. Micuțul râdea în hohote şi, cu toate că izbiturile limbii domnului Osache l-au făcut până la urmă să-şi piardă echilibrul, pentru voinicul şi năzdrăvanul Tigruț a fost cel mai amuzant lucru care i se întâmplase vreodată şi a continuat să râdă sub barajul sărutărilor câinelui chiar şi după ce făcuse buf şi căzuse pe funduletul lui ud.

— Da, cel puțin e prietenos, i-a spus femeia fiicei ei ca şi cum ar fi făcut o concesie importantă. Dar e într-un hal făr' de hal! Cred că n-am văzut în viața mea făptură mai murdară, mai nețesălată, mai jerpelită ca asta.

— N-are nimic care să nu poată fi rezolvat cu puțină apă şi cu puțin săpun, a intervenit fetița. Uită-te la el, mămico, nu e numai bun, e şi deştept.

— După ce poți să-ți dai seama, Alice? a râs femeia. N-a făcut nimic altceva decât să-l lingă pe față pe frățiorul tău.

Alice s-a aşezat turceşte în fața domnului Osache şi i-a

cuprins capul cu palmele.

— Arată-ne cât eşti de deştept, bătrâne, l-a îndemnat. Fă o figura sau ceva, da? Ştii tu, cum ar fi să te rostogoleşti sau să faci frumos. Arată-i mămicii că am dreptate.

Astfel de cerințe nu erau nici pe departe prea dificile pentru un câine de calibrul lui şi domnul Osache a început imediat să demonstreze ce ştia să facă. Mai întâi s-a rostogolit prin iarbă – nu o dată, ci de trei ori, iar după aceea şi-a arcuit spinarea, şi-a ridicat labele din față până în dreptul figurii şi s-a ridicat încet pe picioarele din spate. Trecuseră ani buni de când încercase această ultimă cascadorie, dar cu toate că îl dureau încheieturile şi se clătina mai vizibil decât ar fi vrut, a reuşit să-şi mențină poziția timp de trei sau patru secunde.

— Ai văzut, mămico? Ce ți-am spus? Este cel mai deştept câine din câți au existat vreodată, s-a bucurat Alice.

Femeia s-a ghemuit pentru prima oară până la nivelul domnului Osache şi l-a privit în ochi, şi cu toate că purta ochelari şi mai avea încă pălăria de paie pe cap, el a văzut cât era de frumoasă, cu cârlionți de păr blond pe ceafa şi o gură plină, expresivă. Când i-a vorbit cu modulația ei lentă, tărăgănată ca în sud şi când a început să-l mângâie pe cap cu mâna dreaptă, l-a trecut un fior şi a simțit că inima i se va sparge într-o mie de cioburi.

— Înțelegi ce-ți spunem, nu-i aşa, bătrâne? l-a întrebat. Eşti im câine ieşit din comun, nu? Şi eşti obosit şi sleit de puteri şi ai nevoie să bagi ceva la ghiozdan. Asta e, moşule, nu-i aşa? Te-ai pierdut şi eşti singur şi eşti istovit până în măduva oaselor!

A existat vreodată cotarlă mai fericită decât a fost domnul

Osache în după-amiaza aceea? Fără discuții suplimentare şi fără a mai fi nevoie să încerce să-i seducă sau să le dovedească ce suflet bun are, câinele cel ostenit a fost condus din curte în sanctuarul căminului familial. Acolo, într-o bucătărie sclipitor de albă având de jur-împrejur dulapuri proaspăt vopsite şi ustensile de metal lucitor şi un aer de opulență cum nu-şi imaginase vreodată că ar putea să existe pe acest pământ, domnul Osache a mâncat pe săturate, îndopându-se cu resturi de friptură de vită, un castron de macaroane cu brânză, două cutii de ton şi trei crenvurşti nefierți, pentru a nu mai pomeni de cele două castroane şi jumătate de apă lipăite între feluri. Voise să se abțină, să le arate că este un câine cu apetit modest de care nu-i deloc greu să ai grijă, dar odată mâncarea pusă în fața lui, foamea s-a dovedit a fi mai puternică decât el şi a uitat ceea ce-şi făgăduise să facă.

Nimic din toate astea nu părea să le deranjeze pe gazdele lui. Erau cumsecade şi atunci când vedeau un câine flămând înțelegeau despre ce este vorba, iar dacă domnul Osache era chiar atât de mort de foame erau foarte încântați să-l hrănească până o să se sature. A mâncat ca în transă, într-o stare de deplină satisfacție, conştient doar de mâncarea care îi intra în gură şi-i aluneca pe gât. Când masa a luat în cele din urmă sfârşit şi când s-a uitat în sus ca să observe ce făceau ceilalți, a văzut că femeia îşi scosese pălăria şi ochelarii de soare. În timp ce se apleca peste el să ridice de pe jos castroanele, i-a zărit ochii albaştri-cenuşii şi a înțeles că era o mare frumusețe, una dintre femeile care, în clipa când intră într-o încăpere, îi fac pe bărbați să-şi piardă răsuflarea.

— Ei, ce zici, bătrâne, l-a întrebat mângâindu-i creştetul cu palma, te simți mai bine?

Domnul Osache a emis un uşor râgâit de mulţumire, după care a început să-i lingă mâna. Tigruţ, de care aproape că uitase între timp, a venit spre el în goană. Stârnit de zgomotul râgâielii, care îl amuzase grozav, băieţelul s-a aplecat spre capul domnului Osache şi a dat drumul şi el unui simulacru de râgâială, ceea ce l-a amuzat şi mai tare. Se întrevedea o nouă scenă demenţială de circ, dar înainte ca situaţia să scape de sub control, mama lui l-a luat în braţe şi s-a ridicat. S-a uitat spre Alice, care stătea rezemată de o masă şi-l măsura din priviri pe domnul Osache cu ochii ei serioşi, atenţi.

— Ce ai de gând să faci cu el, scumpo? a întrebat-o.

— Cred că ar trebui să-l păstrăm, a răspuns Alice.

— Nu putem s-o facem. Probabil că e al cuiva. Dacă îl ţinem, ar fi ca şi când l-am fura.

— Cred că n-are niciun prieten pe lumea asta. Ajunge să te uiţi la el. A umblat, probabil, o mie de kilometri. Dacă nu-l luăm la noi, o să moară. Vrei să-l ai pe conştiinţă, mămico?

Ce era al ei era al ei. Fetiţa ştia exact ce să spună şi când anume şi, stând şi ascultând-o cum vorbea cu mama ei, domnul Osache se întreba dacă nu cumva Willy subestimase puterea anumitor copii. Poate că nu Alice era stăpâna, nu ea lua hotărârile, dar cuvintele ei mergeau drept la ţintă şi îşi produceau efectul făcând ca lucrurile să se mişte într-o anumită direcţie, nu în alta.

— Verifică-i zgarda, draga mea, a spus femeia. Poate că are pe ea un nume sau o adresă sau ceva.

Domnul Osache ştia prea bine că nu are, dat fiind că Willy nu-şi bătuse niciodată capul cu chestii cum ar fi permisele sau

înregistrările sau medalioanele de metal fanteziste cu nume scrise pe ele. Alice a îngenuncheat lângă el şi a început să-i învârtească zgarda în jurul gâtului, căutând însemne ale identității sau apartenenței lui şi, cum el ştia dinainte care va fi rezultatul, a profitat de moment pentru a se bucura de căldura răsuflării ei care palpita în dosul urechii lui drepte.

— Nu, mămico, a spus în cele din urmă. Nu-i decât o zgardă obişnuită, veche şi jegoasă.

Pentru prima oară în scurtul răstimp de când făcuse cunoştință cu ea, câinele a văzut-o pe femeie ezitând; ochii ei exprimau un fel de confuzie şi tristețe.

— Din punctul meu de vedere e în regulă, Alice, a spus. Dar nu pot să-mi dau acordul până nu vorbim cu tatăl tău. Ştii ce mult îi displac surprizele. O să aşteptăm până diseară când vine acasă şi după aceea o să decidem împreună. Bine?

— Bine, a consimțit fetița, cam dezumflată de acest răspuns neconcludent. Dar chiar dacă spune nu, suntem trei contra unu. Şi o să procedăm corect, da? Trebuie neapărat să-l ținem, mămico. O să cad în genunchi şi o să mă rog lui Iisus toată ziua de azi, dacă asta o să-l facă pe tăticu' să zică da.

— Nu-i nevoie să faci aşa ceva, a spus femeia. Dacă vrei să ajuți cu adevărat, deschide uşa şi lasă câinele să iasă afară ca să-şi poată face nevoile. După aceea, o să vedem dacă-l putem curăța cât de cât. Este singurul mod de a face ca lucrurile să iasă bine. Trebuie ca prima impresie să fie bună.

Uşa s-a deschis pentru domnul Osache chiar la țanc. După trei zile de privațiuni, în care nu mâncase decât cantități infime de resturi şi de gunoaie şi scormonise peste tot în căutare de

porcării cât de cât comestibile, masa consistentă pe care tocmai o luase i-a izbit stomacul cu forța unui şoc, şi având în vedere că, pentru a face față recentei ofensive, sucurile lui digestive operau din nou din plin, cu o intensitate de două sau de trei ori mai mare decât de obicei, a reuşit cu chiu, cu vai să nu spurce podeaua bucătăriei, ceea ce ar fi dus la izgonirea lui într-un exil definitiv. S-a refugiat îndărătul unui tufiş, străduindu-se să nu se lase văzut, dar Alice l-a urmat până acolo şi, spre veşnica şi nesfârşita lui ruşine, a fost martoră la oribila explozie de lichid scârbos care i-a țâşnit din borta curului şi a împroşcat frunzişul de sub el. Când s-a întâmplat, ea nu şi-a putut reprima un scurt geamăt de dezgust, iar el, disperat că o făcuse să se simtă prost, ar fi vrut să piară pe loc şi să-l înghită pământul. Alice nu era însă la fel ca alții şi, cu toate că ajunsese să înțeleagă perfect că aşa stau lucrurile, n-ar fi crezut niciodată că este posibil s-o audă spunând ceea ce a spus ea atunci:

— Bietul de tine, a murmurat cu o voce îndurerată, plină de compasiune. Ți-e îngrozitor de rău, nu-i aşa?

Atât şi nimic mai mult – doar două propoziții scurte –, dar când domnul Osache a auzit-o pe Alice rostind aceste cuvinte, şi-a dat seama că Willy G. Christmas nu fusese singurul biped vrednic de încredere de pe lumea asta. Se dovedise că mai erau şi alții, unii dintre ei foarte mici.

Restul după-amiezii s-a scurs într-un vârtej de senzații plăcute. L-au spălat cu furtunul de grădină, săpunindu-i blana cu un munte de clăbuci albi, şi în timp ce cele şase mâini ale noilor lui prieteni îi frecau spinarea şi pieptul şi capul, nu putea să nu-şi amintească în ce fel începuse ziua – şi cât de bizar şi de misterios era faptul că se încheia aşa. Apoi l-au clătit şi după ce s-a scuturat şi a alergat câteva minute în jurul curții, făcând pipi

pe diverşi copaci şi tufişuri de jur-împrejurul proprietății, a petrecut alături de femeie un răstimp care i s-a părut mai lung decât toate, în timp ce se lăsa căutat de căpuşe. I-a explicat lui Alice că tatăl ei o învățase cum se face încă din copilărie, în Carolina de Nord, şi că singura metodă sigură constă în a-ți folosi vârful degetelor pentru a apuca gângăniile de cap. După ce le-ai scos, nu trebuie să te mulțumeşti să le arunci sau să le striveşti cu piciorul. Trebuie să le arzi, şi cu toate că n-o încuraja nicidecum pe Alice să se joace cu chibrituri, ar fi bună să dea fuga până în bucătărie şi să aducă din sertarul de sus din dreapta aragazului o cutie de Ohio Blue Tips. Alice a făcut ceea ce i se ceruse şi îndată după aceea, ea şi mama ei au petrecut câtăva vreme pieptănând împreună blana domnului Osache, scoțând din ea un şir de căpuşe umflate de sânge şi incinerându-i pe inculpați în flăcărui strălucitoare, fosforescente. Cum să nu fii recunoscător? Cum să nu te bucuri că această pacoste a mâncărimilor şi a iritațiilor chinuitoare este îndepărtată de pe persoana ta? Domnul Osache se simțea atât de uşurat de ceea ce i se făcea, încât a lăsat să treacă fără să protesteze observația următoare venită din partea lui Alice. Ştia că insulta era neintenționată, ceea ce nu însemna că nu l-a durut.

— Nu vreau să speri mai mult decât ar trebui, a spus femeia, dar poate că n-ar fi o idee prea rea să-i dăm un nume câinelui înainte de întoarcerea tăticului tău. Ar spori impresia că face parte din familie şi ar putea să ne dea un avantaj psihologic, înțelegi ce vreau să spun, iubito?

— Îi ştiu deja numele, a răspuns Alice. L-am ştiut din clipa când l-am văzut.

Fetița a făcut o scurtă pauză ca să-şi adune gândurile:

— Ții minte cartea pe care obişnuiai să mi-o citeşti când

eram mică? Aceea roşie cu poze şi cu toate acele povestiri despre animale? Era vorba acolo despre un câine care arăta exact ca ăsta. A salvat un copil dintr-o clădire în flăcări şi ştia să numere până la zece. Îți aminteşti, mămico? îmi era foarte drag. Când l-am văzut puțin mai devreme pe Tigruț îmbrățişându-l lângă tufişuri, a fost ca un vis care devine realitate.

— Cum îl chema?

— Sparky. Numele lui era Sparky Câinele.

— Perfect. O să-l numim şi pe ăsta Sparky.

Când a auzit că femeia aprobă absurda alegere, domnul Osache s-a simțit lezat. Fusese destul de rău că trebuise să se obişnuiască cu numele *Cal*, dar asta împingea lucrurile un pic prea departe. Îndurase prea multe ca să fie împovărat acum de această poreclă infantilă, drăguțică, de acest diminutiv afectat, inspirat de o carte cu poze pentru țânci, şi chiar dacă ar mai fi trăit încă o dată pe cât trăise până atunci, ştia că un câine cu un temperament melancolic ca al lui nu se va împăca niciodată cu ea, că până la sfârşitul zilelor lui se va crispa când o va auzi.

Înainte însă ca domnul Osache să se fi montat cu adevărat, s-a produs o perturbare în altă parte a curții. În ultimele zece minute, în timp ce Alice şi mama ei scoteau paraziții cuibăriți în blana lui, domnul Osache îl urmărise pe Tigruț care se distra de unul singur pe peluză lovind cu piciorul o minge de plajă. De fiecare dată când mingea sărea departe de el, fugea după ea în cea mai mare viteză, arătând ca un fotbalist scos din minți care aleargă după o minge de două ori mai mare decât el. Puştiulică era neobosit, ceea ce nu însemna însă că n-ar fi putut să se împiedice şi să-şi scrântească un deget de la picior, şi când inevitabilul accident s-a produs, a scos un urlet de durere destul

de puternic pentru a alunga soarele de pe cer şi pentru a rupe băierile cerului. Femeia şi-a abandonat delicata îndeletnicire caritabilă pentru a se ocupa de băiat şi, în timp ce ea îl lua în braţe şi-l ducea în casă, Alice s-a întors spre domnul Osache şi i-a spus:

— Aşa e Tigruţ. Cea mai mare parte a timpului fie râde, fie plânge, şi când se opreşte poţi să fii sigur că se va întâmpla ceva neobişnuit. O să te înveţi, Sparky. N-are decât doi ani şi jumătate şi nu trebuie să te aştepţi la prea mult din partea unui băieţel. Adevăratul lui nume e Terry, dar îi spunem Tigruţ pentru că se poartă ca un sălbatic. Pe mine mă cheamă Alice. Alice Elizabeth Jones. Am opt ani şi nouă luni şi am intrat de curând în clasa a patra. M-am născut cu nişte găurele în inimă şi era cât pe ce să mor de vreo două ori când eram mică, încă şi mai mică decât e acum Tigruţ. Nu-mi amintesc nimic din toate astea, dar mămica a spus că am supravieţuit pentru că am un înger care respiră în mine şi că acest înger mă va ocroti întotdeauna. Pe mămica o cheamă Polly Jones. O chema Polly Danforth, dar s-a măritat cu tăticu' şi şi-a schimbat numele în Jones. Tăticu' este Richard Jones. Toată lumea îi spune Dick şi aproape toată lumea spune că semăn mai mult cu el decât cu mămica. E pilot de linie aeriană. Zboară în California şi în Texas şi la New York, în tot felul de locuri. Odată, înainte de naşterea lui Tigruţ, mămica şi cu mine ne-am dus la Chicago împreună cu el. Acum locuim în casa asta mare. Ne-am mutat în ea doar de câteva luni, aşa că e un noroc că ai venit când ai venit, Sparky. Avem foarte mult loc şi ne-am instalat de-a binelea, aşa că, dacă tăticu' spune că putem să te ţinem aici la noi, o să fie minunat.

Încerca să-l facă să se simtă în largul lui, dar efectul net pe care l-a avut asupra domnului Osache sporovăială lui Alice pe post de prezentare a familiei a fost că a intrat în panică şi i s-a

întors stomacul pe dos. Viitorul lui era în mâinile unei persoane pe care n-o văzuse niciodată şi, după ce ascultase variatele comentarii făcute până atunci pe seama acelei persoane, i se părea improbabil ca decizia să fie în favoarea câinelui. Anxietatea a fost atât de puternică încât l-a alungat din nou pe domnul Osache în tufişuri şi intestinele l-au trădat pentru a doua oară în răstimp de numai o oră. Tremurând fără să se poată stăpâni în timp ce cufureala împroşca pământul, l-a implorat pe Dumnezeul câinimii să se îndure de acest biet trup suferind. Pătrunsese în țara făgăduinței, într-o lume cu câmpii verzi şi femei blânde şi hrană din belşug, dar dacă-i era dat să fie izgonit din acest loc, nu cerea decât ca nenorocirile lui să nu fie prelungite dincolo de ceea ce putea suporta.

Când Volvo-ul lui Dick a intrat pe alee, Polly le servise deja copiilor masa de seară – hamburgeri, cartofi copți şi mazăre congelată, câte ceva din toate astea nimerind şi în gura domnului Osache – şi cei patru erau din nou în curte, stropind grădina în timp ce după-amiaza târzie se transforma în seara devreme şi cerul era acoperit de primele tuşe răzlețe de întunecime. Domnul

Osache o auzise pe Polly spunându-i lui Alice că avionul din New Orleans trebuia să ajungă la Dallas la patru şi patruzeci şi cinci şi dacă nu avea întârziere şi nici traficul nu era prea dens, tatăl ei urma să ajungă acasă pe la şapte. Cu câteva minute în plus sau în minus, chiar asta a fost ora la care a sosit Dick Jones. Lipsise trei zile şi când au auzit zgomotul maşinii care se apropia, copiii au fugit din curte strigând şi au dispărut după colțul casei. Polly nu s-a luat după ei. A continuat să-şi ude calm plantele şi florile, iar domnul Osache a rămas lângă ea, nevrând s-o scape din ochi. Ştia că nu mai e nicio speranță, dar dacă exista cineva care putea să-l salveze de ceea ce avea să se întâmple, ea era aceea.

Câteva clipe mai târziu, bărbatul casei a intrat în curte cu Tigruț pe un braț şi cu Alice agățată de celălalt, şi pentru că purta uniformă de pilot (pantaloni bleumarin, cămaşă bleu cu mâneci scurte împodobită cu epoleți şi insigne), domnul Osache l-a luat drept copoi. Era o asociație automată şi după o viață în care teama îi intrase în reflex, nu s-a putut stăpâni să nu se dea înapoi pe măsură ce Dick înainta, deşi putea să vadă cu ochii lui că bărbatul râdea şi părea sincer fericit să fie din nou împreună cu copiii. Înainte de a fi avut timp să pună un pic de ordine în această harababură de îndoieli şi de impresii contradictorii, domnul Osache a fost prins în vălmăşagul momentului şi de atunci încolo totul păruse să se întâmple simultan. Alice începuse să-i vorbească tatălui ei despre câine din clipa când coborâse din maşină şi continua s-o facă în timp ce el îşi saluta soția (un sărut grăbit pe obraz), şi cu cât îl bătea mai insistent la cap lăudând până în pânzele albe făptură extraordinară pe care o găsiseră, cu atât mai surescitat devenea frățiorul ei. Zbierând din răsputeri „Sparky”, Tigruț s-a desprins din brațele tatălui său, a alergat la domnul Osache şi şi-a aruncat brațele în jurul gâtului lui. Ca să nu se lase mai prejos decât pirpiriul ei frate, Alice i s-a alăturat şi ea şi a intrat în joc manifestându-şi teatral dragostea față de câine şi atacându-l cu nenumărate pupături şi îmbrățişări melodramatice; şi dat fiind că cei doi copii îl maltratau aşa simultan şi-i acopereau cu mâinile ba ochii, ba urechile, a pierdut trei sferturi din ceea ce spuneau adulții. Aproape singurul lucru pe care l-a auzit oarecum clar a fost declarația inițială a lui Dick:

— Vasăzică ăsta e faimosul câine, da? Mie mi se pare că nu-i decât o potaie amărâtă.

E greu de precizat ce s-a întâmplat după aceea. A văzut-o pe Polly învârtind robinetul furtunului, ceea ce a oprit curgerea apei, după care i-a spus ceva lui Dick. A fost, în cea mai mare

parte, imposibil de auzit, dar din cele câteva cuvinte şi frânturi de fraze pe care a reuşit să le prindă, domnul Osache a înțeles că ea încerca să-i pledeze cauza: „a ajuns la noi în curte azi după-amiază”, „inteligent”, „copiii cred...” şi ulterior, după ce

Dick i-a răspuns ceva: „Nu am nici cea mai vagă idee. Poate că a fugit de la un circ!” Suna destul de încurajator, dar chiar când izbutise să-şi degajeze urechea stângă din strânsoarea lui Tigruț pentru a auzi ceva mai mult, Polly a dat drumul furtunului şi a plecat împreună cu Dick în direcția casei. S-au oprit la mică distanță de uşa din spate şi au continuat să stea de vorbă acolo. Domnul Osache era convins că se luau hotărâri cruciale, dar cu toate că buzele lor continuau să se mişte, n-a mai reuşit să audă nici măcar un cuvânt din ce spuneau.

L-a văzut totuşi pe Dick privindu-l şi gesticulând din când în când în direcția lui cu o vagă mişcare a mâinii în timp ce continua discuția cu Polly, iar domnul Osache, care începuse să se cam sature de năbădăioasele manifestări de dragoste ale lui Tigruț şi Alice, s-a întrebat dacă ar fi o idee chiar atât de rea să ia inițiativa şi să întreprindă ceva în propriul său beneficiu. În loc să se țină deoparte în timp ce era în balanță viitorul lui, de ce să nu încerce să-l impresioneze pe Dick cu vreun act de bravură canină, de ce să nu facă o chestie trăsnet care să întoarcă cursul evenimentelor în favoarea lui? E adevărat că domnul Osache era istovit, e tot atât de adevărat că încă îl mai durea stomacul, iar picioarele lui erau ca dracu’ de nesigure, dar aceste lucruri nu l-au împiedicat să sară din loc şi să alerge până în capătul opus al curții. Surprinşi, Tigruț şi Alice au fugit țipând după el, dar chiar când erau gata să-l prindă, a făcut un nou salt şi s-a întors brusc în direcția din care venise. L-au fugărit din nou şi din nou i-a aşteptat până când a fost pe punctul de a ajunge în mâinile lor, pentru ca imediat să se îndepărteze printr-un salt. Nu mai

sprintase aşa de cine ştie când, dar cu toate că era conştient că-şi solicită prea mult forțele şi că aceste eforturi aveau să-l coste, n-a abandonat partida, mândru că se torturează pentru o cauză atât de nobilă. După trei sau patru curse de-a curmezişul curții, s-a oprit în mijlocul peluzei şi a făcut pe mortul – versiunea canină a jocului de-a v-ați ascunselea – şi măcar că abia mai putea să respire, a refuzat să se urnească din loc până când copiii s-au dat bătuți şi s-au trântit la pământ.

Între timp, soarele începuse să apună. Cerul era brăzdat de fâşii de norişori trandafirii, aerul devenise mai răcoros. Acum, după ce zbenguiala luase sfârşit, s-ar fi zis că Dick şi Polly erau pe punctul de a-şi pronunța verdictul. Culcat pe iarbă şi gâfâind alături de cei doi copii, domnul Osache i-a văzut pe adulți îndreptându-se spre curte şi, deşi nu i-a fost niciodată limpede dacă demonstrația lui nebunatică de bună dispoziție influențase cumva rezultatul, i-a venit inima la loc când a văzut uşorul zâmbet de mulțumire care încrețea colțurile gurii lui Polly.

— Tăticu' zice că Sparky poate să rămână, a spus, şi când Alice a sărit în picioare şi şi-a îmbrățişat tatăl, iar Polly s-a aplecat şi l-a luat în brațe pe Tigruț care era pe jumătate adormit, în viața domnului Osache a început un capitol nou.

Totuşi, înainte ca ei să poată deschide şampania, Dick le-a pus în față câteva aspecte suplimentare – scrise cu litere mărunte, ca să spunem aşa. Nu că n-ar fi vrut ca toată lumea să fie mulțumită, a spus, dar pentru moment trebuie să se înțeleagă, țineau câinele doar pentru „o perioadă de probă" şi dacă nu vor fi respectate anumite condiții – şi aici a privit-o îndelung, sever, pe Alice – înțelegerea va cădea. Prima: în nicio împrejurare, câinele nu va avea voie în casă. A doua: va trebui dus la veterinar pentru un control complet. Dacă nu se va constata că starea lui de

sănătate este, în limite rezonabile, bună, va trebui să plece. A treia: se va lua cât mai curând cu putinţă legătura cu un frizer de câini. Câinele avea nevoie să fie tuns, îmbăiat, să i se taie unghiile şi, de asemenea, să fie curăţat temeinic de căpuşe, păduchi şi purici. A patra: va trebui să fie aranjat. Şi a cincea: Alice va răspunde de hrănirea lui şi de schimbarea apei lui de băut – fără să primească mai mulţi bani de buzunar pentru serviciile prestate.

Domnul Osache nu avea idee ce înseamnă cuvântul *aranjat*, dar înţelesese tot restul şi, una peste alta, nu suna prea rău, cu excepţia poate a primului punct referitor la neprimirea în casă, deoarece nu putea să priceapă cum era posibil să fie un câine de pe lângă casa unei familii dacă nu avea dreptul să intre în casa acelei familii. Alice avea probabil aceeaşi nedumerire, deoarece îndată după ce tatăl ei a ajuns la ultimul articol de pe listă, a intervenit cu o întrebare:

— Şi ce-o să se întâmple la iarnă? Doar n-o să-l lăsăm afară în frig, nu-i aşa, tăticule?

— Bineînţeles că nu, i-a răspuns Dick. O să-l băgăm în garaj şi dacă şi acolo va fi prea frig, o să-l lăsăm să stea la subsol. Nu vreau să lase păr pe toate mobilele, asta-i tot. O să-i amenajăm însă ceva cu adevărat frumos. O să-i dăm o căsuţă de câine clasa întâi, şi o să-i improvizez o pistă de alergare legând o sârmă între cei doi copaci de-acolo. Va avea destul loc de hârjoană şi, după ce se va obişnui, va fi fericit ca peştele în apă. Nu ai de ce să-ţi fie milă de el, Alice. Nu e o persoană, e câine şi câinii nu pun întrebări. Se acomodează cu ceea ce au.

După această afirmaţie decisivă, Dick şi-a pus mâna pe capul domnului Osache şi l-a strâns ferm, bărbăteşte, ca şi cum ar fi vrut să demonstreze că nu era, la urma urmei, chiar atât de

meschin.

— N-am dreptate, băiete? a continuat. N-ai de gând să te plângi, nu-i aşa? îți dai seama ce noroc a dat peste tine şi ultimul lucru pe care ți l-ai dori ar fi să ne faci necazuri.

Acest Dick era un tip îndemânatic şi, deşi ziua următoare era duminică – ceea ce înseamnă că nici frizerul de câini, nici veterinarul nu lucrau, s-a sculat devreme, s-a dus cu dubița lui Polly la depozitul de cherestea şi după aceea şi-a petrecut restul dimineții şi după-amiaza asamblând o căsuță de câine prefabricată (model de lux, cuprinzând instrucțiuni de asamblare) şi montând o pistă de alergare în curtea din spate. Aparținea, în mod evident, categoriei de oameni care se simt mai în largul lor atunci când se cocoață pe scară, sau bat cuie în scânduri, decât atunci când flecăresc cu soția şi cu copiii. Dick era om de acțiune, soldat în războiul împotriva leneviei, şi urmărindu-l cum muncea în şortul lui kaki şi văzând sudoarea care-i lucea pe frunte, domnul Osache nu s-a putut abține să nu interpreteze această activitate ca pe un semn bun. Însemna că toată vorbăria din ajun despre „perioada de probă” nu fusese decât o cacealma. Dick scosese din buzunar peste două sute de dolari pentru tot acest echipament nou şi pentru unelte. Trudise pe arşiță aproape toată ziua şi nu era să lase ca banii şi munca lui să se irosească. Intrase cu ambele picioare în apă şi, după părerea domnului Osache, de acum înainte sau înota sau se îneca.

A doua zi dimineață s-au zburătăcit cu toții în direcții diferite. La opt fără un sfert, un autobuz a oprit în fața porții şi a luat-o pe Alice ca s-o ducă la şcoală. Patruzeci de minute mai târziu, Dick a plecat spre aeroport în uniforma lui de pilot şi după aceea, puțin după nouă, Polly l-a imobilizat pe Tigruț în scăunelul pentru copii din furgonetă şi l-a dus la grupa lui de joacă

matinală. Domnului Osache nu-i venea să creadă ceea ce vedea că se întâmplă. Oare aşa avea să fie viața aici de acum încolo? se întreba. îl vor părăsi pur şi simplu dimineața pretinzându-i să stea de unul singur toată ziua? Parcă ar fi fost o glumă obscenă. Era un câine făcut să țină tovărăşie, să-şi împartă viața cu alții şi avea nevoie să fie atins şi să i se vorbească, să facă parte dintr-o lume care nu-l includea numai pe el. Umblase oare până la capătul pământului şi găsise această oază binecuvântată numai pentru ca aceia care-l adăpostiseră să scuipe pe el? îl transformaseră într-un prizonier. îl înlănțuiseră de afurisita asta de sârmă care se tot bălămbăneşte, de instrumentul ăsta metalic de tortură care scârțâie şi zbârnâie întruna, şi de fiecare dată când se mişcă, zgomotele se mişcă împreună cu el – ca pentru a-i aminti că nu mai era liber, că-şi vânduse dreptul de prim născut pe un blid de terci şi pe o căsuță urâtă, de gata.

Exact când se părea că ar putea s-o ia razna şi să facă un gest pripit, vindicativ – cum ar fi fost de exemplu să dezrădăcineze florile din grădină sau să rupă coaja unui cireş tânăr –, Polly s-a întors acasă, dubița ei a apărut pe neaşteptate pe aleea garajului şi lumea şi-a schimbat din nou culoarea. Nu numai că a ieşit în curte şi i-a dat drumul din lanț, şi nu numai că i-a dat voie s-o urmeze în casă şi să se suie la etaj, în dormitorul ei, dar în timp ce se schimba şi îşi peria părul şi se farda, l-a informat că vor fi două seturi de reguli pe care va trebui să le țină minte: regulile lui Dick şi regulile ei. Când Dick va fi prin preajmă, domnul Osache va fi închis afară, dar când Dick va fi plecat, comanda va fi deținută de ea şi asta însemna că va fi permis accesul câinilor în casă.

— Nu că el n-ar avea intenții bune, a spus Polly, dar omul ăsta poate fi câteodată căpos şi când îi intră ceva în cap, îți bați gura degeaba dacă încerci să-l convingi să renunțe. Ăsta e modul

de viață al familiei Jones, Sparky, şi nu pot face absolut nimic în această privință. Tot ce-ți cer este să nu dai de gol micul nostru aranjament. E secretul nostru şi nici măcar copiii nu trebuie să ştie ce-am pus noi la cale. Auzi, bătrâne? Strict între mine şi tine.

Şi asta n-a fost tot. Ca şi cum această declarație de solidaritate şi afecțiune n-ar fi fost suficientă, mai târziu, în cursul dimineții, domnul Osache a avut parte de o plimbare cu maşina pentru prima oară în aproape doi ani. Nu ghemuit pe jos, în spate, aşa cum stătea de obicei în trecut, ci chiar în față, pe scaunul copilotului, zburând ca vântul cu geamul deschis şi cu aerul blând al Virginiei venindu-i în față. Era o compensație sublimă să ruleze aşa pe şosea cu magnifica Polly la volanul Plymouth Voyagerului, şi cu mişcarea dubiței străbătându-i muşchii, şi cu nasul adulmecând avid fiecare miros fugar. Când şi-a dat seama, în fine, că această dubiță avea să facă parte din noul lui program de viață, a fost fascinat de perspectivele care i se deschideau. Viața cu Willy fusese bună, dar aceasta era poate încă şi mai bună. Căci tristul adevăr este că poeții nu şofează şi, chiar atunci când merg pe jos, nu ştiu mereu unde se duc.

Vizita la frizer a fost destul de chinuitoare, dar a suportat cu stoicism multiplele asalturi ale săpunului şi foarfecelor, nevrând să se plângă după ce avusese parte de atâta bunătate. O oră şi jumătate mai târziu, când au terminat cu el, părea cu totul alt câine. îi dispăruseră ghemotoacele de câlți de pe picioarele din spate, protuberantele slinoase care i se prelingeau pe mustăți, părul căzut în ochi. Nu mai era o haimana. Nu-ți mai era ruşine cu el. Fusese spilcuit, transformat într-un câine de societate burghez şi, dacă noutatea transformării îl îmboldea să se dea mare, să se împăuneze un pic, cine l-ar fi putut învinui că era încântat de norocul care dăduse peste el?

— Oho, a spus Polly în final, când i l-au adus. Dar ştiu c-au făcut o treabă bună, nu-i aşa? Acum nu-ți mai rămâne decât să iei premii la expozițiile de câini, Spark Cap-de-Afiş.

După alte douăzeci şi patru de ore s-au dus la veterinar. Domnul Osache se bucura că are ocazia să meargă din nou cu maşina, dar drumurile lui se încrucişaseră şi înainte cu oamenii aceia în halate albe şi ştia destule despre seringile şi termometrele şi mănuşile lor de cauciuc pentru a se teme de ceea ce avea să urmeze. În trecut, Doamna Gurevitch fusese întotdeauna cea care avusese grijă de programări, dar după moartea ei domnul Osache a fost cruțat de sâcâiala unor noi întâlniri cu breasla medicală. Willy fusese sau prea falit sau prea uituc pentru a-şi mai bate capul cu aşa ceva şi, dat fiind că după patru ani de nemers la doctor câinele era încă în viață, nu reuşea să înțeleagă la ce i-ar mai fi folosit un control medical. Dacă erai destul de bolnav ca să mori, doctorul n-avea cum să te salveze. Iar dacă nu erai bolnav, de ce să-i laşi să te tortureze cu înțepăturile şi ciocăniturile lor numai ca să ți se spună că sănătatea ta e în regulă?

Ar fi fost cumplit dacă Polly n-ar fi stat cu el în timpul examinării, ținându-l în brațe şi consolându-l cu vocea ei blândă, adorabilă. Chiar şi ajutat de ea, a tremurat şi s-a zgâlțâit de la un capăt la celălalt al vizitei şi de trei ori a sărit de pe masă şi a fugit la uşă. Numele doctorului era Bumside, Walter A. Bumside, şi nu conta absolut deloc faptul că şarlatanul părea să-l placă. Domnul Osache îl văzuse cum se uita la Polly şi pe pielea tânărului doctor adulmecase excitare. Ea era cea care-l atrăgea, interesul față de câinele ei nu era decât un vicleşug, un mod de a-i câştiga simpatia şi de a o impresiona cu sensibilitatea şi cu priceperea lui. Nu conta că spusese despre domnul Osache că e un câine cuminte şi că-l mângâiase pe cap şi râsese de tentativele lui de evadare. Făcea toate astea ca să ajungă mai aproape de Polly,

poate chiar să-i atingă trupul, iar Polly era atât de absorbită de grijă pentru câine încât nici nu observase manevrele canaliei.

— Nu-i prea rău, a spus doctorul. Ținând seama că a trecut prin atâtea.

— E un băiat bun care ține la tăvăleală, a spus Polly, dându-i domnului Osache o sărutare între ochi. Dar stomacul lui e în piuneze. Nici nu vreau să mă gândesc ce chestii or fi intrat în el.

— O să fie bine după ce-l veți trece pe un regim corect. Şi nu uitați să-i dați pastilele pentru viermi, într-o săptămână sau două veți începe probabil să vedeți o ameliorare considerabilă.

Polly i-a mulțumit doctorului, iar la plecare, când i-a dat mâna lui Bumside, domnul Osache n-a putut să nu observe că Señor Mierosul a ținut-o mai îndelung decât s-ar fi cuvenit. Când, la politicosul „la revedere” al lui Polly, a răspuns „Plăcerea a fost de partea mea”, câinele a avut pornirea subită de a sări pe el ca să-l muşte de picior. Polly a pornit spre uşă şi în momentul în care o deschidea, doctorul a adăugat:

— Vorbiți cu June de la recepție. O să vă programeze pentru cealaltă chestiune.

— N-a fost ideea mea, i-a răspuns Polly. Soțul meu vrea însă aşa.

— Are dreptate, a spus Bumside. Simplifică lucrurile şi, pe termen lung, îl va face mult mai fericit pe Sparky.

Dick s-a întors acasă joi seara, ceea ce înseamnă că dimineața de vineri a fost mult mai anostă decât fuseseră diminețile precedente. Fără ceasuri clandestine de desfătare

petrecute în casă. Fără să stea în baie şi s-o vadă pe Polly îmbăindu-se. Fără scrob. Fără lapte îndulcit din castronaşele de cereale ale copiilor. În mod obişnuit, pierderi de o asemenea magnitudine l-ar fi necăjit, dar în dimineaţa aceea de vineri nu i-au produs decât o vagă tresărire de regret. Domnul Osache nu mai era lipsit de speranţă, ştia că duminică după-amiază, după plecarea lui Dick, i se va deschide din nou uşa. Era un gând consolator şi, cu toate că în ziua aceea burniţa şi aerul – semn de toamnă – se răcise, s-a instalat în cuşca lui cu osul de cauciuc pe care i-l cumpărase Polly de la frizer şi-l morfolea, în timp ce, înăuntru, familia îşi lua micul dejun. A auzit autobuzul venind şi plecând, a auzit cum demara dubiţa şi, în intervalul dinaintea întoarcerii lui Polly, Dick şi-a făcut apariţia în curte pentru a-l saluta. În dimineaţa aceea, pilotul părea mai bine dispus şi când l-a lăudat pe domnul Osache pentru frumoasa lui tunsoare şi l-a întrebat cum o mai duce, generozitatea câinelui a fost mai puternică decât suspiciunile lui: a reacţionat lingându-i discret, cu eleganţă, mâna. Nu că ar fi avut ceva împotriva lui Dick, şi-a spus. îl compătimea însă pentru că nu ştia să se bucure de viaţă. Lumea este plină de minuni şi era mai mare păcatul ca un om să-şi piardă vremea necăjindu-se degeaba.

Domnul Osache presupunea că va avea mult de aşteptat, că timpul va trece încet şi greu până la întoarcerea acasă a copiilor şi se pregătise să-l petreacă făcând cât mai puţine cu putinţă: să dormiteze, să morfolească osul, să se plimbe prin curte dacă o să stea ploaia. Trândăveala era singura treabă programată, dar Dick îi dădea întruna cu ce zi mare era şi cum „venise în sfârşit momentul adevărului14, şi de la o vreme domnul Osache a început să se întrebe dacă nu cumva îi scăpase ceva. Nu-şi dădea seama despre ce anume vorbea Dick, dar după toate vorbele acelea misterioase, n-a fost surprins când, după întoarcerea acasă a lui Polly care-l dusese pe Tigruţ, i s-a cerut să

sară în dubită şi să mai plece o dată la drum. Dată fiind prezența lui Dick era, desigur, altfel, dar cine era el ca să-şi permită să protesteze împotriva unei mici modificări de protocol? Dick era pe scaunul şoferului, Polly şedea alături de el, iar domnul Osache a fost pus în spate, pe un prosop de plajă aşternut de Dick să protejeze maşina împotriva părului de câine. Geamul din spate nu putea fi coborât, ceea ce reducea considerabil plăcerea călătoriei, dar acțiunea în sine i se părea agreabilă şi, una peste alta, prefera locul unde era acum locului în care fusese înainte.

Îşi dădea totuşi seama că între soții Jones exista o anumită încordare. Drumul continua, şi devenea tot mai clar că Polly era neobişnuit de tăcută; în loc să privească spre Dick, privea pe geamul din dreapta ei şi de la o vreme tăcerea ei l-a descumpănit pare-se şi pe Dick.

— Uite ce e, Polly, i-a spus. Îmi pare foarte rău. Dar chiar e spre binele lui.

— Nu vreau să vorbesc despre asta, i-a răspuns. Ai hotărât şi cu asta, basta. Îmi cunoşti părerea, aşa că ce sens are să mai discutăm?

— Nu sunt singurul care s-a gândit la asta. E o practică obişnuită.

— A, da? Şi cum ți-ar plăcea dacă ți s-ar face ție aşa ceva?

Dick a emis un sunet cam la jumătatea drumului dintre un mârâit şi un râset.

— Fii serioasă, dragă. Termină cu chestiile astea. E câine. Nici măcar n-o să ştie ce i s-a întâmplat.

— Te rog, Dick. Nu vreau să vorbesc despre asta.

— De ce nu? Dacă te supără atât de mult...

— Nu. Nu în fața lui. Nu-i corect.

Dick a râs din nou, dar de data aceasta râsul lui a sunat ca o zgomotoasă reacție de uluire, ca hohotul cuiva căruia nu-i vine să-şi creadă urechilor.

— Glumeşti, probabil, i-a zis. Adică, ce naiba, Polly, doar vorbim despre un câine!

— N-ai decât să râzi cât vrei. N-o să mai scot însă nicio vorbă pe această temă în această maşină.

Şi, într-adevăr, n-a mai scos nicio vorbă. Se spusese însă suficient pentru ca domnul Osache să înceapă să fie îngrijorat şi când, în cele din urmă, maşina s-a oprit şi a văzut că se aflau în fața clădirii pe care el şi Polly o mai vizitaseră marți dimineața, clădirea în care se afla cabinetul lui

Walter A. Bumside, doctor în medicină veterinară, a ştiut că o să i se întâmple ceva îngrozitor.

Şi, într-adevăr, s-a întâmplat. Bizar era însă faptul că Dick avusese dreptate. Domnul Osache n-a ştiut niciodată ce pățise. L-au adormit cu un ac înfipt în coapsă şi după efectuarea exciziei, când a fost dus înapoi în dubită, era încă prea amețit pentru a şti unde se află, ba chiar cine este şi dacă este. Abia mai târziu, când efectul anestezicului se epuizase, a început să simtă durerea care-i fusese provocată, dar nici atunci nu şi-a dat seama ce anume o cauzase. Ştia din ce parte vine, ceea ce nu însemna însă că ştia de ce este acolo şi deşi ținea foarte mult să examineze locul, a amânat pentru moment, dându-şi seama că-i lipsea puterea trebuincioasă pentru a-şi răsuci corpul în poziția potrivită. Se afla deja în cuşca lui, întins pe partea stângă şi încă năuc, iar Polly

era în genunchi în fața ușiței deschise, mângâindu-l pe cap şi dându-i să mănânce din palmă – bucățele de antricot fript în sânge. Carnea avea o savoare extraordinară, dar adevărul e că nu prea avea poftă în clipa aceea şi dacă accepta ceea ce i se dădea, era numai pentru a-i face ei plăcere. Ploaia încetase. Dick plecase undeva împreună cu Tigruț, iar Alice era încă la şcoală, dar se consola cu prezența lui Polly şi, în timp ce ea continua să-l mângâie pe cap şi să-l asigure că totul va fi bine, el se întreba ce naiba o fi pățit şi de ce-l durea atât de tare.

După o vreme, a explorat daunele şi a descoperit ce anume lipsea, dar fiind câine şi nu biolog sau profesor de anatomie, nu avea încă idee de ceea ce i se întâmplase. Da, într-adevăr sacul era gol, dar ce însemna exact asta? îi făcuse întotdeauna plăcere să-şi lingă respectiva parte, îşi făcuse chiar un obicei regulat din asta de când ținea minte, dar cu excepția gingaşelor globuri propriu-zise, toate celelalte din zonă păreau să fie la locul lor. De unde era să ştie că părțile lipsă purtaseră răspunderea transformării lui în tată de mai multe ori? Cu excepția legăturii de zece zile cu Greta, corcitura din Iowa City, celelalte idile ale lui fuseseră mereu scurte – împerecheri impetuoase, acuplări imprevizibile, tăvăleli frenetice în fân – şi nu văzuse niciodată vreun cățel procreat de el. Şi chiar dacă i-ar fi văzut, cum ar fi putut face legătura? Dick Jones îl transformase în eunuc, dar în propriii săi ochi continua să fie prințul dragostei, lordul spiței de Romeo canini şi avea să le facă în continuare curte doamnelor până la ultima suflare. Deocamdată, nu realiza dimensiunea tragică a propriei sale vieți. Nu conta decât durerea fizică şi odată aceasta dispărută, nu s-a mai gândit niciodată la operație.

A mai trecut un număr de zile. S-a acomodat cu ritmurile casei, s-a obişnuit cu diferitele veniri şi plecări din jurul său, a ajuns să înțeleagă deosebirile dintre zilele săptămânii şi sfârşitul

săptămânii, să distingă zgomotul autobuzului şcolar de cel al dubiței curierului, mirosurile animalelor care locuiau în pădurea de la marginea curții: veverițe, ratoni, iepuri, toate speciile de păsări. Ştia deja că păsările nu merită osteneala, dar ori de câte ori nimerea pe peluză vreo făptură neînaripată, lua asupra sa misiunea de a-l alunga pe intrus de pe proprietate, repezindu-se asupra lui într-o explozie frenetică de lătrături şi mârâieli. Mai devreme sau mai târziu, aveau să-şi dea seama că e înlănțuit de afurisita aia de sârmă, dar pentru moment cei mai mulți erau suficient de intimidați de prezența lui pentru ca jocul să rămână interesant. Cu excepția pisicii, fireşte, dar aşa se întâmpla întotdeauna cu pisicile, iar motanul negru de alături calculase deja exact lungimea lesei care-l ținea legat de sârmă, ceea ce înseamnă că ştia care sunt limitele mobilității domnului Osache în oricare punct al curții. Intrusul felin se poziționa mereu într-un loc ales pentru a-i cauza maximum de frustrare: cu câțiva centimetri mai departe decât putea ajunge câinele. Domnul Osache nu putea să facă absolut nimic în această privință. Decât, doar, fie să stea acolo şi să latre până-i ieşea sufletul, în timp ce motanul îl scuipa şi-l plesnea peste bot cu ghearele scoase, fie să se retragă în cuşcă şi să pretindă că ignoră motanul, chiar dacă bestia sărea atunci pe acoperiş şi începea să-şi ascută ghearele de şindrilele de lemn de cedru, chiar deasupra capului lui. Astea erau alternativele: să fie sau zgâriat, sau batjocorit. Şi în ambele cazuri era o poziție perdantă. Pe de altă parte, din aceeaşi cuşcă puteau fi văzute câteva mici minuni, mai ales noaptea. De exemplu, o vulpe argintie care a străbătut în goană peluza la ora trei dimineața şi a dispărut înainte ca domnul Osache să facă vreo mişcare, imprimându-i în minte o imagine atât, de vie, atât de cristalină în perfecțiunea ei, încât a continuat să-l urmărească zile întregi după aceea: o viziune de imponderabilitate şi viteză, grația sălbăticiunii absolute. Apoi, o noapte de septembrie a adus

căprioara care a apărut din pădure, a păşit în vârful picioarelor prin iarbă preţ de douăzeci-treizeci de secunde şi, după aceea, speriată de zgomotul unei maşini de undeva din depărtare, a zbughit-o înapoi în pădure, lăsând petece mari de pământ dezgolite de iarbă, vizibile toată săptămâna următoare.

Domnul Osache a ajuns să țină extrem de mult la peluză – pentru senzația de pufos, de vătuit, pe care o dădea, pentru cosaşii care săreau încolo şi încoace printre firele verzi, pentru mirosul de țărână care se ridica spre tine din toate direcțiile, şi pe măsura trecerii timpului a înțeles că el şi Dick aveau poate un singur lucru în comun: dragostea profundă, irațională, pentru această peluză. Era legătura şi în acelaşi timp cauza celor mai mari divergențe filosofice dintre ei. Pentru domnul Osache, peluza era un dar de la Dumnezeu şi considera că trebuia tratată ca un pământ sfânt. Dick credea şi el în această frumusețe, dar ştia că ea se născuse din efort uman şi că pentru a dăinui avea nevoie de nesfârşită atenție şi străduință. Termenul era *îngrijirea peluzei* şi până la mijlocul lui noiembrie n-a trecut nicio săptămână fără ca Dick să nu consacre măcar o zi întreagă tunderii şi cosirii peticului lui de pajişte de un sfert de pogon. Avea propria lui maşină – un vehicul portocaliu cu alb care arăta ca o corcitură între un cărucior de golf şi un tractor pitic – şi de fiecare dată când pornea motorul, domnul Osache era încredințat că o să moară. Detesta vacarmul făcut de chestia aia, detesta furia asurzitoare a smuciturilor şi bolboroselilor ei, detesta mirosurile de benzină pe care le împrăştia în fiecare colț al aerului. Ori de câte ori Dick se năpustea în curte călare pe ea, se ascundea în cuşcă, băgându-şi capul sub pătură şi străduindu-se în zadar să-şi astupe urechile. De fapt n-avea scăpare, nu exista soluție dacă nu era lăsat să iasă cu totul din curte. Dick avea însă regulile lui şi deoarece domnul Osache se cuvenea să fie în curte, pilotul se prefăcea că nu observă suferința câinelui. Săptămânile treceau

una după alta şi pe măsură ce agresiunile împotriva urechilor lui continuau, domnul Osache s-a văzut în situaţia de a nutri anumite resentimente la adresa lui Dick, care refuza să ţină seama de el.

Neîndoielnic, atunci când Dick era plecat, situaţia se ameliora. Era un fapt de viaţă şi s-a învăţat să-l accepte, aşa cum se învăţase cândva să accepte tratamentul aspru la care-l supunea doamna Gurevitch. La început îi fusese pur şi simplu ostilă şi primul an în Brooklyn fusese bogat în palme usturătoare peste nas şi muştruluieli arţăgoase din partea bătrânei pisăloage, o acumulare de duşmănie de ambele părţi. Dar toate astea se schimbaseră, nu-i aşa? în cele din urmă o cucerise şi cine ştie dacă nu avea să se întâmple la fel şi cu Dick? în acelaşi timp, încerca să nu se gândească prea mult la asta. Avea acum trei persoane de iubit şi după ce îşi petrecuse întreaga viaţă în postura de câine cu-un-singur-stăpân, era mai mult decât suficient. Până şi Tigruţ începea să promită şi de când se învăţase să se ţină la distanţă de degeţelele lui pişcăcioase, putea să fie chiar amuzant să stai cu el – în doze mici. Cu Alice, în schimb, nicio doză nu era prea mare. Ar fi vrut ca ea să-şi poată petrece mai mult timp împreună cu el, dar era plecată toată ziua la blestemata aia de şcoală şi socotind lecţiile de balet de marţi după şcoală şi lecţiile de pian de joi, pentru a nu mai vorbi de temele pe care trebuia să le facă zilnic, întâlnirile lor se reduceau de obicei la o scurtă conversaţie dis-de-dimineaţă, în timp ce ea îi aranja păturile şi-i umplea castroanele cu mâncare şi cu apă – şi din nou după întoarcerea ei acasă, până la răstimpul dinainte de cină, când îi povestea ce i se întâmplase începând de dimineaţă şi-l întreba cum o dusese el în ziua aceea. Era unul dintre lucrurile care-i plăceau cel mai mult la ea: modul în care-i vorbea, trecând calm de la un punct la altul nelăsând nimic pe dinafară» ca şi cum nici nu s-ar fi pus vreodată problema ca el să nu înţeleagă

tot ce-i spunea. Alice îşi petrecea cea mai mare parte a timpului trăind în lumea unor ființe imaginare şi l-a luat în lumea aceea şi pe domnul Osache, făcându-l partenerul ei, protagonist alături de ea, principalul interpret masculin. Sâmbetele şi duminicile erau pline de asemenea improvizații trăsnite. Aşa cum era ceaiul de la castelul Baroanei de Dunwitty, o intrigă machiavelică frumoasă, dar periculoasă având ca obiectiv cucerirea regatului Floriania. Sau cutremurul din Mexic. Sau uraganul din Gibraltar. Sau naufragiul care i-a făcut să eşueze pe Insula Nemo unde unica hrană consta în aşchii de crenguțe şi coji de ghindă, dar dacă izbuteai să găseşti târâtoarea nocturnă fermecată care trăia chiar sub scoarța pământului şi s-o înfuleci dintr-o singură înghițitură, erai înzestrat cu puterea de a zbura. (Domnul Osache a înghițit viermele dat de ea şi după aceea, cu Alice agățată de spinarea lui, s-a avântat în aer şi au evadat de pe insulă.)

Tigruț însemna alergări şi salturi. Alice însemna cuvinte şi înfrățirea minților. Ea era sufletul matur în trup tânăr care-şi convinsese părinții să-l lase să stea, dar acum, când se afla acolo şi petrecuse o vreme printre ei, ştia că Polly era cea care avea cea mai mare nevoie de el. După ce se ținuse scai de ea vreo câteva zeci de zile şi ascultase ce-i spunea şi urmărise ce făcea, domnul Osache a înțeles că era, în aceeaşi măsură ca el, prizonieră a împrejurărilor. Când l-a întâlnit pe Dick nu avea decât optsprezece ani. Abia terminase liceul şi, ca să câştige nişte bani înainte de a-şi începe, în toamnă, studiile la colegiul din Charlotte, Carolina de Nord, se angajase pe post de chelneriță sezonieră la un restaurant pescăresc din Alexandria. Când Dick a intrat pentru prima oară în restaurant, i-a şi cerut o întâlnire. Avea cu nouă ani mai mult decât ea şi i s-a părut atât de chipeş şi de sigur pe sine încât şi-a îngăduit să meargă mai departe decât avusese de gând. Idila a continuat trei sau patru săptămâni şi după aceea ea s-a întors în Carolina de Nord ca să se ducă la

colegiu. Intenționa să obțină o diplomă în domeniul pedagogiei şi să devină învățătoare, dar la capătul primei luni din primul semestru a descoperit că este gravidă. Când le-a dat vestea, părinții ei fost ultragiați. I-au spus că este o târfă, că i-a făcut de ruşine cu promiscuitatea ei iar apoi au refuzat să-i dea fie şi cel mai mic ajutor, ceea ce a provocat o ruptură în familie care nu s-a reparat niciodată, nici măcar după nouă ani de scuze şi regrete de ambele părți. Nu că ar fi ținut să se mărite cu Dick, dar după ce tatăl ei îi întorsese spatele, unde era să se ducă? Dick îi spunea că o iubeşte. O ținea una şi bună că este cea mai drăgălaşă, cea mai remarcabilă fată de pe suprafața pământului şi după vreo două luni de oscilări dintr-o extremă în cealaltă, de căderi în cele mai disperate tipuri de speculație (să facă un avort, să dea copilul spre adopție, să păstreze copilul şi să se descurce de una singură), a cedat sub presiune şi a abandonat şcoala pentru a se mărita cu Dick. Îşi închipuia că, după ce copilul va creşte destul de mare, va putea să se întoarcă la colegiu, dar Alice s-a născut cu tot soiul de probleme medicale şi în următorii patru ani, viața lui Polly a fost acaparată de doctori, spitale şi intervenții chirurgicale exploratorii, un şir nesfârşit de tratamente şi consultații pentru a-şi menține în viață fetița. Cea mai meritorie performanță a ei ca ființă umană – i-a spus într-o dimineață domnului Osache – a fost modul în care a avut grijă de Alice şi a salvat-o, dar cu toate că pe vremea aceea nici ea nu era decât o fetiță, se întreba dacă nu cumva asta a sleit-o de puteri pentru totdeauna. Când Alice s-a făcut destul de bine pentru a merge la şcoală, Polly ar fi vrut să se întoarcă şi ea la colegiu, dar atunci a rămas gravidă cu Tigruț şi a fost încă o dată nevoită să amâne. Acum era probabil prea târziu. Dick începea să câştige bine şi dacă adăugai la salariul lui cele câteva investiții pe care le făcuse, starea lor materială era chiar satisfăcătoare. El nu voia ca ea să lucreze şi ori de câte ori îi spunea că i-ar plăcea totuşi s-o facă,

primea invariabil acelaşi răspuns. Avea deja o carieră, spunea el. A fi soţie şi mamă este o slujbă suficient de grea pentru orice femeie şi atâta timp cât el era în stare să aibă grijă de ea, de ce să schimbe situaţia numai de dragul schimbării? După aceea, pentru a-i dovedi cât de mult o iubeşte, s-a dus şi i-a cumpărat această casă mare şi frumoasă.

Polly îşi iubea casă, dar nu-l iubea pe Dick. Pentru domnul Osache era foarte limpede că aşa stau lucrurile şi, cu toate că Polly încă n-o ştia, n-avea să mai treacă multă vreme până când adevărul o va izbi drept în faţă. De aceea avea nevoie de domnul Osache şi dat fiind că el o iubea mai mult decât pe oricare altă persoană în viaţă, era bucuros să-i servească drept confident şi cutie de rezonanţă. Nu mai exista nimeni altul care să îndeplinească acest rol; şi deşi nu era decât un biet câine care nu putea nici s-o sfătuiască, nici să-i răspundă la întrebări, simpla lui prezenţă ca aliat era suficientă pentru a-i da curaj să facă anumiţi paşi pe care altfel nu i-ar fi făcut. Faptul că stabilise propriile ei reguli în privinţa primirii lui în casă nu era nicidecum grav, dar în felul său neînsemnat era un act de sfidare la adresa lui Dick, un exemplu de trădare care, cu vremea, putea să ducă la trădări mai mari, mai semnificative. Şi domnul Osache, şi Polly ştiau prea bine că Dick nu-l voia în casă, şi această interdicţie nu făcea decât să sporească plăcerea vizitelor lui, conferindu-le un aer de pericol şi de clandestinitate, de parcă Polly şi cu el ar fi fost complici într-o revoltă de palat împotriva regelui. Domnul Osache fusese recrutat într-un război al nervilor şi al antagonismelor înăbuşite şi cu cât stătea mai mult acolo, cu atât mai crucial devenea rolul lui. În loc să se certe în legătură cu ei înşişi, Dick şi Polly se certau acum în legătură cu el, folosind câinele drept pretext pentru a-şi pleda cauzele şi cu toate că domnul Osache era rareori de faţă la discuţii, ascultând ce vorbea Polly la telefon cu sora ei aflase destule pentru a şti că în jurul lui se dăduseră

câteva bătălii crâncene. Ciorovăiala privind părul de pe covor era doar unul dintre exemple. Polly avea întotdeauna grijă să elimine din casă urmele domnului Osache atunci când aştepta întoarcerea lui Dick, aspirând cu asiduitate fiecare loc prin care trecuse câinele, aşezându-se chiar în patru labe atunci când era necesar şi folosind fâşii de scotch pentru a îndepărta eventualele fire de păr lăsate în urmă de aspirator. Odată, totuşi, când a făcut această treabă mai de mântuială, Dick a descoperit câteva smocuri din blana domnului Osache pe covorul din camera de zi. Din felul cum i-a descris Polly incidentul surorii ei Peg, din Durham, a reieşit că acele câteva ghemotoace de puf au dus la o confruntare prelungită şi brutală.

— Dick mă întreabă ce caută aici firele astea de păr, i-a povestit ea, aşezată pe un scaun de bucătărie şi fumând una dintre rarele ei ţigări de dimineaţă, iar eu îi spun că nu ştiu, poate au căzut de pe unul dintre copii. După aceea se duce sus în dormitor şi mai găseşte unul, lângă noptieră. Iese, ţinând grozăvia între degete şi spune – presupun că nu ştii nici despre ăsta nimic, şi eu îi răspund nu, de ce-ar trebui să ştiu? Poate că provine din peria lui Sparky. Peria lui? spune Dick, ce faci cu peria lui în dormitor? O curăţ, spun, străduindu-mă să-mi păstrez calmul, ce contează? Dar Dick nu se lasă cu una cu două. Trebuie să dea de capăt misterului, aşa că insistă. De ce n-ai curăţat-o în curte, întreabă, acolo unde trebuie s-o faci? Pentru că ploua, îi spun, servindu-i a paisprezecea gogoaşă din conversaţie. Şi atunci de ce n-ai făcut-o în garaj? întreabă. Pentru că n-am vrut, spun. E prea întuneric acolo. Aşa că, spune, începând să-şi iasă cu adevărat din pepeni, bagi în casă peria câinelui şi o cureţi pe pat. Corect, îi spun, am curăţat-o pe pat pentru că acolo am avut chef s-o curăţ şi el, cică, nu crezi că e dezgustător, Polly? Nu ştii cât de tare îmi displace? Ce să-ţi spun, Peg, am mai ţinut-o aşa încă vreo zece minute. Toată porcăria asta meschină mă împinge uneori în

pragul nebuniei. Nu suport să-l mint, dar ce altceva aş putea să fac atunci când ne ambalăm în neînțelegerile astea stupide? Nu poți să-ți închipui cât de încuiat e individul. Are inimă bună, dar jumătate din timp uită că o are. Doamne! Dacă i-aş spune că las câinele în casă, probabil că ar da divorț. Şi-ar face pur şi simplu bagajul şi s-ar căra.

Aşa arăta răzmerița maritală în mijlocul căreia nimerise domnul Osache. Mai devreme sau mai târziu, ceva trebuia să se frângă, dar atâta timp cât Polly nu se trezea şi nu-l dădea pe uşă afară pe netrebnic, atmosfera avea să rămână încărcată de intrigi şi de animozități latente, de comploturile şi de contra-comploturile iubirii muribunde. Domnul Osache s-a străduit din răsputeri să se adapteze la toate astea. Atâtea erau însă noi pentru el, existau atâtea lucruri pe care trebuia să le mai studieze şi să le deslușească, încât căsătoria lui Polly, cu bunele şi cu relele ei, nu ocupa mai mult decât o fracțiune din energiile lui. Familia Jones îl introdusese într-o lume diferită de cea pe care o cunoscuse cu Willy şi nu trecea nicio zi în care să nu trăiască experiența unei noi descoperiri sau să nu simtă un regret pentru ceea ce lipsise din viața sa anterioară. Nu era vorba numai de plimbările zilnice cu dubița şi nici de mesele regulate sau de absența căpuşelor şi a puricilor din blana lui. Mai erau şi fripturile la grătar pe terasa din spate, oasele de antricot de la restaurant pe care le căpăta ca să le roadă, ieşirile la sfârşit de săptămână la lacul Wanacheebee şi partidele de înot cu Alice în apa rece, euforia simțământului atotcuprinzător de splendoare şi bunăstare. Aterizase în America garajelor pentru două maşini, a împrumuturilor pentru renovarea caselor şi a centrelor comerciale în stil neorenascentist şi trebuie spus că nu avea nimic de obiectat. Willy întotdeauna atacase lucrurile din această categorie, înjurându-le în stilul lui indirect, comic, dar Willy le privise de acolo de unde stătea el, adică din afară, refuzând să le

acorde vreo şansă. Acum, când era înăuntru, domnul Osache se întreba unde greşise stăpânul său şi de ce se străduise cu atâta sârg să defăimeze atracțiile vieții bune. Poate că nu era chiar perfect aici, în locul acesta, dar erau multe de spus în favoarea acestei vieți şi, după ce te obişnuiai cu mecanismele sistemului, nu mai părea foarte important faptul că erai priponit toată ziua de o sârmă. Când erai acolo de două luni şi jumătate, nu-ți mai păsa nici măcar că te cheamă Sparky.

5

Conceptul de vacanță familială îi era total necunoscut. În Brooklyn, pe vremea când era cățel, o auzise uneori pe doamna Gurevitch folosind cuvântul *vacanță*, dar el nu putea să fie legat niciodată şi nicicum de cuvântul *familie*. Întrerupându-şi brusc treburile gospodăreşti, *Mom-san* se trântea pe canapea, îşi punea picioarele pe măsuța de cafea şi scotea un oftat lung, satisfăcător.

— Asta e, spunea. Sunt în vacanță.

În conformitate cu acest uzaj, cuvântul părea a fi un sinonim pentru *canapea*, sau poate că nu era decât un mod mai elegant de a desemna actul şederii. În orice caz, n-avea nimic de-a face cu familiile şi în niciun caz nimic de-a face cu ideea de călătorie. Călătorie era ceea ce făcea el împreună cu Willy şi în toți anii pe care-i petrecuseră umblând, nu-şi putea aminti nici măcar o singură împrejurare în care din gura stăpânului său să fi ieşit cuvântul *vacanță*. Ar fi fost poate altfel dacă Willy ar fi fost

angajat cu leafa undeva, dar cu excepția câtorva îndeletniciri întâmplătoare de-a lungul drumului (măturarea podelelor într-un bar din Chicago, ucenic la serviciul de curierat al unei întreprinderi din Philadelphia) fusese întotdeauna propriul său stăpân. Pentru ei, timpul se scursese fără întreruperi şi neavând nevoie să împartă calendarul în perioade de muncă şi perioade de odihnă, fără motive speciale de a respecta sărbători naționale, zile libere, aniversări sau sărbători religioase, trăiseră într-o lume aparte, liberă de grija ceasornicului şi a numărării orelor care consumă atât de mult din timpul tuturor celorlalți. Singura zi a anului care se deosebea de celelalte era Crăciunul, dar Crăciunul nu era o vacanță, era o zi de muncă. Când venea douăzeci şi cinci decembrie, indiferent cât de extenuat sau de mahmur ar fi fost, Willy nimerea de fiecare dată direct în costumul lui de Moş Crăciun şi-şi petrecea ziua cutreierând străzile, răspândind speranță şi bună dispoziție. Era modul său de a-şi onora părintele spiritual, de a-şi aminti legământul de curățenie şi jertfe de sine pe care-l făcuse. Vorbăria stăpânului său despre pace şi fraternitate i se părea domnului Osache un pic prea rudimentară, dar oricât de dureros era să vadă cum ajung uneori banii lor de cină în mâinile câte unuia care o ducea mai bine decât ei, ştia că nebunia lui Willy îşi avea metoda ei. Binele zămisleşte bine; răul zămisleşte rău; şi chiar dacă binele pe care-l faci este răsplătit cu rău, n-ai de ales, trebuie să continui să dai mai mult bine decât primeşti. Altminteri – şi acestea erau exact cuvintele lui Willy –, la ce să te mai osteneşti să trăieşti?

Alice a fost prima care a rostit cuvintele *vacanță familială*. Era sâmbătă după Ziua Recunoştinței şi ieşise chiar atunci în curte cu o pungă de plastic transparent plină cu resturi de curcan şi de umplutură – noi miracole din bucătăria albă a lui Polly. Înainte de a-i răsturna mâncarea în castron, Alice s-a aşezat pe vine lângă el şi i-a spus:

— S-a aranjat, Sparky. Plecăm într-o vacanță familială. Luna viitoare, când nu am şcoală, tăticu' ne duce la Disney World.

Era atât de fericită şi de surescitată, încât domnul Osache a tras concluzia că este o veste bună şi, cum nu i-a trecut prin minte că nu fusese inclus de Alice în *noi* şi în ne a fost mai interesat de hrana pe care era pe punctul de a o mânca decât de posibilele consecințe ale acestui termen nou. I-au trebuit vreo treizeci de secunde pentru a da gata curcanul şi apoi, după ce-a lipăit jumătate de castron de apă, s-a întins pe iarbă şi a ascultat-o pe Alice care-i dădea amănunte. Lui Tigruț o să-i facă plăcere să-i vadă pe Mickey Mouse şi pe Rățoiul Donald, i-a spus, şi cu toate că ea era prea mare pentru asemenea copilării, îşi aminteşte ce mult i-au plăcut şi ei când era mică. Domnul Osache ştia cine era acest Mickey Mouse şi, bazându-se pe ceea ce i se spusese, n-a fost din cale afară de impresionat. Cine a auzit vreodată de un şoarece care să țină un câine drept animal de companie? Era de râs, zău aşa, o insultă la adresa bunului-gust şi a bunului-simț, o pervertire a ordinii fireşti a lucrurilor.

Orice nătâng ar fi putut să-ți spună că trebuia să fie invers. Făpturile mari domnesc peste făpturile mici şi dacă exista pe lumea asta un lucru de care să fie sigur, ştia negreşit că şoarecii sunt mai mici decât câinii. Aşa că, în după-amiaza aceea de sâmbătă de sfârşit de noiembrie, era extrem de nedumerit auzind că Alice vorbeşte atât de entuziast despre apropiata lor călătorie. Pur şi simplu, nu izbutea să înțeleagă de ce şi-ar dori cineva să călătorească sute de kilometri numai pentru a vedea un şoarece fals. N-o fi avut ea, viața cu Willy, prea multe avantaje, dar nimeni n-ar fi putut să-l acuze pe domnul Osache că n-a călătorit. Fusese peste tot şi la vremea lui văzuse mai totul. Nu era cazul s-o spună el, dar dacă familia Jones căuta un loc

interesant de vizitat, tot ce aveau de făcut era să întrebe şi ar fi fost încântat să-i conducă spre oricare dintr-o duzină de locuri drăguțe.

Subiectul n-a mai fost abordat în acel sfârşit de săptămână. Luni dimineața însă, când a surprins conversația telefonică dintre Polly şi sora ei, câinele şi-a dat seama cât de greşit înțelesese tot ce-i spusese Alice. Nu era vorba doar de o plimbare cu maşina pentru a-l vedea pe şoarece urmată imediat de întoarcerea acasă, ci de două săptămâni de haimanalâc şi fâțâială. Se discuta despre avioane şi hoteluri, maşini închiriate şi echipament de scufundări, rezervări de mese la restaurante şi reduceri de tarif pentru familii. Nu doar în Florida, ci şi în Carolina de Nord, şi ascultând-o pe Polly care discuta aranjamentele pentru petrecerea Crăciunului la Durham, împreună cu Peg, şi-a dat în cele din urmă seama că indiferent unde-i va duce această vacanță familială, el n-o să meargă cu ei.

— Avem nevoie de o schimbare, spunea Polly, şi poate c-o să ne prindă bine. Naiba ştie, Peg, dar încercarea moarte n-are. Mi-a întârziat zece zile şi dacă înseamnă ceea ce cred eu, ar trebui să mă hotărăsc foarte repede, nu-i aşa?

Şi apoi, după o scurtă tăcere:

— Nu, încă nu i-am spus. Dar călătoria a fost ideea lui şi încerc s-o privesc ca pe un semn bun.

A urmat încă o tăcere şi după aceea a auzit, în sfârşit, cuvintele care i-au dezvăluit ce însemna cu adevărat *vacanța familială*:

— O să-l lăsăm la o canisă. Se spune că la vreo cincisprezece kilometri de aici ar fi una bună. Mulțumesc că mi-ai

amintit, Peg. Ar trebui să mă ocup imediat. Locurile astea pot fi îngrozitor de aglomerate în preajma Crăciunului.

A rămas pe loc şi a aşteptat să termine, urmărind-o cu una din privirile acelea stoice, deznădăjduite, pe care câinii le oferă de patruzeci de mii de ani oamenilor.

— Nu te necăji, Spark Cap-de-Afiş, i-a spus punând jos receptorul. Nu-s decât două săptămâni. Până să apuci să ţi se facă dor de noi, ne vom fi şi întors.

După aceea, aplecându-se ca să-l îmbrăţişeze, a adăugat:

— Oricum, mie îmi va fi mai tare dor de tine decât ţie de mine. Parcă ai face parte din mine, potaie bătrână, şi nu mai pot trăi fără tine.

Prea bine, aşadar se vor întoarce. Acum era destul de sigur de asta, ceea ce nu însemna însă că n-ar fi preferat să meargă cu ei. Nu că ar fi ţinut foarte tare să fie închis într-o cameră de hotel din Florida sau să călătorească în compartimentele de bagaje ale avioanelor, îl deranja însă principiul întregii afaceri. Willy nu plecase niciodată fără el. Niciodată, în nicio împrejurare, şi nu era obişnuit să fie tratat aşa. Poate că fusese răsfăţat, dar din punctul lui de vedere, fericirea canină presupunea mai mult decât a fi dorit. Trebuia să te simţi necesar.

Era un pas înapoi, dar în acelaşi timp ştia că nu-i sfârşitul lumii. Ajunsese să înveţe acest lucru şi, în condiţii normale, domnul Osache şi-ar fi revenit probabil din dezamăgire şi şi-ar fi ispăşit pedeapsa la închisoare cu o cuviincioasă docilitate. La urma urmei, trecuse şi prin greutăţi mai mari; numai că la trei zile după ce primise vestea proastă, a simţit mai întâi câteva zvâcnituri dureroase în abdomen, iar în următoarele două

săptămâni şi jumătate durerea i-a cuprins coapsele, membrele şi până şi gâtlejul. Nişte spirite rele îşi făceau mendrele înăuntrul lui şi ştia că cel care le băgase acolo fusese doctorul Bumside. Şarlatanul fusese prea ocupat să se uite la picioarele lui Polly pentru a-l examina aşa cum se cuvine şi trebuie să fi trecut cu vederea ceva, să fi uitat să-i facă o analiză sau să-i privească sângele la microscopul potrivit. Simptomele erau încă prea vagi pentru a produce vreo manifestare externă (vomă sau diaree sau convulsii), dar pe măsura trecerii zilelor domnul Osache se simțea din ce în ce mai prost şi, în loc să privească cu detaşare ideea acestei vacanțe familiale, era din ce în ce mai bosumflat şi mai indispus din cauza ei, o diseca într-o mie de componente supărătoare, şi ceea ce păruse la început un mic obstacol de trecut s-a prefăcut în curată nenorocire.

Nu că ar fi fost chiar atât de rău la canisă. Până şi el şi-a dat seama, iar atunci când Alice şi tatăl ei l-au depus acolo în după-amiaza zilei de şaptesprezece decembrie, domnul Osache a fost nevoit să admită că Polly nu lăsase lucrurile la voia întâmplării. Dog Haven nu era nici Sing Sing, nici Insula Diavolului, nici lagăr de internare pentru animale chinuite sau neglijate. Situat pe o proprietate de douăzeci de pogoane care făcuse parte cândva dintr-o mare plantație de tutun, era un aşezământ de patru stele, un hotel canin menit să satisfacă nevoile şi capriciile celor mai răsfățate şi mai pretențioase animale de casă. Cuştile de dormit erau aliniate de-a lungul pereților de est şi de vest ai unui imens hambar roşu. În număr de şaizeci şi punând la dispoziția fiecărui locatar un spațiu larg (de fapt, mai larg decât cel din căsuța de acasă a domnului Osache), nu numai că erau curățate în fiecare zi, dar fiecare dintre ele era prevăzută cu o salteluță moale, proaspăt spălată şi cu o jucărie de ronțăit sub formă de os, de pisică sau de şoarece, în funcție de preferința stăpânului. Chiar lângă uşa din dos a hambarului începea o

pajişte de două pogoane care servea ca teren de joacă. Se puteau obține diete speciale şi li se făcea baie săptămânal fără taxă suplimentară.

Numai că nimic din toate astea nu conta, cel puțin pentru domnul Osache. Noul peisaj n-a reuşit să-l impresioneze sau măcar să-i stârnească cel mai mic interes, şi nici chiar după ce-a fost prezentat proprietarului, soției proprietarului şi diferiților membri ai personalului (cu toții sinceri simpatizanți ai neamului câinesc), n-a avut niciun chef să rămână. Asta nu i-a împiedicat, bineînțeles, pe Dick şi pe Alice să plece, şi cu toate că domnul Osache ținea să-şi urle obiecțiile împotriva porcăriei care i se făcuse, nu putea să găsească niciun cusur modului afectuos, înlăcrimat în care şi-a luat rămas-bun de la el Alice, şi până şi Dick a părut oarecum necăjit că trebuia să se despartă de el. După aceea, cei doi s-au suit în dubiță şi au plecat, şi în timp ce-i urmărea cum o iau la vale pe drumul de țară şi dispar în spatele clădirii principale, domnul Osache a intuit pentru prima oară ce însemna starea lui. Nu era, şi-a dat seama, doar o chestie de proastă dispoziție şi nu ținea numai de faptul că era speriat. Ceva nu era deloc în ordine, iar sfâşierea asta distrugătoare care mocnise în el în ultima vreme era pe punctul de a da pe dinafară. îl durea capul, parcă avea un foc în burtă şi slăbiciunea care-i invadase genunchii l-a făcut dintr-odată să-i fie greu să se țină pe picioare. I-au dat de mâncare, dar ideea de mâncare îi făcea greață. I-au oferit un os pe care să-l roadă, dar şi-a întors capul. Numai apa era acceptabilă, dar când au împins apa aproape de el, s-a oprit din băut după numai două înghițituri.

A fost pus într-o cuşcă între un buldog astmatic de zece ani şi o voluptuoasă labradoriță aurie, în mod obişnuit, o femelă de un asemenea calibru l-ar fi făcut s-o adulmece pofticios, dar în noaptea aceea abia dacă a avut putere să înregistreze prezența ei

înainte de a se prăbuşi pe salteluța lui şi de a leşina. La numai câteva secunde după ce-şi pierduse cunoştința, visa din nou despre Willy, dar visul acesta nu semăna deloc cu acelea dinaintea lui, şi în loc de încurajări blânde şi de raționamente liniştitoare a avut parte din plin de mânia stăpânului său. O fi fost din cauza febrei care-l mistuia pe dinăuntru sau poate din cauza a ceva ce i se întâmplase lui Willy în Tombuctu, dar bărbatul care a venit în noaptea aceea la domnul Osache nu era acel Willy pe care-l cunoscuse în viață şi în moarte în ultimii şapte ani şi trei sferturi. Era un Willy răzbunător şi sarcastic, un Willy diavol, un Willy lipsit de bunătate şi de compasiune, iar bietul domn Osache a fost atât de îngrozit de această persoană încât şi-a pierdut controlul asupra băşicii udului şi s-a pişat pe el pentru prima oară de când nu mai era cățeluş.

Pentru a spori confuzia, falsul Willy era identic în aparență cu adevăratul Willy şi când s-a prezentat în noaptea aceea în vis purta acelaşi costum ponosit de Moş Crăciun în care-l văzuse câinele la ultimele şapte Crăciunuri. Mai rău decât atât, visul nu era situat în vreunul dintre locurile familiare din trecut – ca, de exemplu, cel din vagonul de metrou –, ci în prezent şi chiar în cuşca în care domnul Osache îşi petrecea noaptea. A închis ochii şi când i-a deschis din nou în vis, Willy era tot acolo, stând în colț, la numai jumătate de metru de el, cu spatele rezemat de bare.

— N-o să ți-o spun decât o singură dată, a început, aşa că ascultă şi ține-ți gura. Te-ai transformat într-o glumă proastă, o glumă obosită şi dezgustătoare şi-ți interzic să mă mai introduci în gândurile tale. Să nu uiți asta, javră. Scrie-ți-o pe coloanele palatului tău şi nu mai invoca niciodată numele meu, nici în deşert, nici cu iubire, absolut în niciun fel. Am murit şi vreau să fiu lăsat în pace. Toată milogeala asta, toată văicăreala despre ce-

ai pățit, crezi că nu le aud? Mi s-a făcut greață ascultându-te, câine, şi e ultima oară când mă mai vezi în visele tale. Pricepi ce-ți spun? Dă-mi pace, creier de vrăbiuță. Lasă-mă să răsuflu. Acum am prieteni, nu mai am nevoie de tine. Ai priceput?

Nu te mai băga în treburile mele. Niciodată. Am terminat-o cu tine.

Până dimineață, febra îi crescuse atât de mult încât vedea dublu. Stomacul i se transformase în câmpul de bătălie al unor microbi războinici, şi ori de câte ori făcea o mişcare sau îşi schimba locul, fie şi numai cu doi-trei centimetri, începea o nouă criză. Avea senzația că în adâncul intestinelor lui sunt detonate încărcături explozive, că măruntaiele lui sunt devorate de gaze toxice. În cursul nopții se trezise de câteva ori şi icnise fără să se poată stăpâni până se mai potoleau durerile, dar niciunul dintre aceste răgazuri n-a durat prea mult, iar când s-a făcut în fine zi şi lumina a început să pătrundă printre grinzile hambarului, a văzut că este înconjurat de o jumătate de duzină de băltoace de vomă: ghemotoace mici de mucozități uscate, resturi pe jumătate digerate de mâncare, pete de sânge coagulat, zemuri gălbui fără nume.

În jurul lui era acum un adevărat tumult, dar domnul Osache se simțea prea rău ca să-i dea atenție. Ceilalți câini se sculaseră şi se agitau, lătrând de nerăbdare cu gândul la ziua care începea, dar tot ce putea face el era să zacă toropit şi să contemple bulibăşeala produsă de propriul lui trup. Ştia că este bolnav, dar n-avea idee cât de bolnav era sau unde avea să-l ducă această boală. Un câine poate să moară de aşa ceva, şi-a spus, dar tot atât de bine poate să se vindece şi să se refacă deplin în câteva zile. Dacă avea de ales, ar fi preferat să nu moară. În ciuda a ceea ce se întâmplase în visul de noaptea trecută, tot îşi dorea

să trăiască. Cruzimea fără precedent a lui Willy îl consternase, îl făcuse să se simtă oribil şi nespus de singur, ceea ce nu însemna însă că domnul Osache nu era gata să-şi ierte stăpânul pentru ceea ce făcuse. Nu întorci spatele unei persoane pentru că te-a dezamăgit o singură dată – nu, nu faci aşa ceva după o viață întreagă de prietenie şi, mai ales, n-o faci dacă există circumstanțe atenuante. Willy murise şi cine ştie dacă morții nu devin cu vremea răutăcioşi şi înveninați? Şi, pe de altă parte, poate că nici nu fusese cu adevărat Willy. Omul din vis putea să fie un impostor, un demon care luase înfățişarea lui Willy şi fusese trimis din Tombuctu pentru a-l păcăli pe domnul Osache şi a-l întoarce împotriva stăpânului său. Dar chiar dacă ar fi fost Willy şi chiar dacă observațiile lui fuseseră formulate într-un mod excesiv de jignitor şi de infam, domnul Osache era destul de onest pentru a recunoaşte că ele conțineau un grăunte de adevăr. În ultimul timp pierduse prea multă vreme compătimindu-se, risipise prea multe ore prețioase frământându-se din cauza unor neajunsuri şi nedreptăți infinitezimale, comportare nedemnă de un câine cu pretențiile lui. Ştia că Willy îi spusese să nu se mai gândească niciodată la el, dar domnul Osache nu putea să se abțină. Era în starea aceea de agitație şi de semidelir caracteristică febrei foarte mari şi nu putea să țină sub control gândurile care-i treceau prin cap, aşa cum n-ar fi putut nici să se ridice şi să descuie uşa cuştii. Dacă se întâmpla ca Willy să fie acum în gândurile lui, nu putea să facă prea mare lucru în privința asta. Stăpânul lui n-avea decât să-şi astupe urechile şi să aştepte ca gândul să se ducă de la sine. Dar cel puțin domnul Osache nu se mai plângea. Cel puțin încerca să se poarte bine.

La mai puțin de un minut după ce se gândise la uşa cuştii lui, a venit o tânără care a ridicat zăvorul. Se numea Beth şi purta o canadiană pufoasă de nailon bleu. Coapse durdulii, o față neobişnuit de rotundă. Tunsoare scurtă, bufantă. Domnul

Osache o ținea minte din ziua precedentă. Ea era cea care încercase să-l hrănească şi să-i dea apă, cea care-l mângâiase pe cap şi-i spusese că dimineața o să se simtă mai bine. O fată drăguță, dar nu cine ştie ce diagnosticiană. Grămezile de vomă au alarmat-o, pare-se, aşa că s-a lăsat pe vine şi a intrat în cuşcă pentru a privi mai de aproape.

— N-a fost o noapte prea grozavă, nu-i aşa, Sparky? a spus. Cred că ar trebui să te vadă tăticu'.

Tăticu' era bărbatul de ieri, şi-a amintit, cel care le făcuse turul proprietății. Un tip rotofei cu sprâncene negre stufoase şi fără păr pe cap. Se numea Pat – Pat Spaulding sau Pat Sprowleen, nu-şi amintea care din două. Exista şi o nevastă care-l însoțise în prima parte a preumblării. Da, acum îşi aducea aminte ciudățenia în privința nevestei lui. Şi pe ea o chema tot Pat şi domnul Osache şi-a amintit că Alice găsise foarte nostimă chestia asta, ba chiar râsese puțin când a auzit cele două nume laolaltă, şi Dick a tras-o deoparte şi i-a amintit de bunele maniere. Patrick şi Patricia. Pe scurt, Pat şi Pat. Totul era foarte derutant, groaznic de stupid şi de derutant.

În cele din urmă, Beth l-a ademenit să se ridice şi să se ducă în casă împreună cu ea. Pe drum a mai vărsat o dată, dar aerul răcoros îi făcea bine trupului său care ardea, iar odată eliminate porcăriile din sistemul lui durerile au părut să se atenueze considerabil. Încurajat, a urmat-o în casă, după aceea a acceptat plin de recunoştință propunerea ei de a se întinde pe covorul din living. Beth a ieşit să-şi caute tatăl şi domnul Osache, deja ghemuit în fața şemineului, şi-a îndreptat atenția asupra zgomotului făcut de pendula din hol. A auzit zece tic-tacuri, douăzeci de tic-tacuri şi după aceea a închis ochii. Chiar înainte de a ațipi, a simțit o uşoară perturbare produsă de paşi care se

apropiau şi o voce de bărbat a spus:

— Lasă-l în pace deocamdată. O să vedem cum îi e când se trezeşte.

A dormit toată dimineața şi o parte din după-amiază şi când s-a trezit şi-a dat seama că ceea ce fusese mai rău trecuse. Nu că ar fi fost în cea mai bună formă, dar cel puțin acum era pe jumătate viu şi, dat fiind că temperatura îi scăzuse cu vreo două grade, putea să-şi mişte muşchii fără să simtă că trupul lui e făcut din cărămizi. Se simțea, în orice caz, destul de bine pentru a accepta un pic de apă, şi când Beth şi-a chemat înăuntru tatăl ca să aprecieze starea câinelui, pe domnul Osache l-a biruit setea şi a băut fără întrerupere până a terminat toată apa. Fusese o gravă greşeală de calcul. Nu era destul de in formă pentru a face față unei cantități atât de mari, şi în momentul când Pat Unu a intrat în cameră, domnul Osache şi-a deşertat prompt conținutul stomacului pe covorul din living.

— Tare aş vrea ca lumea să nu ne mai aducă pe cap câini bolnavi, a spus bărbatul. Asta ne lipseşte, să dea în primire aici. Ne-am alege cu o frumusețe de proces, nu-i aşa?

— Vrei să-l chem pe doctorul Bumside? a întrebat Beth.

— Mda. Zi-i că sunt în drum spre el.

A dat să iasă din cameră, dar la jumătatea drumului spre uşă s-a oprit şi s-a întors din nou spre Beth:

— Dacă mă gândesc mai bine, poate că ar trebui să-l ducă maică-ta. Sunt o groază de treburi de făcut azi aici.

Norocul domnului Osache. În răstimpul necesar pentru ca Pat Doi să fie găsită şi să se organizeze plecarea, a reuşit să-şi

întocmească un plan. Fără plan n-ar fi izbutit niciodată să facă ce-a făcut. Pentru el nu conta dacă este bolnav sau sănătos, dacă va trăi sau va muri. îi dăduseră brânciul decisiv, numai peste cadavrul lui i-ar fi lăsat să-l ducă la idiotul ăla de veterinar. De aceea avea nevoie de plan. Nu va dispune decât de câteva secunde pentru a-l pune în aplicare şi, înainte de a trece la fapte, trebuia să aibă clară în minte întreaga desfăşurare a acţiunii, astfel încât să ştie ce să facă şi exact când s-o facă.

Pat Doi era o versiune mai vârstnică a lui Beth. Poate puţin mai lată în şolduri şi cu o canadiană roşie, nu bleu, dar radia acelaşi aer de competenţă masculină şi de bună dispoziţie tâmpă. Amândouă îi plăceau domnului Osache mai mult decât Pat Unu şi regreta puţin că le înşela încrederea, mai ales după ce-l trataseră cu atâta bunătate, dar era o situaţie de ori-ori şi nu era timp pentru sentimentalisme. Femeia l-a dus de lesă până la maşină şi, exact aşa cum presupusese că o să facă, a deschis mai întâi uşa pasagerului ca să se suie el primul, nedând drumul lesei decât în ultima clipă. În momentul când a trântit uşa ca s-o închidă, domnul Osache s-a strecurat în partea opusă a maşinii şi s-a instalat pe scaunul şoferului. În asta consta esenţa strategiei, şi totul era să se asigure că lesa nu se va agăţa de schimbătorul de viteze sau de volan sau de orice altă protuberanţă (ceea ce nici nu s-a întâmplat) şi să fie ferm pe poziţie înainte ca ea să ocolească maşina şi să deschidă uşa din partea opusă (cum a şi fost). Aşa îşi reprezentase scena în minte şi aşa s-a întâmplat în realitate. Pat Doi a deschis portiera din partea şoferului şi domnul

Osache a sărit afară. În clipa când a atins pământul a şi zbughit-o, şi înainte ca ea să aibă timp să-l apuce de coadă sau să calce pe lesă, o întinsese.

S-a îndreptat spre pădurea din nordul clădirii principale, încercând să se țină cât mai departe de drum. A auzit-o pe Pat Doi strigându-l să vină înapoi, şi o clipă mai târziu vocii ei i s-au alăturat vocile lui Beth şi Pat Unu. Puțin după aceea a auzit cum se ambalează motorul şi zgomotul roților care lunecau pe pământ, dar ajunsese deja departe în pădure şi ştia că nu-l vor găsi niciodată, întunericul se lăsa devreme în perioada aceea a anului, peste încă o oră n-aveau să mai vadă.

A continuat să se îndrepte spre nord, păşind prin frunzişul înghețat în timp ce lumina firavă a iernii pălea de jur-împrejurul lui. Păsările se împrăştiau la apropierea lui, iar vrăbiile îşi luau zborul în toate direcțiile când îl auzeau venind. Domnul Osache ştia unde se duce şi, chiar dacă nu ştia exact cum se ajunge acolo, se baza pe nasul lui ca să-i indice direcția corectă. Curtea familiei Jones era la o distanță de numai cincisprezece kilometri şi-şi închipuia că va ajunge a doua zi, cel mai târziu a treia. Nu conta că familia Jones era plecată şi nu avea să se întoarcă decât peste două săptămâni. Nu conta că hrana lui era încuiată în garaj şi n-avea cum să ajungă la ea. Nu era decât un câine şi nu avea capacitatea de a gândi atât de departe. Deocamdată, singurul lucru care conta era să ajungă acolo unde se ducea. Odată ajuns, restul se va aranja de la sine.

Sau cel puțin aşa presupunea. Adevărul este însă că presupunerea domnului Osache era greşită. Dacă ar fi fost în deplinătatea puterilor, fără îndoială că ar fi ajuns la destinație, dar trupul lui nu era la înălțimea pretențiilor pe care le avea el, şi nu după multă vreme, toată această goană plus săriturile l-au dat gata. Cincisprezece kilometri nu reprezentau un drum lung în comparație cu monumentalele călătorii pe care le întreprinsese cu numai trei luni şi jumătate în urmă, dar acum umbla cu rezervorul gol, şi un câine care înainta bazându-se exclusiv pe

puterea voinței nu avea cum să ajungă foarte departe. Este remarcabil că, în starea de slăbiciune în care se afla, a izbutit să străbată aproape trei kilometri. A mers cât l-au ținut picioarele şi dintr-odată, între un pas şi cel care urma, fără cea mai mică premoniție despre ceea ce avea să se întâmple, s-a prăbuşit la pământ şi a adormit.

Pentru a doua oară în decurs de două nopți l-a visat pe Willy şi încă o dată visul nu semăna cu altele dinaintea lui. De data asta şedeau pe plaja din La Jolla, California, un loc pe care-l vizitaseră în timpul primei lor călătorii împreună, pe când el era un cățelandru. Asta înseamnă că fusese cu ani şi ani în urmă şi că se întorsese la zilele când totul era nou şi nefamiliar pentru el, când tot ce se întâmpla se întâmpla pentru prima oară. Visul a început în toiul după-amiezii. Soarele strălucea puternic, sufla o briză uşoară şi domnul Osache îşi culcase capul în poala lui Willy, savurând atingerea degetelor stăpânului lui, care i se mişcau în sus şi-n jos pe creştet. Se întâmplase oare cu adevărat ceva din toate astea? Nu mai reuşea să-şi amintească, dar părea destul de animat pentru a fi real şi asta era tot ce-l preocupa acum. Fete drăgălaşe în costume de baie, ambalaje de îngheţată şi flacoane de loțiuni solare, *frisbees* roşii legănându-se în aer. Asta era ceea ce vedea când deschidea ochii în vis, şi-i putea mirosi bizareria şi frumusețea ca şi cum o parte din el ar fi ştiut că se află deja dincolo de hotarele faptelor propriu-zise. Începuse pare-se în tăcere, tăcere în sensul absenței cuvintelor, cu zgomotul valurilor care spălau în sus şi-n jos țărmul şi cu vântul care agita steagurile şi umbrelele de plajă. După aceea s-a auzit o melodie pop la un radio de undeva şi o voce de femeie cântând *Fii iubita mea*, *fii iubita mea*, *fii iubita mea acum*. Era un cântec simpatic şi stupid şi domnul Osache, absorbit de ascultarea lui, nu şi-a dat seama că Willy îi vorbeşte. Când a reuşit să-şi îndrepte atenția spre stăpânul său, pierduse deja câteva

propoziții, poate chiar paragrafe întregi de informație vitală şi a avut nevoie de câteva clipe pentru a izbuti să prindă înțelesul a ceea ce-i spunea Willy.

„Cer scuze” a fost primul lucru pe care l-a auzit, urmat de „îmi pare rău, bătrâne 4 şi de „test44. Când ele au fost urmate de „chestie urâtă44 şi de „înscenare44, domnul Osache era aproape pe punctul de a se dumiri. Willy diavolul fusese un truc, un şiretlic menit să-l ispitească să-şi împietrească inima în fața amintirii stăpânului său. Oricât de sfâşietoare ar fi fost tortura, era singura cale de a pune la încercare permanența afecțiunii câinelui. Farsorul încercase să-i frângă spiritul şi, cu toate că domnul Osache aproape că se speriase de moarte când s-a trezit dimineața, n-a ezitat să-l ierte pe Willy, să dea la o parte calomniile şi acuzațiile lui false şi să facă uitată întâmplarea. În felul acesta, fără măcar să ştie că este judecat, trecuse testul. Răsplata a fost acest vis, această vizită în lumea unei veri îmbietoare, fără de sfârşit şi şansa de a se desfăta cu căldura soarelui într-o noapte rece de iarnă, şi totuşi, oricât de plăcut şi de dibaci întocmit ar fi fost, acest vis nu era decât un preludiu la ceva mult mai important.

— Ce-i asta? s-a auzit domnul Osache spunând, şi dintr-odată şi-a dat seama că poate vorbi din nou, poate forma cuvinte la fel de clar şi de uşor ca orice biped care latră în limba lui maternă.

— E, între alte lucruri, chiar asta, a răspuns Willy.

— Care *asta*? a întrebat domnul Osache neînțelegând deloc. Care lucru?

— Ceea ce faci acum.

— Nu fac nimic. Stau doar culcat aici pe nisip împreună cu tine.

— Vorbeşti, nu-i aşa?

— Arată ca şi cum aş vorbi. Sună ca şi cum aş vorbi. Dar asta nu înseamnă c-o fac cu adevărat.

— Şi dacă ți-aş spune c-o faci?

— Nu ştiu. Cred că m-aş ridica şi aş executa un mic dans.

— Începe să dansezi, domnule Osache. Când o să vină vremea, nu trebuie să-ți faci griji.

— Care vreme, Willy? Despre ce vorbeşti?

— Când va veni vremea să pleci spre Tombuctu.

— Vrei să spui că sunt primiți şi câinii?

— Nu toți câinii. Doar unii. Fiecare caz este tratat separat.

— Şi eu sunt admis?

— Eşti admis.

— Râzi de mine, stăpâne. Dacă glumeşti, nu cred că aş fi în stare să suport aşa ceva.

— Crede-mă, potaie, eşti admis. Hotărârea a fost luată.

— Şi când o să mă duc?

— Când va veni timpul. Trebuie să ai răbdare.

— Trebuie să dau mai întâi colțul, nu-i aşa?

— Ăsta-i aranjamentul. Până atunci vreau să fii cuminte. Întoarce-te la Dog Haven ca să-i laşi să aibă grijă de tine. Când familia Jones o să vină să te ia, nu uita ce norocos ai fost. Nu poţi avea pretenţii la mai mult decât Polly şi Alice. Amândouă sunt cât se poate de bune, crede-mă pe cuvânt. Şi încă ceva: nu-ţi face probleme în legătură cu numele pe care ţi l-au dat. Dar dacă vreodată o să înceapă să te sâcâie, ajunge să-l pui în forma lui latinească şi o să te simţi mult mai bine. Sparkatus.

Sună bine, nu-i aşa? Sparkatus Câinele. Priviţi-l voi cei de-acolo pe Sparkatus, cel mai nobil purtător de coadă din toată Roma.

Da, suna bine, foarte bine şi când, imediat după venirea zorilor, domnul Osache s-a trezit, numele îi zbârnâia încă în jurul capului. Atât de multe se schimbaseră în timp ce dormise, i se întâmplaseră atâtea între închiderea ochilor şi deschiderea lor, încât la început nici n-a observat zăpada care căzuse în cursul nopţii şi nici nu şi-a dat seama că clinchetele stârnite de cuvântul *Sparkatus* erau de fapt crengile învelite în gheaţă de deasupra capului care scârţâiau lent în bătaia vântului. Cum nu-l trăgea inima să părăsească lumea visului, domnul Osache a devenit conştient abia cu încetul de frigul intens din jurul lui, iar apoi, când începuse să simtă frigul, a devenit conştient şi de o fierbinţeală la fel de intensă. *Frigul* era pe dinafară, fierbinţeala era pe dinăuntru, trupul lui era acoperit de zăpadă, iar înăuntrul trupului revenise febra, la fel de neîndurătoare şi de paralizantă cum fusese şi în ziua precedentă. A făcut o tentativă de a se ridica şi de a-şi scutura zăpada din blană, dar îşi simţea picioarele ca pe nişte cârpe şi a fost nevoit să renunţe la efort. Poate mai târziu, şi-a spus, poate mai târziu când o să iasă soarele şi o să se încălzească un pic aerul. Între timp, zăcea acolo pe pământ şi studia zăpada. Nu se aşternuseră decât vreo doi-trei centimetri,

dar chiar şi numai atât era suficient pentru a face ca lumea să semene cu un loc diferit. Albeața zăpezii avea ceva straniu, i s-a părut, ceva în acelaşi timp straniu şi frumos, şi urmărind două perechi de vrăbii şi de pițigoi care ciuguleau pe jos căutând ceva de mâncat, a simțit înăuntrul lui o uşoară undă de simpatie. Da, chiar şi pentru descreieratele acelea absolut nefolositoare. Nu ținea de voința lui. Zăpada părea să-i fi unit pe toți, şi pentru o clipă a fost în stare să le privească nu ca pe o pacoste, ci ca pe nişte ființe înrudite, membre ale unei frății secrete. Urmărind păsărelele, şi-a adus aminte de ceea ce-i spusese Willy în legătură cu întoarcerea la Dog Haven. Era un sfat bun, şi dacă trupul lui ar fi fost în stare să-l pună în practică, l-ar fi urmat. Numai că nu era. Se simțea prea slăbit pentru a ajunge atât de departe şi, cum nu se putea bizui pe picioarele lui ca să-l ducă până acolo, trebuia să rămână unde era. În lipsă de ceva mai bun de făcut, a mâncat puțină zăpadă şi a încercat să-şi reamintească visul.

Treptat, a început să audă zgomotul maşinilor şi al camioanelor, tumultul circulației din zori de zi. Soarele începea să urce, şi în timp ce zăpada de pe copaci se topea şi picura pe pământ în fața lui, domnul Osache se întreba dacă autostrada era chiar atât de aproape cum părea. Sunetele pot fi uneori înşelătoare, şi nu numai o dată aerul îl păcălise făcându-l să creadă că lucruri aflate în depărtare ar fi fost mai aproape decât erau. Nu voia să-şi risipească energia în eforturi inutile, dar dacă drumul era acolo unde credea el că este, poate că mai avea o şansă. Circulația era din ce în ce mai intensă şi reuşea să detecteze tot felul de vehicule care alergau pe autostrada udă, o paradă neîntreruptă de maşini mari şi de maşini mici, camioane şi camionete, autobuze de cursă lungă. O persoană la volanul fiecăreia, şi dacă doar unul dintre şoferi ar fi vrut să oprească şi să-l ajute, poate că ar fi fost salvat. Ar fi însemnat, bineînțeles, să se suie pe dealul din fața lui şi să-şi croiască apoi drum spre

partea cealaltă, dar oricât ar fi fost de greu, trebuia s-o facă. Drumul era undeva pe acolo şi trebuia să-l găsească. Singura dificultate era că trebuia să-l găsească de la prima încercare. Dacă greşea cărarea, n-ar fi avut putere să coboare de pe deal şi să pornească din nou.

Dar drumul era chiar acolo şi când l-a văzut, după patruzeci de minute de înfruntare a mărăcinilor şi buruienilor şi rădăcinilor bulbucate care îi blocaseră calea, după ce se dezechilibrase şi alunecase pe un dâmb, după ce-şi terfelise blana în reziduurile de zăpadă noroioasă, câinele bolnav, febril a înțeles că salvarea era la doi paşi. Drumul era imens, drumul era uluitor: o autostradă cu şase benzi, cu automobile şi camioane gonind în ambele direcții. Cu jilăveala lăsată de zăpadă încă aderând la suprafața neagră a şoselei, cu apărătorile ei laterale metalice şi cu ramurile copacilor care o mărgineau spre est şi spre vest, cu soarele iernatic scânteind pe cer şi reflectându-se în milioanele de stropi de apă, autostrada i s-a înfățişat domnului Osache ca un spectacol de strălucire pură, ca o întindere de lumină atotcopleşitoare. Era exact ceea ce sperase şi acum ştia că ideea care-i venise în cele patruzeci de minute de strădanie insuportabilă în susul şi în josul dealului era singura soluție corectă a problemei. Camioanele şi automobilele ar fi putut să-l ducă departe de acest loc, dar tot atât de bine puteau să-i zdrobească oasele şi să-i curme o dată pentru totdeauna respirația. Era cât se poate de clar dacă priveai în perspectivă. Nu trebuia să aştepte să vină timpul; timpul lui era chiar acum. Singurul lucru pe care-l avea de făcut era să păşească pe şosea şi va fi în Tombuctu. Va fi în lumea cuvintelor şi a prăjitoarelor de pâine transparente, în lumea roților de bicicletă şi a deserturilor arzătoare în care câinii vorbeau de la egal la egal cu oamenii. La început, Willy îl va dezaproba pentru că va crede că domnul Osache a ajuns acolo luându-şi singur viața. Dar domnul Osache

nu propunea ceva atât de vulgar cum este sinuciderea. Nu va face decât să joace un joc, genul de joc pe care îl joacă orice bezmetic de câine bolnav şi bătrân. Şi asta era exact ceea ce era el acum, nu? Un bezmetic de câine bolnav şi bătrân.

Se numea păzea-maşina şi era un sport venerabil, onorat din vechime, care permitea oricărui senior să recucerească gloria propriei sale tinereți. Era amuzant, era înviorător, era o provocare pentru aptitudinile atletice ale oricărui câine.

Ajungea să alergi de-a curmezişul drumului şi să vezi dacă poți evita să fii lovit. Cu cât reuşeai s-o faci de mai multe ori, cu atât mai mare campion erai. Mai devreme sau mai târziu, desigur, şansa înceta să mai fie de partea ta, şi prea puțini câini jucaseră vreodată păzea-maşina fără să piardă ultima rundă. Dar tocmai în asta consta frumusețea acestui joc special. În clipa când pierdeai, câştigai.

Aşa s-a făcut că, în acea splendidă dimineață de iarnă din Virginia, domnul Osache alias Sparkatus, cirac al răposatului poet Willy G. Christmas, şi-a propus să demonstreze că era campion printre câini. Trecând de pe iarbă pe jumătatea de autostradă care ducea spre est, a aşteptat o pauză în trafic şi abia după aceea a început să alerge. Aşa slăbit cum era, tot mai avea un rest de vlagă în picioare şi odată intrat în ritm, s-a simțit mai puternic şi mai fericit decât se simțise de luni de zile. Alerga spre zgomot, spre lumină, spre strălucirea orbitoare şi spre vacarmul care se repezeau spre el din toate părțile.

Cu puțin noroc, va fi împreună cu Willy până la sfârşitul zilei.